

beretning

**DET NORSKE
ARBEIDERPARTI
1971-1972**

Det norske Arbeiderparti

BERETNING
1971-1972

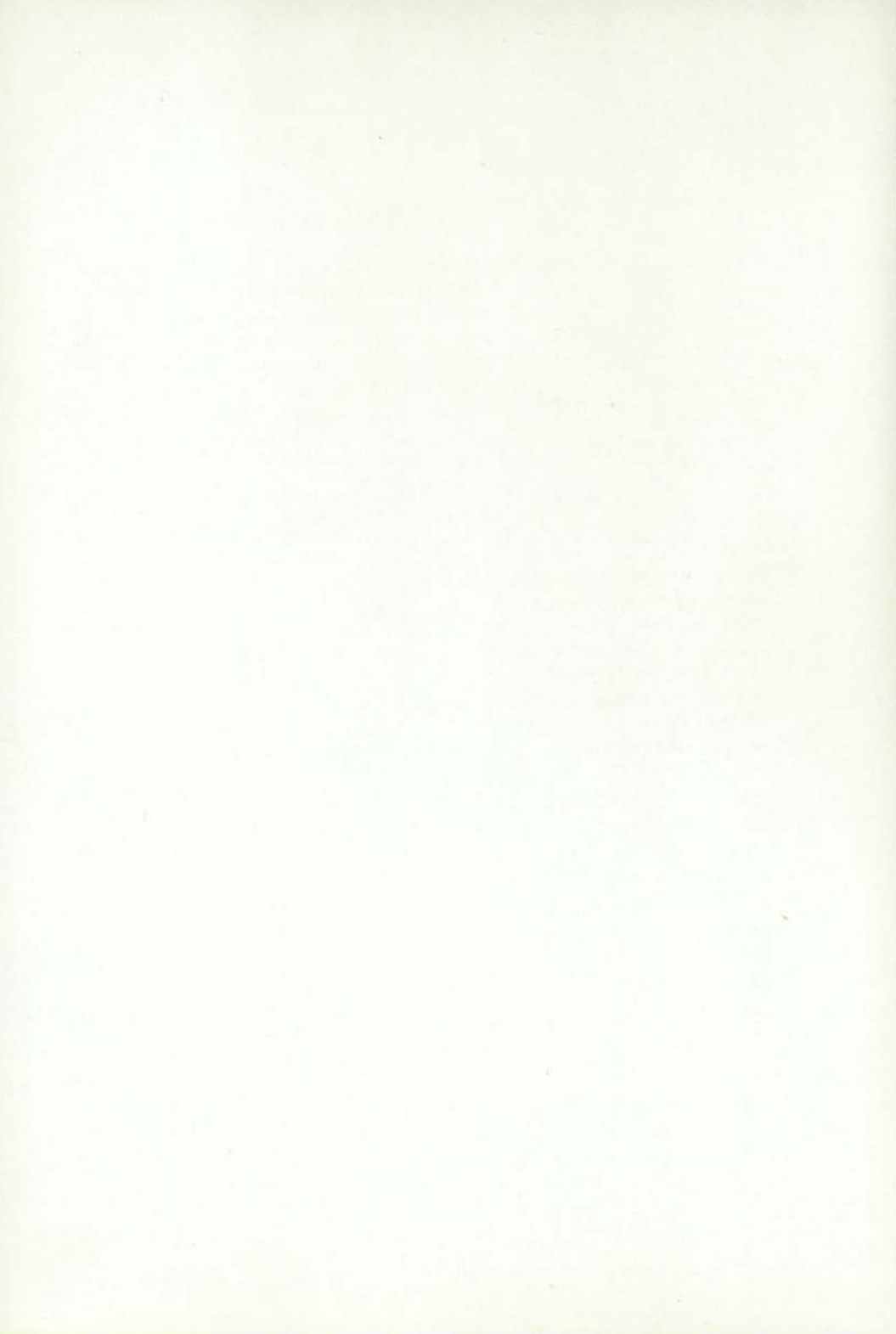

Utarbeidet av partikontoret

Trykt i Aktietrykkeriet - Oslo
Oslo 1972

Innhold

INNLEDNING	5	A-LOTTERIET —	
LANDSMØTET 1971	7	LOTTERISERVICE A/S	56
DET EKSTRAORDINÆRE		ARBEIDERBEVEGELSENS	
LANDSMØTE 1972	8	SOLIDARITETSFOND	57
SENTRALSTYRET	9	ARBEIDERBEVEGELSENS	
<i>Sentralstyrets faste utvalg</i>	10	UTREDNINGSKONTOR	59
<i>Andre utvalg</i>	12	ARBEIDERPARTIETS	
<i>Fellesutvalg med LO</i>	12	STORTINGSGRUPPE OG	
LANDSSTYRET	13	REGJERINGEN BRATTELIS	
LANDSSTYRETS MØTER	15	VIRKSOMHET	61
<i>Brev til Regjeringen og uttalelser</i>	16	<i>Regjeringsskiftet mars 1971</i>	62
PARTIKONTORET	27	<i>Markedssaken</i>	67
FELLESMØTER	28	<i>10-punktserklæringen</i>	68
SAMARBEIDSKOMITÉEN		<i>Statsbudsjettet for 1972</i>	70
MELLOM DNA OG LO	29	<i>Statsbudsjettet for 1973</i>	70
PARTIETS REPRESENTASJON		<i>Priser og lønninger</i>	72
I STYRER OG KOMITÉER	30	<i>Bolig- og tomtepolitikken</i>	72
ARSMØTER I DISTRIKTS-		<i>Distriktspolitikken</i>	73
PARTIENE	32	<i>Arbeidsmarkedspolitikken</i>	74
PARTIETS DISTRIKTS-		<i>Pensjonsalderen. Sosiale spørsmål</i>	75
SEKRETÆRER	33	<i>Industri og olje</i>	76
ORGANISASJONSSAKER	34	<i>Fiske og jordbruk</i>	77
MEDLEMSBEVEGELSE I		<i>Miljøvern og friluftsliv</i>	77
PERIODEN 1971—1972	37	<i>Demokrati og likestilling</i>	78
STUDIEVIRKSOMHETEN	38	<i>Internasjonale spørsmål —</i>	
KOMMUNALT ARBEID	40	<i>utviklingshjelp</i>	79
STATSSTØTTEN TIL DE		<i>Forslagene til ny valgordning og</i>	
POLITISKE PARTIENE	42	<i>forslag om oppløsningsrett</i>	79
FAGLIG/POLITISK UTVALG ..	44	<i>Andre initiativ</i>	80
KOMMUNEVALGET 1971	47	SOSIALISTISK PERSPEKTIV ..	81
<i>EF-valget</i>	49	KVINNEBEVEGELSEN	82
1. MAI	52	ARBEIDERNE UNGDOMS-	
NORDISK SAMARBEID	55	FYLKING	95
		A-PRESSEN	108
		ARBEIDERBLADET OG	
		AKTIETRYKKERIET A/S	113
		ARBEIDERBEVEGELSENS	
		ARKIV	114
		FONDS OG STIPEND	116

Innledning

Perioden 1971—72 har vært preget av at partiet har hatt regjeringsansvar, kommunevalg og Folkeavstemningen om Norges forhold til De europeiske Fellesskap. De to årene har vært arbeidskrevende og politisk vanskelige. Tross dette kan det konstateres at partiet ved periodens utgang har klart påkjennningene. Det er et parti fullt intakt og godt rustet som møter valgåret 1973.

Regjeringsansvaret ble overtatt av Arbeiderpartiet, 17. mars 1971, etter at de indre motsetningene i den borgerlige fire-partikoalisjonen utviklet seg så sterkt at Borten-regjeringen brøt sammen. Arbeiderpartiet framsto da som det eneste mulige regjeringalternativ.

Partiets regjering ble dannet med full oppslutning fra Landsstyret, Sentralstyret og Stortingsgruppa og med partiets formann Trygve Bratteli, som statsminister.

Ved kommunevalget 1971 fikk Arbeiderpartiet 794 784 stemmer som ga en stemmeandel på 41,7 %. Kommunevalget 1967 ga partiet 820 527 stemmer og 43,8 % i stemmeandel. Valgdeltagelsen var i 1971 73 % og i 1967 76,3 %. Kommunevalget ga ikke det resultat man håpet, men tilbakegangen representerer ingen vesentlig svekkelse av den dominerende posisjon partiet også har i lokalpolitikken. Etter konstitueringen av kommunestyrene og fylkestingene har partiet ordføreren i 210 kommuner og 11 fylkeskommuner.

Partiets regjering utviste i sin funksjonstid en meget stor politisk aktivitet. Det gjaldt bl. a. områder som: boligpolitikk, demokrati i arbeidslivet, olje-, distrikts-, miljø-, sosial-, skole- og forbrukerpolitikk. Den dominerende saken for Regjeringen og i partiets arbeid har imidlertid vært Norges forhold til EF.

Regjeringen førte forhandlingene med EF med sikte på å få den best mulige avtale som ivaretok de store folkegruppers interesser. Etter fullførte forhandlinger, ble saken lagt fram til en rådgivende folkeavstemning med Regjeringens tilråning om fullt medlemskap.

Arbeiderpartiet avholdt ekstraordinært landsmøte den 21.—22. april 1972. Med 227 mot 73 stemmer, vedtok landsmøtet at partiet skulle gå inn for fullt medlemskap og anbefale velgerne å stemme ja.

Etter en forutgående hard og omfattende valgkamp, ble folkeavstemningen holdt den 25. september 1972. Resultatet ble at 53,5 % stemte nei, 46,5 % stemte ja. Valgdeltakelsen var 79,2 %.

Før Folkeavstemningen hadde Regjeringen etter inngående drøftinger kommet til at et negativt resultat ville skape en umulig situasjon både praktisk og politisk. Regjeringen meddelte derfor offentlig at

nei ville medføre at grunnlaget for den falt bort, og at den måtte ta følgende av det.

Den 18. oktober 1972 gikk Arbeiderpartiets regjering av etter 19 måneders virke. En ny regjering ble dannet med Lars Korvald, Kristelig Folkeparti, som statsminister. Den nye regjeringen bygger på Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre (Eika/Garbo-fløyen) som gir den et grunnlag i Stortinget på 38 mandater.

Etter Folkeavstemningen har den politiske og organisasjonsmessige situasjonen blitt inngående behandlet i Landsstyret, Sentralstyret, Stortingsgruppa og i partiets avdelinger. De sentrale organer har gjort enstemmig vedtak om å ta Folkeavstemningens resultat til etterretning og gå inn for en handelsavtale med EF. Når det gjaldt den partimessige situasjon konstaterte man at grunnlaget for de særlige meningsgrupperinger som var dannet i partiet i tilknytning til EF-saken, var falt bort. Arbeidet i partiet må følge de vedtektsfestede retningslinjer og baseres på vedtak i de ordinære organer.

I sin holdning til den politiske situasjon og den nye borgerlige regjering, har partiet klargjort at man vil følge utviklingen med kritisk årvåkenhet og at man er rede til å gå Regjeringen i mot om den foretar seg handlinger som klart strider mot arbeiderbevegelsens interesser.

Landsmøtet 1971

Det norske Arbeiderpartis 43. landsmøte var samlet i Folkets Hus, Oslo, i dagene 9., 10. og 11. mai 1971.

Landsmøtet skal i følge lovene bestå av landsstyrets medlemmer og 300 utsendinger fordelt på de enkelte distriktsorganisasjoner etter medlemstall. Det var sendt inn fullmakter for 300 representanter. Ved åpningen var det møtt fram 286 representanter. I tillegg møtte en rekke gjester fra de nordiske land og fra innenlandske organisasjoner.

Etter vedtak på tidligere landsmøte ble også forhandlingene i 1971 ført for åpne dører.

Sakliste

Foruten de lovbestemte saker omfattet saklisten:

Den politiske situasjon: Innleder Trygve Bratteli.

Demokrati i hverdagen: Innleder Reiulf Steen.

Et nytt sosialpolitisk perspektiv: Innleder Odd Højdahl.

Nominasjonsregler for stortings- og kommunevalg: Innleder Magne Nedregård.

Vårt organisasjonsarbeid, herunder kommunevalgkampen: Innleder Ronald Bye.

Landsmøtet behandlet en rekke forslag som var sendt inn av partiavdelingene og andre organisasjonsledd.

En referatprotokoll som omfatter innledningene, ordskiftet og vedtakene på landsmøtet, er trykt.

Foruten sentralstyret og landsstyret valgte landsmøtet medlemmer av revisjonsnemnda.

Det ekstraordinære landsmøte 1972

Det norske Arbeiderpartis ekstraordinære landsmøte ble holdt i Folkets Hus, Oslo, den 21. og 22. april 1972.

Ifølge partiets lover var innkalt landsstyret (inklusive sentralstyret) og 300 representanter, fordelt på de enkelte distriktsorganisasjoner. Ved åpningen var det møtt fram 295 representanter.

Landsmøtet var innkalt for å drøfte EF-saken og ta stilling til om Norge skulle søke om medlemskap i EF. Saklisten omfattet derfor bare de lovbestemte saker og EF-saken, med Trygve Bratteli som innleder.

Ved avstemning ble det fattet vedtak om å gå inn for at Norge søker om medlemskap i EF med 227 mot 73 stemmer.

En referatprotokoll fra forhandlingene og ordsiftet foreligger.

Sentralstyret

Fram til landsmøtet i mai 1971 har Sentralstyret bestått av:

Trygve Bratteli, formann, Reiulf Steen, nestformann, Reidar Hirsti, redaktør, Ronald Bye, sekretær, — Helge Sivertsen, Tor Aspengren, Liv Østlie, Rolf Hansen, Lage Haugness, Per Andersen, Bengt Johansen, Aase Bjerkholt, Kaare Hansen, Hans Raastad, Sonja Ludvigsen.

Varamenn: Olaf Karling, Bjartmar Gjerde, Arild Boman, Ragnar Christiansen, Odvar Nordli, Einar Førde, Per Kleppe, Kurt Mosbakk.

På landsmøtet 9.—11. mai 1971 ble følgende valgt:

Trygve Bratteli, formann, Reiulf Steen, nestformann, Reidar Hirsti, redaktør, Ronald Bye, sekretær, — Helge Sivertsen, Tor Aspengren, Liv Østlie, Rolf Hansen, Erling Johansen, Leif Skau, Unni Tønnesen, Aase Bjerkholt, Sidsel Bauck, Bjørn Tore Godal, Sonja Ludvigsen, Guttorm Hansen.

Varamenn: Henrik Aasarød, Bjartmar Gjerde, Arild Boman, Ragnar Christiansen, Odvar Nordli, Einar Førde, Per Kleppe, Kurt Mosbakk.

Sentralstyret har holdt 29 møter i 1971 og 25 møter i 1972.

Sentralstyrets administrasjonsutvalg

Inntil landsmøtet i 1971 hadde administrasjonsutvalget denne sammensetning: Trygve Bratteli, formann, Reiulf Steen, nestformann, Ronald Bye, Reidar Hirsti, Rolf Hansen, Bjartmar Gjerde, Hans Raastad og Sonja Ludvigsen. Dessuten ble det vedtatt at sekretærene ved partikontoret og Kvinnesekretariatets sekretær skulle tiltre utvalget.

I Sentralstyrets møte 15/11 1971 ble følgende valgt: Trygve Bratteli, formann, Reiulf Steen, nestformann, Ronald Bye, Reidar Hirsti, Sonja Ludvigsen, Bjørn Tore Godal. Hertil kommer partikontorets sekretærer og Kvinnesekretariatets sekretær.

Administrasjonsutvalget har hatt 5 møter i 1971 og 8 møter i 1972.

Sentralstyrets faste utvalg

Sentralstyret nedsatte i oktober/november 1971 14 sektorkomiteer som fikk i oppgave å legge fram et arbeidsdokument på hvert sitt område, som skulle danne grunnlaget for arbeidsprogrammet for stortingsperioden 1973—77. Følgende komiteer ble oppnevnt:

Økonomisk utvalg:

Juul Bjerke, formann, Ulf Sand, sekretær, P. J. Bjerve, Per Dragland, Rune Gerhardsen, Trygve Haavelmo, Arvid Johanson, Kjell Knudsen, Aase Lionæs, Einar Magnussen, Jon Rikvold, Hermod Skånland.

Internasjonal sikkerhets- og forsvarspolitik:

Knut Frydenlund, formann, Thorvald Stoltenberg, sekretær, Gidske Anderson, Ronald Bye, Odd Eide, Einar Førde, Sverre Frogner, Johan Jørgen Holst, Gunnar Alf Larsen, Sverre Lodgaard, Jon Ivar Nålsund, Kåre Sandegren, Tertit Aasland.

Fiskeriutvalg:

Magnus Andersen, formann, Sven Olsen, Valter Gabrielsen, Herlof Gjerde, Knut Hoem, Kåre Kristoffersen, Asbjørn Lillås, Einar Strand, Johan J. Toft.

Øvrige medlemmer: Harald Birkeland, Hansteen Borgen, Sivert Haltbakk, Bjarne Johnsen, Finn Knudsen, Steiner Kvalø, Ingolf Møkster, Birger Olsen, Roald Olsen, Trygve Olsen, Åge Petersen, Einar Volstad.

Landbruksutvalg:

Arbeidsutvalg: Ingvar Bakken, formann, Rolf Sæther, sekretær, Per Harald Grue, Lars Holen, Rasmus Nordbø, Andor Normann, Hans Solberg, Arne Treholt, Liv Østlie.

Øvrige medlemmer: Sverre Andresen, Hans Granum, Bjarne Her-
vik, Jakob Kringlebotten, Asbjørn Lindhjem, Svein Morgenlien, Mag-
nar Roseth.

Distrikts- og arbeidsmarkedspolitik:

Leif Aune, formann, Elsa Rastad Bråten, Olav Boye, Reidar Daniel-
sen, Leif Haraldseth, Grethe Johansen, Margith Munkebye, Olaf
Morgenlien, Arne Nilsen, Egil Ranheim, Odd Spydevold.

Industriutvalg:

Arbeidsutvalg: Kjell Holler, formann, Arve Johnsen, sekretær, Egil
Bakke, Gunnar Brostigen, Reidar Melien, Ingvald Ulveseth.

Øvrige medlemmer: Svein Andreassen, Bjørg Bakken, Olav Berge, Thorbjørn Berntsen, Erling Diesen, Reidar Engell Olsen, Svein Fjæstad, Erling Johansen, Trygve Johnsen.

Utvalg for utdanning og kultur:

Helge Sivertsen, formann, Hans Østvold, sekretær, Odd Besserud, Kjell Bækkelund, Hanne Finstad, Rolf Fjeldvær, Jan Gulbrandsen, Knut Korsæth, Willard Kristiansen, Aslak Leesland, Sigurd Lønseth, Jostein Nyhamar, Kristian Ottosen, Inger Sitter, Johs. Aanderaa.

Sosialt utvalg:

Torbjørn Mork, formann, Tone B. Jamholt, sekretær, Edvard M. Edvardsen, Knut Werner, Ragnhild Eriksen, Svein Fakseth, Gerd Hagen, Eldrid Nordbø, Tor Rønning, Anders Salvesen, Åsa Solberg Iversen, Per Sundby. (Sistnevnte ba seg i perioden fritatt for vervet på grunn av stort arbeidspress.)

Samferdselsutvalg:

Kåre Ellingsgård, formann, Lasse Aasland, sekretær, Bernt Bull, Sverre Gullikstad, Olav Habberstad, Harry Hansen, Astrid Murberg Martinsen, M. A. Bakke, Bjørn Flage Pettersen, Henrik Aasarød, Per Arne Torvik.

Miljø- og boligpolitikk:

Ivar Mathisen, formann, Bjørn Skogstad Aamo, sekretær, Gunnar Berge, Arild Boman, Lars Buer, Eilif Dahl, Britt Hildeng Hauge, Gynt Krag, Torbjørn Rodahl, Frode Svendsen, J. M. Sørgaard.

Demokrati og likestilling:

Rolf Hansen, formann, Rolf Lasse Lund, sekretær, Aase Bjerkholt, Harry Hansen, Harriet Holter, Bjørg Johansen, Ivar Meyer, Nils Mugaas, Johan Støa, Knut Westgård.

Forbrukerpolitikk:

Gerd Hagen Schei, formann, Per Eggesvik, sekretær, Roald Bye, Øistein Gulbrandsen, Stein Halvorsen, Kåre Hansen, Ruth Ryste, Sidsel Rønbeck, Richard Trænes.

Arbeidsplass-spørsmål:

Tor Halvorsen, formann, Ivar Leveraas, sekretær, Leif Andresen, Olav Carlsen, Svein Christiansen, Oskar Edøy, Jan Haldorsen, Elsa Hansen, Ingeborg Jacobsen, Øyvind Ryste.

Kommunalutvalg:

Rolf Hansen, formann, Herlof Gjerde, sekretær, Arne Born, Per Eggesvik, Kjell Knudsen, Knut Korsæth, Annemarie Lorentzen, Arne Nilsen, Thorleif Nilsen, Anders Salvesen, Norvald Strand, Ottar Vollan.

Kontaktutvalg for idretts- og friluftorganisasjonene:

Anton Sveum, formann, John Sundhagen, sekretær, Jan Gulbrandsen, Knut Knutsen, Lorang Kristiansen, Thorbjørn Kultorp, Magnus Nilsen, Einar Omdal, Kristian Simensen, Ellef Frydendal.

Andre utvalg

Organisasjonskomite:

Gunnar Berge, formann, Arne M. Olsen, sekretær, Bjørg Bergh, Ronald Bye, Bernt Bull, Jan Haldorsen, Georg Lieungh, arbeidsutvalg.

Øvrige medlemmer: Bjørn Dahl, Grete Irvoll, Rolf Larsen, Kjell Lien, Per Lien, Magne Mælumshagen, Magne Nedregård, Gunnar Skaug, Alf Skåum, Liv Stubberud, Aage Søgård, Unni Tønnesen.

Fellesutvalg med LO

Faglig-politisk utvalg:

Fra LO:

Tor Aspengren, formann, Einar Strand, Leif Andresen, Lillian Bekkevad, Otto Totland.

Fra DNA:

Ronald Bye, Øivind Hvattum, Helge Røed, Johan Støa, Lars Buer. Øivind Hvattum har vært utvalgets sekretær i perioden.

LO-DNA's skatteutvalg:

Ragnar Christiansen, formann, Bjørn Skogstad Aamo, sekretær, Johan Støa, Asbjørn Lindhjem, Sven Olsen, Elsa Rastad Bråten, Hans Raastad, — Tor Aspengren, Jon Rikvold, Klaus Kjelsrud, Bjørn Næss, Per Kleppe.

Landsstyret

Fram til landsmøtet i mai 1971 har landsstyret foruten Sentralstyrets medlemmer bestått av (varamenn i parentes):

Østfold	Evelyn Andersen (Arvid Johanson).
Akershus	Eilif Dahl (Åse Dokken).
Hedmark	Kristian Gundersen (Egil Toreng).
Oppland	Liv Andersen (Jan Brende).
Buskerud	Guri Johannessen (Knut Jagland).
Vestfold	Anders Johansen (Ivar Tollnes).
Telemark	Oddvar Berrefjord (Elna Kabbe).
Aust-Agder	Jostein Helle (Osmund Faremo).
Vest-Agder	Oddvar Gøthesen (Torbjørn Aanensen).
Rogaland	Hans Frette (Peder Sæthre).
Stavanger	Svenn Aasen (Odlag Kristiansen).
Hordaland	Arne Nilsen (Arne Ekeland).
Bergen	Kristen Hatlevik (Jan Tønning).
Sogn og Fjordane	Knut Kramviken (Sverre Juvik).
Møre og Romsdal	Asbjørn Jordahl (Asbjørn Bortne).
Sør-Trøndelag	Ingrid Sandvik (Trygve Bjerkaker).
Trondheim	Per Aasen (Rigmor Hegle).
Nord-Trøndelag	Harald Johnsen (Kåre Sjøvold).
Nordland	Sven Olsen (Thv. Kibsgård).
	Elnar Bårdsen (Irene Bakkehaug).
Troms	Helge Jacobsen (Rolf Nilssen).
Finnmark	Harald Samuelsen (Arnt Isaksen).

På landsmøtet i mai 1971 ble følgende valgt:

Østfold	Evelyn Andersen (Liv Stubberud).
Akershus	Eilif Dahl (Grethe Johansen).
Hedmark	Kristian Gundersen (Egil Toreng).
Oppland	Liv Andersen (Johan Nygård).
Buskerud	Guri Johannessen (Knut Jagland).
Vestfold	Anders Johansen (Ivar Tollnes).
Telemark	Oddvar Berrefjord (Egil Bergsland).
Aust-Agder	Halvard Kristiansen (Erling Johnsen).
Vest-Agder	Jan Helland Olsen (Trygve Kittilsen).
Rogaland	Hans Frette (Peder Sæthre).
Stavanger	Olav T. Laake (Hans Samuelsen).

Hordaland	Arne Nilsen (Arne Ekeland).
Bergen	Peder Hitland (Georg Jakobsen).
Sogn og Fjordane	Alf Vee-Haugen (Tormod Markussen).
Møre og Romsdal	Asbjørn Jordahl (Asbjørn Bortne).
Sør-Trøndelag	Ingrid Sandvik (Arnold Storvold).
Trondheim	Per Aasen (Rigmor Hegle).
Nord-Trøndelag	Kåre Sjøvold (Torbjørn Aunet).
Nordland	Sven Olsen (Randi Petersen).
	Elnar Bårdsen (Eli Odden).
Troms	Helge Jacobsen (Rolf Nilssen).
Finnmark	Harald Samuelsberg (Gudmund Eriksen).

Landsstyrets møter

Landsstyret har hatt 5 møter i 1971 og 4 møter i 1972.

10. og 11. februar 1971 var landsstyret samlet i Folkets Hus, Oslo. Møtet behandlet utkast til beretningen for 1969—70, ordinære bevilgninger, landsmøtets sakliste, forslag til fordeling av landsmøte-representanter, forslag om åpent landsmøte og innsendte forslag til landsmøtet. Videre den politiske situasjon, innledning ved Trygve Bratteli, — Demokrati i hverdagen, innledning ved Reiulf Steen, — og sammenslåing av distriktpartiene i Nordland. Møtet vedtok 3 henvendelser til den borgerlige regjering og 3 uttalelser om henholdsvis strukturproblemene i industrien, markedsforhandlingene og kommunevalget.

I et fellesmøte den 10. februar med Stortingsgruppa drøftet landsstyret valgordningen, med innledning av Arvid Dyrendahl.

12. og 13. mars 1971 hadde landsstyret møte i Folkets Hus, Oslo. Møtet var innkalt for å drøfte regjeringssituasjonen og en eventuell dannelselse av en A-regjering.

7. mai 1971 var landsstyret innkalt til møte i Bygningsarbeidernes Hus, Oslo, for å forberede saker til landsmøte 9.—11. mai: Landsmøtets sakliste, arbeidsordningen, valg av styrer og komitéer, innsendte forslag. I tillegg ble partiets regnskaper for 1969 og 1970 behandlet, samt ansettelse ved partikontoret.

10. juni 1971 var landsstyret innkalt til møte i Bygningsarbeidernes Hus, Oslo, for å drøfte den politiske situasjon som kunne oppstå ved en eventuell regjeringskrise.

17. og 18. november 1971 hadde landsstyret møte på Nesbyen. Møtet behandlet: Den politiske situasjon — valget, innledning ved Trygve Bratteli, — Arbeidet i partiet framover, innledning ved Ronald Bye, — EF-saken, innledning ved Per Kleppe. Det ble videre valgt en organisasjonskomité med partiarbeidet som arbeidsområde. Følgende uttalelser ble vedtatt: Den politiske situasjon, Næringspolitikken, Bedriftsdemokratiet, og om behandlingen av EF-saken.

18. og 19. januar 1972 var landsstyret samlet til møte i Folkets Hus, Oslo. På saklisten var oppført: EF-saken, innledning ved Trygve Bratteli, og bevilgninger. En uttalelse om EF ble vedtatt.

20. og 21. april 1972 var landsstyret samlet til møte i Bygningsarbeidernes Hus, Oslo. Saklisten omfattet: Forslag til sakliste for landsmøtet, arbeidsordning, forslag til funksjonærer og komitéer. Videre EF-saken, med innledning ved Trygve Bratteli.

Den 28. september 1972 var landsstyret innkalt for å drøfte den politiske situasjon etter folkeavstemningen den 25. september.

Den 29. september ble det holdt et fellesmøte, hvor landsstyret, stortingsgruppa og Regjeringens medlemmer deltok. Her fortsatte drøftingen av situasjonen etter folkeavstemningen, og møtet ga uttrykk for sitt syn gjennom en uttalelse.

Den 2. og 3. november 1972 var landsstyret samlet til møte i Folkets Hus, Oslo, hvor også distriktspartiens formenn, formennene i sektorkomiteene og de avgåtte regjeringsmedlemmer deltok. Saklisten omfattet: Den politiske situasjon, innledning ved Trygve Bratteli, — Partiets arbeidsprogram for perioden 1974—77, med innledninger av Reiulf Steen, Ragnar Christiansen og Odvar Nordli. Videre nedsettelse av programkomité og samordningsutvalg i forbindelse med nominasjonene til stortingsvalget 1973. Møtet vedtok en uttalelse om den politiske situasjon.

Brev til Regjeringen og uttalelser

Landsstyret vedtok i møte 11/2 1971 å sende følgende 3 henvendelser til den borgerlige regjering:

Om demokrati i arbeidslivet:

«Landsstyret i Det norske Arbeiderparti beklager at flertallet i den offentlige komité som har utredet spørsmålet om demokrati i arbeidslivet, har avvist kravet om lovfestet medbestemmelserett for de ansatte.

Er forslag om lovfestet medbestemmelserett bygd på LO's og Arbeiderpartiets utredning ble fremmet av Arbeiderpartiet i Stortinget for 4 år siden. Forslaget er videreført av LO's representanter i utredningskomitéen.

Landsstyret vil be Regjeringen snarest fremme saken for Stortinget på det grunnlag som LO's representanter har lagt til rette i innstillingen. En slik lov vil være det første skritt på veien mot å gi de ansatte reell medbestemmelserett.»

Om pensjonsalderen:

«Med innstillingen fra pensjonsalder-komitéen er grunnlaget nå lagt for løsningen av en sentral sosialpolitisk oppgave — nedsettelse av pensjonsalderen.

Arbeiderpartiet har forpliktet seg til å arbeide for en nedsettelse av pensjonsalderen til 67 år — med anledning til å fra-treue inntil 3 år før eller inntil 3 år etter denne alder — fra 1. januar 1973. I Regjeringens langtidsprogram for inneværende periode finner en imidlertid ingen slik forpliktelse.

Landsstyret i Det norske Arbeiderparti konstaterer at fler-

tallet i pensjonsalders-komiteén går inn for en løsning av saken som er i samsvar med Arbeiderpartiets og LO's syn.

Landsstyret vil be Regjeringen om at den snarest tar saken opp til behandling på grunnlag av flertallets forslag i innstillingen. Saken må legges fram for Stortinget på en slik måte at de nødvendige vedtak kan fattes med sikte på å gjennomføre 67 års pensjonsalder fra 1. januar 1973.»

Om EEC-informasjon:

«Under debatten om Norges forhold til De europeiske Fellesskap er behovet for faktiske opplysninger meget stort. Arbeiderpartiets landsstyre beklager derfor at det varslede informasjonsopplegg fra Regjeringens side ennå ikke er satt ut i livet.

Landsstyret henstiller til Regjeringen om å påse at informasjonsopplegget blir iverksatt snarest.»

Videre vedtok Landsstyret i samme møte følgende 3 uttalelser:

Om strukturproblemene i industrien:

«Trygge arbeidsplasser, som kan gi et sikkert livsgrunnlag for lønnstakerne, deres familier — og for lokalsamfunnene — er et sentralt ledd i Arbeiderpartiets politikk. For tusener av lønnstakere er tryggheten i de senere år blitt truet av omstillingsproblemene i næringslivet.

Det er blitt stadig klarere at koalisjonsregjeringen ikke mestrer industriens omstillingsproblemer. Mot slutten av 1970 og i begynnelsen av 1971 fikk vi f. eks. en rekke nedleggelse innenfor treforedlingsindustrien. På noen uker ble over 500 arbeidere satt på porten. Vanskene i treforedlingsindustrien er ikke overvunnet.

Økt offentlig innsats for løsning av industriproblemene og reising av ny industri må bli en av de viktigste oppgavene i de nærmeste år. Staten må komme langt sterkere inn i bildet både med egen innsats og med hjelp til private bedrifter som ikke alene makter å løse de oppgaver som omstillingen til nye og større enheter skaper.

I den forbindelse vil Landsstyret i Det norske Arbeiderparti peke på at oppretting av et industriøkonomisk institutt sammen med et statlig finansieringsfond for omstilling og vekst i industrien vil gi grunnlag for langtidsplanlegging og muligheter til å møte framtidige omstillingsproblemer.

Utviklingen har vist at disse institusjonene er nødvendige for å trygge arbeidsplassene. De bør derfor snarest bli etablert.»

Om markedsforhandlingene:

«I samsvar med enstemmig vedtak på partiets landsmøte i 1969 har Det norske Arbeiderparti gått inn for at Norge skal oppta forhandlinger med EEC med sikte på fullt medlemskap. Under Stortingets behandling av markedsspørsmålet i juni 1970 sluttet 67 av Arbeiderpartiets 74 stortingsrepresentanter seg til dette syn, på grunnlag av merknadene fra partiets fraksjon i Utenrikskomitéen. Disse merknadene presiserte Arbeiderpartiets premisser for medlemskapsforhandlinger — bygd på partiets program — og ga uttrykk for partiets vilje til å delta i utformingen av en sosialistisk politikk for Europa. Det ble slått fast at partiets endelige standpunkt først skal treffes når forhandlingsresultatet foreligger.

På sitt møte i oktober 1970 har Landsstyret mot 2 stemmer gitt sin tilslutning til dette markedspolitiske opplegget, og forutsatte at det innen arbeiderbevegelsen vil finne sted en omfattende og allsidig opplysningsvirksomhet om markedsspørsmålene.

Partiet bør i tiden som gjenstår til det endelige standpunkt kan treffes, stimulere til en bred og saklig debatt om markedsspørsmålene. For dette formålet må det tilrettelegges et informasjonsmateriale som belyser alle sider av saken, både fordeler og ulemper ut fra arbeiderbevegelsens syn.

Meningsbrytningene innen partiet må skje i åpenhet og med god kontakt mellom meningsretningene. Meningsbrytningene må finne sted som ledd i en demokratisk saksbehandling innenfor arbeiderbevegelsen og gjennomføres på en måte som ikke fører til skadevirkninger, men tvert om bidrar til å styrke den innad og utad.

Det standpunkt som partiet etter en slik debatt kommer fram til, må være forankret i Det norske Arbeiderpartis program og prinsipper. Retningsgivende for partiets behandling av markedsspørsmålet må spesielt være kravet om bedre og tryggere kår for de store folkegruppene i vårt land — lønnstakere, bønder og fiskere.»

Om kommunevalget:

«Full innsats i valgkampen!

Arbeiderpartiet står i dag sterkere enn noen gang tidligere i vår politiske historie. Meningsmålingene forteller om en utbredt tillit til at Arbeiderpartiet kan løse dagens og morgendagens problemer bedre enn den borgerlige koalisjon.

Den store oppgaven vi nå står foran, er å vinne kommunevalget i september! Skal det lykkes, må tillitsmenn og medlemmer satse for fullt i den tida som står igjen fram til valgdagen.

2,6 millioner velgere over 20 år har rett til å stemme den 19. og 20. september. Vår største oppgave er å få velgerne til å bruke denne retten. Mer enn ett valg er avgjort av hjemmesitterne!

Over 10 000 mennesker har i vinter deltatt i arbeiderbevegelsens aksjon for utforming av et program for å gi alminnelige mennesker større innflytelse på deres hverdag: på arbeidsplassen, i kommunene, i bo-miljøene og i organisasjonene.

Valget i år bør bli en kamp for å styrke det lokale folkestyret. Arbeiderpartiet vil føre demokratiet inn i hverdagen.

Kampen står om ledelsen av landets kommuner og fylker. Vi har nå de beste muligheter for å vinne flertallet i langt flere kommuner enn før, og erobre flertallet i fylker som i dag er borgerlig styrt.

Framgang for Arbeiderpartiet ved valget kan bli et grunnskudd for det borgerlige styret.

Oppgaven er inspirerende. La oss bruke hver dag som står igjen til å sikre seier ved kommunevalget.»

Den 17.—18. november 1971 vedtok landsstyret følgende uttalelser:

Om behandlingen av EF-saken:

«Landsstyret slutter seg til de retningslinjer som LO/DNA's markedsutvalg har formulert for sluttbehandlingen av EF-saken i arbeiderbevegelsen:

- 1) at det er de valgte, ansvarlige organer i partiet og fagbevegelsen som må ta det avgjørende standpunkt i saken,*
- 2) at hvis og når et forhandlingsresultat foreligger, må dette få en presentasjon som gir flest mulig adgang til innholdet. Informasjonen må gis gjennom en serie med distriktskonferanser,*
- 3) at det må sendes ut et enkelt «rådslagsopplegg» til grunnorganisasjonene, som skal fylle to krav:*
 - a. det skal gi informasjon,*
 - b. det skal gi muligheter for medlemmene til å tilkjennegi sin reaksjon,*

- 4) at sluttbehandlingen i arbeiderbevegelsen må ende opp med en behandling i et ekstraordinært landsmøte i partiet og en ekstraordinær kongress i fagbevegelsen.

I samsvar med disse retningslinjer gir Landsstyret fullmakt til Sentralstyret til å innkalle et ekstraordinært landsmøte for behandling av EF-saken. Landsmøtet må avholdes på et tidspunkt som er hensiktsmessig i forhold til avslutningen av forhandlingene, tidspunktet for folkeavstemningen og behandlingen i Stortinget. Sentralstyret fastsetter tidspunktet for det ekstraordinære landsmøtet.

Landsstyret vil understreke betydningen av at EF-saken blir sluttbehandlet slik at det endelige standpunkt først blir tatt når alle sider ved saken er vurdert. Det må legges vekt på at behandlingen foregår på en måte som ikke skaper strid og splittelse innad i arbeiderbevegelsen.»

Om den politiske situasjon:

«Arbeiderpartiets landsstyre som har vært samlet til sitt første møte etter valget 19. og 20. september, konstaterer at valget som helhet ikke innfridde de forventninger som utviklingen tidligere på året hadde skapt. Landsstyret konstaterer imidlertid også at resultatet ikke gir grunnlag for pessimisme. Det sogner stadig til Arbeiderpartiet så store grupper at de gir grunnlag for flertall i Stortinget og for arbeiderstyrte kommuner i bygd og by.

Den utfordring partiet står overfor nå, er gjennom sitt organisatoriske og politiske virke å styrke kontakten med disse grupper. Regjeringen og hele partiet bærer et felles ansvar for denne oppgaven. Derfor vil Landsstyret understreke nødvendigheten av den best mulige kommunikasjon mellom Regjeringen og partiet i alle ledd.

Landsstyret konstaterer at det i den nåværende parlamentariske situasjon ikke finnes noe alternativ til en regjering av Arbeiderpartiet. Arbeiderpartiet kan ikke — og vil ikke — løpe fra det ansvar som denne realitet innebærer.

Landsstyret vil presisere at det for Arbeiderpartiet tjener et formål å sitte med regjeringsansvar bare i den utstrekning man ved det kan realisere partiets program.

Landsstyret var fullt på det rene med de begrensninger som lå i den parlamentariske situasjon da Arbeiderpartiet i mars

i år måtte overta regjeringsansvaret. Det vil derfor uttrykke sin anerkjennelse for det store arbeid Regjeringen og Stortingsgruppen har gjort under de rådende forhold:

Regjeringen har allerede ferdigbehandlet mange store og viktige programsaker som ligger på Stortingets bord, og flere er under forberedelse i departementene.

Oppgaven nå må være beslutsomt å bære dem fram i samsvare med Regjeringens opplegg. Landsstyret tror dette vil styrke tilliten mellom Arbeiderpartiet og de grupper som tradisjonelt har gitt partiet et regjeringsdyktig flertall.

Den alminnelige tillit til politikere og politisk arbeid ble sterkt belastet i koalisjonens siste dager. Det bidrag Arbeiderpartiet kan yte til å overkomme denne tillitskrise, er å leve opp til det ansvar som følger av å være Stortingets langt største parti. Landsstyret venter at også andre partier og politikere påtar seg det ansvar som en vanskelig situasjon pålegger dem.

I regjeringsposisjon må Arbeiderpartiet også forberede de nye prinsipielle framstøt en annen parlamentarisk situasjon etter valget i 1973 vil skape muligheter for.»

Om næringspolitikken:

«Utviklingen i næringslivet — særlig i industrien — har hatt en sentral betydning for velstandsveksten i Norge. For Arbeiderpartiet har en sterk vekst, full sysselsetting og rettferdig fordeling av godene alltid vært viktige mål.

Sammen med god vekst følger omstilling. Omstillinger skjer i dag raskere og er ofte mer omfattende enn tidligere. Dels har dette sin årsak i endrede produksjonsmåter, dels i nye markedsforhold. Det er et hovedmål for Arbeiderpartiets næringspolitikk å skape trygghet for arbeidstakerne. I vår tid kan dette bare oppnås ved en bred demokratisk ledelse av samfunnsutviklingen.

Arbeiderpartiet har ved flere anledninger understreket det offentliges ansvar når det gjelder næringspolitikken. I dagens situasjon er det nødvendig at myndighetene deltar aktivt i styringen av næringsutviklingen, både for å sikre arbeidsplassene best mulig, og også for å medvirke til en mer framtidig rett struktur i norsk næringsliv.

Landsstyret i Arbeiderpartiet vil understreke behovet for:

- *Så snart som mulig å opprette et statlig fond for omstilling og vekst i industrien. Denne institusjon må få en organisatorisk og finansiell ramme som gjør det mulig å påvirke endringer i bedriftslivet.*
- *Opprettelsen av et Industriøkonomisk Institutt som foretar langtidsutredninger innenfor industrien.*
- *Å trygge den enkelte arbeidstaker på basis av et varslings-system ved endringer av betydning i bedriftslivet.*
- *Arbeidstakerne må sikres tilgodehavende lønn ved konkurser.*
- *At det må etableres omstillingslønn for eldre arbeidstakere, og at arbeidsmarkedspolitikken styrkes gjennom en betydelig utbygging og effektivisering av arbeidsmarksorganene.»*

Om bedriftsdemokrati:

«I samarbeid med fagbevegelsen har Arbeiderpartiet alltid arbeidet for reformer som kan gi de ansatte større innflytelse i bedriftslivet. Arbeiderbevegelsens brede aksjon for «Demokrati i hverdagen» forsterket og utdypet kravet om reformer i bedriftslivet.

Landsstyret slutter seg til Regjeringens forslag til endringer i Aksjeloven med sikte på opprettelse av bedriftsforsamlinger i bedrifter med mer enn 200 ansatte og rett til styrerepresentasjon i bedrifter med over 50 ansatte. Dette er en viktig prinsipp sak for arbeiderbevegelsen, og Landsstyret forutsetter at Regjeringen og Arbeiderpartiets stortingsgruppe ikke vil akseptere endringer som betyr svekkelse av lovforslaget gjennom Stortingets behandling av det.

Det framlagte lovforslag må være det forslag som danner grunnlaget som en må bygge videre på for å få utviklet demokratiet i arbeidslivet.

Landsstyret vil understreke at gjennomføringen av reformen betyr en stor utfordring for alle deler av arbeiderbevegelsen og krever større innsats i skoleringsarbeidet på alle plan.

Landsstyret vil henstille til Regjeringen så snart som mulig å utrede og legge fram forslag som kan gi økt innflytelse for de ansatte i alle deler av arbeidslivet.

Utredningsarbeidet må også ta sikte på former for representasjon fra lokale folkevalgte organer i bedriftsledelsen.»

Den 19. januar 1972 vedtok Landsstyret denne uttalelse om Norges stilling til EF:

«Landsstyret i Det norske Arbeiderparti har i møte den 18. og 19. januar 1972 drøftet situasjonen etter at Norge har sluttet forhandlingene med De europeiske Fellesskap.

Landsstyret vil vise til at partiets landsmøte den 11. mai 1971 ga sin tilslutning til «at forhandlingene med De europeiske Fellesskap sluttføres, slik at vi kan få klarhet over hva norsk medlemskap i et utvidet europeisk fellesskap vil innebære.»

Landsstyret vil uttrykke sin anerkjennelse for den måte Regjeringen gjennom forhandlingene har ivaretatt norske interesser på. Landsstyret vil gi uttrykk for at disse forhandlinger er ført i samsvar med de beslutninger som er gjort av partiets landsmøte, den målsetting Regjeringen trakk opp i sin tiltredelseserklæring og fullmakten fra Stortinget. Regjeringen preserte at den ved behandlingen av markedssaken legger avgjørende vekt på kravet om gode og trygge kår for de store folkegrupper, lønnstakere, jordbrukere og fiskere.

Landsstyret vil gi sin tilslutning til at Regjeringen nå undertegner forhandlingsresultatet med De europeiske Fellesskap.

Arbeiderpartiet vil nå iverksette den brede, demokratiske saksbehandling som er forutsatt i landsmøtets vedtak om Norge og De europeiske Fellesskap. Partiet vil gjøre sitt til at vi får en omfattende, opplysende og avklarende debatt før den endelige avgjørelse treffes.

Etter behandlingen i grunnorganisasjonene og fylkespartiene vil landsstyret fremme sin endelige innstilling for det ekstraordinære landsmøte som det er besluttet å holde.

Landsstyret vil på ny understreke at debatten om denne sak må bli ført på en måte som ikke svekker, men styrker den samlede arbeiderbevegelse og bevegelsens innflytelse over samfunnsutviklingen både på kortere og lengre sikt.»

Den 29. september 1972 ga landsstyret, stortingsgruppa og Regjeringen uttrykk for sitt syn på den politiske situasjon etter folkeavstemningen:

«Det norske Arbeiderpartis landsstyre, stortingsgruppe og Regjeringen konstaterer at et flertall i det norske folk har sagt nei til Regjeringens forslag om norsk medlemskap i De europeiske Fellesskap. Den sittende regjering vil vike plassen for en ny regjering. Møtet er enig i Regjeringens beslutning.

Møtet vil understreke at resultatet av folkeavstemningen ikke rokker ved noen av de øvrige sidene ved Arbeiderpartiets innen- og utenrikspolitikk.

Folkeavstemningen har avgjort at norsk medlemskap i De europeiske Fellesskap ikke er aktuell politikk. Norges forhold til EF må søkes basert på en handelsavtale. På denne bakgrunn ser landsstyret det som en viktig oppgave å sikre Norge en gunstigst mulig løsning.

Også i Arbeiderpartiet har EF-debatten skapt en indre uenighet som nå kan fjernes. Selve formålet for de særlige meningsgrupperingene som ble skapt under EF-debatten er nå borte. Det gjør at partiet nå kan samle seg om de mange store og aktuelle oppgavene som venter på oss i tida framover.

Arbeiderpartiets regjering har påbegynt et stort reformarbeid, som partiet fortsatt må fremme. Vi går nå inn i et viktig arbeidsår. I løpet av vinteren skal partiets medlemmer behandle forslaget til et nytt handlingsprogram for en ny stortingsperiode. Til våren skal partiets landsmøte vedta det politiske opplegget foran stortingsvalget til neste høst. Dette valget vil avgjøre om Arbeiderpartiet skal få flertall og regjeringsmakt i fire nye og viktige arbeidsår i norsk politikk. Det er vår oppgave å gjennomføre en bred demokratisk og sosialistisk reformpolitikk, som er i samsvar med de brede folkegruppers interesser.

Landsstyret takker alle partifeller som har gått inn for å skape tilslutning til partiets politikk. Samtidig vil vi be alle medlemmene i partiet om å gå inn i et arbeid som både kan samle og styrke partiet, og som vil få stor betydning for den politiske utvikling i Norge i åra framover. Vi har et stort ansvar som må forene og inspirere oss til en bred innsats.»

I møte den 3. november 1972 vedtok landsstyret følgende uttalelse:

«Folkeavstemningen ga som resultat at Norge ikke blir medlem av EF. De sterkt delte meninger om saken skapte indre spenning også i arbeiderbevegelsen. Utviklingen siden siste landsstyremøte i september har vist at uenigheten ikke har ført til varig splittelse. Det er full enighet om at oppgaven nå er å få en best mulig handelsavtale med EF.

Landsstyret forutsetter at de gjenværende særorganer som EF-striden skapte, blir avvirket og oppfordrer alle partimedlemmer til å gå aktivt inn i det normale partiarbeid.

Store og viktige arbeidsoppgaver ligger foran oss. I fellesskap skal vi utforme et nytt arbeidsprogram og dermed fastlegge den politikk som skal føres i fire år etter stortingsvalget i 1973. Rådslag 73 er sendt ut som grunnlag for drøftingene. Landsstyret oppfordrer alle medlemmer til å delta i dette omfattende programarbeid.

Landsstyret understreker viktigheten av å styrke våre organisasjoner. Det faglig-politiske samarbeid og kontakten med jordbrukere og fiskere må bygges ut. Programarbeidet og andre forberedelser til stortingsvalget må styrke kontakten og tilliten mellom Arbeiderpartiet og de store folkegrupper.

På dette grunnlag vil Arbeiderpartiet gå inn i valgkampen som en samlet politisk kraft som kan sikre en seier ved stortingsvalget i 1973. Målet er å skape et varig grunnlag for en demokratisk sosialistisk politikk i Norge.»

Felleskonferansen den 22. august 1972 på Gjøvik mellom Sentralstyret, Regjeringen og stortingsgruppa's styre vedtok følgende uttalelse om EF-saken:

«Folkeavstemningen den 24. og 25. september gjelder spørsmålet om Norge skal bli medlem av et utvidet Europeisk Fellesskap, der også Storbritannia, Danmark og Irland blir medlemmer. Denne utvidelsen er forutsetningen for norsk medlemskap. Folkeavstemningen gjelder å bestemme Norges plass og medvirkning i den historiske prosess som nå pågår i Europa.

Ved å si Ja til medlemskap får Norge de siste muligheter både til å ivareta norske interesser og til å ta del i utformingen av det framtidige Europa.

Forhandlingene med EF ble sluttført i samsvar med Stortingets vedtak. Innholdet i forhandlingsresultatet er garantert både av EF og Regjeringen. Etter Regjeringens vurdering gir et medlemskap på de vilkår som er oppnådd tryggere framtid for de store folkegrupper i vårt land. LO's kongress og Arbeiderpartiets landsmøte sluttet opp om denne vurdering ved sine vedtak.

Folkeavstemningen 24. og 25. september er et spørsmål om det norske folk har tillit til denne garanti og vurdering.

Sentralstyret i Det norske Arbeiderparti, Regjeringen og styret i Arbeiderpartiets stortingsgruppe ber det norske folk om å stemme Ja til EF. Det vil gi Arbeiderpartiet den tillit som er en nødvendig forutsetning for å trygge en vekst, utvikling og omforming av samfunnet i pakt med arbeiderbevegelsens målsetting.»

Partikontoret

Pr. 31/12 1972 var følgende fastlønte tillitsmenn knyttet til Partikontoret:

Nestformann Reiulf Steen, partisekretær Ronald Bye, økonomileder Frank Andersen, kvinnesekretær Bjørg Bergh, organisasjonssekretær Arne M. Olsen (som i forrige periode fungerte som kommunalsekretær), kommunalsekretær Herlof Gjerde (tilsatt i mars 1971, fungerte i tiden februar/oktober 1972 som statssekretær i Fiskeridepartementet. I dette tidsrom fungerte Leander Vargan midlertidig som kommunalsekretær). Faglig-politisk sekretær Esten Haaker (som tiltrådte 1/11 72, da Øivind Hvattum fratrådte denne stilling). Kontorleder Jakob Grava (fra 1/6 1971, da John Sundhagen fratrådte denne stilling). Informasjonssekretær Johan Kleven (fra 15/4 1972, da Helge Røed fratrådte). Utredningssekretær Johs. Skeide Larsen.

Som midlertidig sekretær under EF-kampanjen fungerte Svein Fjæstad fram til 17/4 72, og Esten Haaker fra 17/4—1/11 1972.

Ved kontoret arbeider også fast Inge Scheflo som redaktør for tidsskriftet Sosialistisk Perspektiv.

Partiets formann, Trygve Bratteli, arbeider på Partikontoret når arbeidet i Stortinget tillater det.

Randi Bratteli er redaktør for «Arbeiderkvinnen» på honorarbasis. Ansatte sekretærer ved Stortingsgruppas kontor pr. 31/12 1972: Kjell Kristensen, Oluf Fuglerud, Anders Helseth, Paul Engstad, Svein Ragnar Kristensen og John Sundhagen (som fratrer 31/12 72).

Revisjonskontorets besetning pr. 31/12 1972: Hovedrevisor Rolf Jørgensen, revisor Arne Mangen og revisjonsassistent Nils-Jakob Moen (som fratrer 31/12 72).

Det øvrige personale ved Partikontoret var pr. 31/12 1972: Arve Firveld, Solveig Svendsen, Bjørg Tenmann, Therese Djuvan, Anne Lindberg, Marit Stakvik Jørgensen, Olga Rudsengen, Reidun Halvorsen, Erna Johansen, Dagny Sanness, Elsa Ovesen, Ella Pedersen, Erna Pettersen, Gullborg Granli, Marie Wilhelmsen, Nino Kristoffer- sen og på timebasis Jørgen Paulsen.

Ved Hustrykkeriet: Kjell Wangen og Aage Birkelund.

Fellesmøter

- 1) Den 4/1 1971 hadde partiets sentralstyre og sentralstyret i AUF et fellesmøte på Partikontoret for å drøfte AUF's organisasjonsmessige problemer.
- 2) Den 10/2 1971 hadde landsstyret og stortingsgruppas styre et fellesmøte i Stortinget, hvor valgordningen ble drøftet.
- 3) Den 27/2, 1/3, 4/3, 10/3 og 12/3 1971 hadde Sentralstyret fellesmøter med stortingsgruppas styre i forbindelse med regjerings-situasjonen.
- 4) Den 16/3 1971 hadde Sentralstyret et fellesmøte med den nyutnevnte A-regjering på Partikontoret.
- 5) Den 4/1 1972 ble det holdt et fellesmøte mellom Sentralstyret og LO's sekretariat i Folkets Hus for å drøfte A-pressens økonomiske stilling.
- 6) Den 22/8 1972 hadde Sentralstyret, Regjeringen og stortingsgruppas styre en felles konferanse på Gjøvik for å markere åpningen av valgkampen før folkeavstemningen. Det ble her avgitt en erklæring i forbindelse med EF-saken.
- 7) Den 29/9 1972 hadde landsstyret, Regjeringen og stortingsgruppa et fellesmøte i Folkets Hus for å drøfte den politiske situasjon etter folkeavstemningen. I den forbindelse ble det vedtatt en uttalelse.

Samarbeidskomitéen mellom DNA og LO

I 1971 og 1972 hadde Samarbeidskomitéen følgende sammensetning:

Fra DNA:

Trygve Bratteli, formann, Reiulf Steen, Ronald Bye. Varamann: Reidar Hirsti.

Fra LO:

Tor Aspengren, Odd Højdahl, Fritz W. Hannestad. Varamann: Einar Strand.

Komitéen hadde 13 møter i 1971 og 11 møter i 1972.

Av saker som ble behandlet kan nevnes:

- Arbeiderbevegelsens opplegg av informasjonsarbeidet i EF-saken.
- EF-saken i forskjellige stadier fram til folkeavstemningen.
- Omlegging av Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond, med overføring av virksomheten til Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité.
- 1. mai.
- Demokrati-aksjonen — demokrati-programmet.
- Den aktuelle økonomiske situasjon — prissituasjonen.
- Tariffsituasjonen 1972.
- Henvendelse om trygdeavgiftene.
- Flytting av Martin Tranmæl-hytta til Sørmarka.
- Komité om lavtlønnsutredning.
- Nedsettelse av skattekomité LO/DNA.
- Lov om bedriftsforsamlinger.
- Arbeiderpressens økonomiske stilling.
- Arbeidstilsynet.
- Voldgiftssaken vedr. flyledernes ulovlige streik.
- Nordisk Samarbeidskomité — nordisk arbeiderkongress.
- Prissituasjonen.

Partiets representasjon i styrer og komiteer

Stortingsgruppas styre:

Ronald Bye.

Kvinnesekretariatet:

Arne Michael Olsen. Varamann: Herlof Gjerde.

AUF's sentralstyre:

Jakob Grava. Varamann: Johan Kleven.

Arbeiderbladet/Aktietrykkeriet A/S:

Styremedlemmer: Trygve Bratteli, formann, Rolf Hansen. Varamann: Ronald Bye.

Bedriftsforsamling: Reiulf Steen, ordfører, Rolf Lasse Lund, Liv Østlie, Sverre Frogner. Varamenn: Øivind Larsen, Jan Haldorsen.

Norsk Arbeiderpresse A/S:

Frank Andersen, Olav Brunvand, Reidar Hirsti. Varamenn: Egil Toreng, Magne Nedregård, Ole Moe.

Arbeiderpressens Samvirke A/L:

Reiulf Steen, Thor Bjurstrøm, Egil Toreng. Varamenn: Frank Andersen, Odd Kjus, Kaare Wilhelmsen.

Idékommunikasjon A/S:

Frank Andersen. Varamann: Ronald Bye.

A-lotteriets styre:

Frank Andersen, formann, Jakob Grava, Bjørg Bergh. Varamenn: Magne Nedregård, Arne M. Olsen, Elsa Rastad Bråten.

Lotteriservice A/S:

Frank Andersen, formann, Jakob Grava, Bjørg Bergh. Varamenn: Magne Nedregård, Arne M. Olsen, Elsa Rastad Bråten.

Arbeiderbevegelsens Arkiv:

Edvard Bull, John Sundhagen, Håkon Johnsen.

Arbeidernes Opplysningsforbund:

Ronald Bye, Sonja Ludvigsen. Varamann: Arne M. Olsen.

Ukebladet Aktuell:

Frank Andersen.

Tiden Norsk Forlag:

Frank Andersen, Ronald Bye. Varamann: John Sundhagen.

Styret for Oscar Torp Heimen:

Frank Andersen.

Folketeaterbygningens representantskap:

Frank Andersen, Magne Nedregård. Varamann: Bjørg Bergh.

Arbeiderbevegelsens Tarifforening:

Frank Andersen.

Samarbeidskomitéen mellom LO og DNA:

Trygve Bratteli, Reiulf Steen, Ronald Bye.

Varamann: Reidar Hirsti.

Arbeiderbevegelsens internasjonale Støttekomité:

Bjørn Tore Godal, Ragnhild Eriksen, Ronald Bye.

Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond:

Reiulf Steen, Ronald Bye.

LO's Ungdomsutvalg:

Bjørg Bergh, Arne M. Olsen.

Faglig/politisk utvalg:

Ronald Bye, Lillian Bekkevad, Otto Totland, Johan Støa. Utvalgets sekretær fram til 1/11 1972: Øivind Hvattum.

Årsmøter i distriktpartiene

Sentralstyret har vært representert med disse utsendingene på distriktpartiernes årsmøter i 1971 og 1972.

Distrikt:	1971:	1972:
Oslo	Trygve Bratteli	—
Østfold	Ronald Bye	Trygve Bratteli
Akershus	Trygve Bratteli	Andreas Cappelen
Hedmark	Reiulf Steen	Trygve Bratteli
Oppland	Ronald Bye	Reiulf Steen
Buskerud	Odvar Nordli	Reiulf Steen
Vestfold	Reiulf Steen	Ronald Bye
Telemark	Ronald Bye	Torstein Treholt
Aust-Agder	Bjartmar Gjerde	Per Kleppe
Vest-Agder	Ragnar Christiansen	Bjartmar Gjerde
Rogaland	Trygve Bratteli	Ragnar Christiansen
Bergen	Arne M. Olsen	Bjartmar Gjerde
Hordaland	Reiulf Steen	Odvar Nordli
Sogn og Fjordane	Sonja Ludvigsen	Reidar Hirsti
Sunnmøre	Per Kleppe	Finn Lied
Romsdal	Rolf Hansen	Ronald Bye
Nordmøre	Magne Nedregård	Helge Sivertsen
Sør-Trøndelag	Ronald Bye	Trygve Bratteli
Inn-Trøndelag	Helge Sivertsen	Guttorm Hansen
Namdal	Aase Bjerkholt	Ronald Bye
Nordland	Magne Nedregård	Andreas Cappelen
Troms	Knut Frydenlund	Odvar Nordli
Finnmark	Arne M. Olsen	Magnus Andersen (mars)
		Ronald Bye (des.)
Møre og Romsdal (sammenslåing)		Reiulf Steen

Partiets distriktssekretærer

Som distriktssekretærer fungerer følgende:

Østfold	Jan M. Johansen	
	Rolf Hansen	sluttet i perioden
	Jan Haldorsen	
Oslo	Øivind Larsen	
	Fritz Y. Jenssen	tiltrådt i perioden
	Marit Brynhildsen	sluttet i perioden
Akershus	Trygve Aakervik	sluttet i perioden
	Øivind Hvattum	tiltrådt i perioden
Asker og Bærum	Helge Jagland	
Hedmark	Alfred Gulbrandsen	
	Martin Hoff	tiltrådt i perioden
Oppland	Bjørn Dahl	sluttet i perioden
	Bjørn Næss	tiltrådt i perioden
Buskerud	Morten Hammerstad	
Vestfold	Willy Gundersen	
Aust-Agder	Steinar Olsen	sluttet i perioden
	Asbjørn Kristoffersen	tiltrådt i perioden
Vest-Agder	Thor Egil Gruer	sluttet i perioden
	Per Mangen	tiltrådt og sluttet i perioden
	Aasmund Mykland	tiltrådt i perioden
Rogaland	Fritz Y. Jenssen	sluttet i perioden
	Bjørn Dahl	tiltrådt i perioden
Hordaland/Bergen	Olav Espe Kvestad	
	Jan Tonning	
Sogn og Fjordane	Hans Offerdal	
Møre og Romsdal	Edvin Hugo Pedersen	
Sør-Trøndelag	Olav Skurdal	
	Ole J. Aune	tiltrådt og sluttet i perioden
	Bjørn Havdal	tiltrådt i perioden
Nord-Trøndelag	Fredrik Hveding	
	Herlof Gjerde	sluttet i perioden
Nordland	Hans H. Hansen	tiltrådt i perioden
	Randulf Olsen	tiltrådt i perioden
	Sigurd Nilsen	tiltrådt i perioden
Troms	Karl Ingebrigtsen	sluttet i perioden
	Halvard Brattli	tiltrådt i perioden
Finnmark	Jan Jacobsen	

Organisasjonssaker

Kommunevalget i 1971, EF-avstemningen i 1972 og de urolige politiske forholdene omkring regjeringsskiftene, har preget organisasjonsarbeidet i perioden. Det har vært mindre anledning enn ønskelig til å ta fatt i svakheter i organisasjonsapparatet, et forhold som bør rettes på i kommende periode.

Oppmerksomheten har vært konsentrert om å bygge opp et tidsmessig skoleringsstilbud til ombuds- og tillitsmenn gjennom A-skolen, bedring av samarbeidsforholdene mellom folkevalgte og partiet lokalt, rådslagsopplegg for å stimulere en mer aktiv medbestemmelsesprosess i avdelingene, foruten verving av medlemmer.

Sammenslåing av kretspartier

Arbeidet med sammenslåing av de seks kretspartiene i Nordland ble brakt til avslutning tidlig i perioden.

Møre og Romsdal Arbeiderparti ble konstituert i november 1972, noe som innebar nedlegging av de tre kretspartiene i Sunnmøre, Romsdal og Nordmøre. På samme måte som i Nordland har en her lagt opp til et regionsamarbeid innenfor de samme områdene som før ble omfattet av kretspartiene.

Ordningen med kretspartier opprettholdes nå bare gjennom Namdal og Inn-Trøndelag Arbeiderpartier i Nord-Trøndelag.

Med tanke på den politiske rolle fylkesforvaltningene spiller i dag, og de konsekvenser dette får for partiets fylkesorganisasjoner, er det et sterkt behov til stede for å bygge opp slagkraftige fylkespartier. Sannsynligheten taler for innføring av direkte valg til fylkestingene i 1975, noe som vil understreke behovet ytterligere. Denne situasjonen taler sterkt for at partiet sløyfer kretspartiordningen i lovene.

Arbeidet i fylkespartiene

Samarbeidet og kontakten med fylkespartiene har vært god, først og fremst gjennom en omfattende reisevirksomhet fra landspartiets side. Etter kommunevalget ble det arrangert en og to konferanser i hvert fylke, der en drøftet organisasjonsoppgaver med kommune-partiformenn, ordførere eller gruppeførere, kasserere og studieledere. Her ble søkelyset rettet mot arbeidet med A-skolen, verving og kommunepolitikken.

Etter folkeavstemningen ble det holdt en ny serie konferanser med fylkespartienes ledelse, og i endel tilfeller med kommune-partiformenn og kasserere, der en tok for seg de mest aktuelle organisasjonsoppgaver, først og fremst skoling, verving og programarbeidet.

Vervearbeidet

Etter kommunevalget gjorde landspartiet opplegg for en vervekampanje med diverse materiell, premiering o. l. Opplegget ble drøftet med representanter for fylkes- og kommunepartiene under oppstarten av periodens to vintersesonger. Vervingen ga gode resultater flere steder, men totalt sett har en ikke maktet å styrke medlemsgrunnet. Verving må gis høy prioritet i neste periode.

Saker til debatt — Rådslag og «Paraply-aksjoner»

Rådslaget om handlingsprogrammet «Demokrati i hverdagen» virket til å aktivisere den politiske debatten blant medlemmene i den grad at Landsmøtet i 1971 vedtok at en skulle nytte rådslagsteknikken også ved senere anledninger.

På den bakgrunn ble Rådslag 71 — om økonomi, distriktsutbygging og miljøvern — laget og sendt ut for behandling. Rådslag 72 behandlet Norges forhold til EF. Senhøstes 1972 fikk avdelingene rådslagsopplegg på arbeidsprogrammet for neste periode, samt Rådslag om Organisasjonskomitéens innstilling. Oppslutningen har vært tilfredsstillende.

For å styrke informasjonen og kontakten mellom medlemmene, stortingsgruppa og arbeiderregjeringen ble det i november 1971 og i mars 1972 gjort landsomfattende opplegg for møteserier omkring den politiske situasjon. I samband med den siste serien — omkring ett-årsdagen for arbeiderregjeringens virke — ble det laget og distribuert trykksaker om hva regjeringen hadde utrettet.

Sekretærkonferanser

Det er i perioden holdt tre sekretærkonferanser for partiets distriktssekretærer.

Sekretærkonferanse 6.—11. oktober 1971 på Lillehammer, kombinert med studiereise til Bonn og Bryssel 11.—16. oktober.

Programmet:

- 1) Valget ved Henry Valen og Ronald Bye.
- 2) Rundebordskonferanse om valgerfaringer.
- 3) Partiundersøkelsen ved Ronald Bye.
- 4) Ettetvalgsarbeidet ved Arne M. Olsen.
- 5) EF — Folkeavstemningen — Arbeiderbevegelsen ved Ronald Bye.
- 6) Samarbeidsformer parti/folkevalgte ved Herlof Gjerde.
- 7) Verveaksjonen ved Frank Andersen.
- 8) A-skolen ved Rolf Larsen.
- 9) Nye oppgaver for Samvirke ved Olav Verpe.
- 10) Rådslagsaktiviteter og faglig/politisk arbeid ved Øivind Hvattum.
- 11) Administrative spørsmål ved Jakob Grava.
- 12) Felles regnskaps- og budsjettopplegg ved Frank Andersen.

- 13) Den politiske situasjon ved Reulf Steen.
- 14) (Skolering): Priser og lønninger ved Ulf Sand.
- 15) (Skolering): PR og journalistikk ved Helge Røed og Magne Nedregård.
- 16) (Skolering): Europa i dag ved Gidske Anderson.
- 17) Situasjonen i Vest-Tyskland ved BRD's ambassadør i Norge.

Programmet i Bonn:

- 1) Samtaler med SPD-formannen Willy Brandt.
- 2) Orientering ved representant for Departementet for Handel, Industri og Finanser.
- 3) Orientering ved representant for Utenriksdepartementet.
- 4) Orientering ved representant for Den norske Ambassaden.
- 5) Samtaler med representanter for vest-tyske partier.

Programmet i Bryssel:

- 1) Samtaler ved den norske delegasjonen ved EF.
- 2) Samtaler og orienteringer med representanter for Kommissjonen.
- 3) Samtaler og orienteringer med representanter for NATO-delegasjonen.
- 4) Samtaler med generalsekretær Luns.

*Sekretærkonferanse 27.—28. januar 1972 på Leangkollen.
Felles arrangement med LO.*

Programmet:

- 1) EF og den politiske situasjon ved Trygve Bratteli.
- 2) EF og den faglige situasjon ved Tor Aspengren.
- 3) Industrien og EF ved Egil Bakke.
- 4) Partiet og folkeavstemningen ved Ronald Bye.
- 5) Fagbevegelsens rolle i folkeavstemningen ved Per Haraldsson.

*Sekretærkonferanse 5.—8. juni 1972 på Hankø.
Felles arrangement med LO.*

Programmet:

- 1) Økonomi ved Frank Andersen.
- 2) Aktuelle politiske spørsmål ved Trygve Bratteli.
- 3) Aktuelle faglige spørsmål ved Tor Halvorsen.
- 4) EF — Perspektiver og tiltak ved Ronald Bye.
- 5) EF — Det faglige engasjement ved Tor Halvorsen.
- 6) EF — Partiets generelle opplegg ved Arne M. Olsen.
- 7) EF — Faglig/politisk opplegg ved Øivind Hvattum.
- 8) EF — Spesielle tiltak ved Jakob Grava.
- 9) Generelle partioppgaver ved Ronald Bye.
- 10) Aktuelle fylkespolitiske oppgaver ved Leander Vargan.
- 11) Om meningsmålinger ved Bjørn Balstad.

Medlemsbevegelse i perioden 1971—1972

I løpet av de to årene som faller sammen med regnskapsperioden, er det tegnet 10 000 nye medlemmer. Vervearbeidet kan dermed sies å ha gitt et godt resultat. Likevel må en notere en tilbakegang i det totale medlemstall. Grunnen er:

1. Partiet har en naturlig avgang av medlemmer som hvert år må erstattes med nye.
2. De kollektivt tilmeldte fagforeninger viser nedgang i medlemstallet. I noen tilfelle skyldes dette utmeldinger, men fram for alt skyldes det organisasjonsmessige endringer. Ved overgang til storavdelinger, viser det seg at medlemstallet til partiet reguleres nedover. Strukturendringer som fører til bedriftsnedleggelse virker slik at fagforeninger som har vært kollektivt tilmeldt, simpelthen oppløses.
3. AUF-lag tilmeldt distriktpartiene er i løpet av perioden redusert med over 50 prosent.

Sett på denne bakgrunn er resultatet av vervearbeidet tilfredsstillende. Det gjennomsnittlige betalte medlemstall for perioden 1969—70 var 156 395. For perioden 1971—72 er det gjennomsnittlige betalte medlemstall 155 780. Det er en tilbakegang på 655 medlemmer.

Fylker	Ant. komm.	Komm.- parti	Parti- avd.	Medl. 1971	Medl. 1972
Østfold	25	25	159	11 203	10 767
Akershus	22	22	200	9 220	8 740
Hedmark	22	23	214	8 386	8 690
Oppland	25	23	115	6 903	6 223
Buskerud	20	20	218	7 183	7 186
Vestfold	21	21	95	6 726	6 428
Tølemark	18	18	143	5 819	5 659
Aust-Agder	19	19	27	2 545	2 444
Vest-Agder	15	15	30	2 990	2 900
Rogaland	26	23	65	5 544	5 332
Hordaland	33	30	71	7 027	7 031
Sogn og Fjordane	25	24	39	3 130	3 332
Møre og Romsdal	35	35	127	5 767	5 553
Sør-Trøndelag	25	25	180	9 423	8 767
Inn-Trøndelag	12	12	88	3 666	3 298
Namdal	12	12	49	1 804	1 804
Nordland	44	45	192	4 660	4 621
Troms	24	21	86	2 536	2 536
Finnmark	20	20	63	2 031	2 035
Oslo	1	1	177	51 732	49 840
	444	434	2 338	158 295	153 186

Studievirksomheten

Studievirksomheten i Arbeiderpartiet har i perioden i sterk grad vært konsentrert om rådslagsopplegg.

Med hensyn til den mer tradisjonelle kursvirksomheten for folkevalgte og andre tillitsmenn innenfor partiet har arbeidet vært konsentrert om utbyggingen av et mer omfattende kursopplegg. I løpet av perioden er det således bygget opp en A-skole, foreløpig omkring konkrete kursopplegg, og det pågår en diskusjon om en videre utbygging av A-skolen med henblikk på at deltakere i politisk studievirksomhet også skal få adgang til LO-skolens trinn II. Det materiell som foreløpig er utarbeidet er følgende:

Nøkkeltkurs, dvs. et brevkursopplegg på 3 brev om arbeiderbevegelsen i Norge,
Kommunalkurs, trinn I, om kommunal forvaltning og partiet,
Kommunalkurs, trinn II, om den kommunale planlegging og utbygging og partiet.

Arbeidet er i gang med kurs over to trinn, om innenrikspolitikk og utenrikspolitikk. Opplegget for A-skolen er bygget opp som et systematisk og videreutviklende kursopplegg, og går som et tilbud til både fagorganiserte, rene partimedlemmer og tillitsmenn.

Utviklingen innenfor A-skolen har i løpet av perioden vist en meget sterk ekspansjon, og et stort antall partimedlemmer har påbegynt A-skolens opplæringsprogram.

I tillegg til den tradisjonelle brevkurs- eller studievirksomheten er det i løpet av perioden lagt opp til ukekurs, 3-dagers dagkurs og helgekurs på følgende temaer:

Partistyret i arbeid,
Skolestyret i arbeid,
Sosialstyret i arbeid,
andre sosiale kurs,
kurs i kommunal planlegging,
kurs om den kommunale forvaltning osv.

Fylkespartiene har i den senere tid vist en økt interesse for studiearbeid. Mye tyder på at det politiske studiearbeidet er kommet i god gjenge. Statistikken i AOF viser en klar stigning fra år til år når det gjelder det politiske studiearbeidet.

I 1972 påtok AOF seg etter initiativ fra de nordligste fylkespartier å lage et studieopplegg på Nord-Norge-planen. Denne studieaksjonen ga et godt resultat, idet ca. 200 studieringer kom i gang i de tre nordligste fylker.

Helgekursvirksomheten viser en klar stigning, og helgekursene har i vesentlig grad bygget på oppstarting av A-skolen, idet nøkkelkurset «Arbeiderbevegelsen i Norge» har vært utgangspunktet for programene for helgekurs.

Den politiske studievirksomheten samordnes gjennom AOF's Politiske Utvalg.

Kommunalt arbeid

Kommunalutvalget

har bestått av Rolf Hansen, formann, Arne Nilsen, Arne Born, Thorleif Nilsen, Knut Korsæth, Norvald Strand, Per Eggesvik, Anders Salvesen, Kjell Knudsen, Annemarie Lorentzen, Ottar Vollan, Herlof Gjerde, sekretær.

De fire førstnevnte og sekretæren har utgjort arbeidsutvalget.

Arne Michael Olsen fratrådte som kommunalsekretær i mars 1971 og overtok stillingen som organisasjonssekretær. Herlof Gjerde ble tilsatt som kommunalsekretær og tiltrådte 15. april 1971. Leander Vargan fungerte i stillingen den tid Herlof Gjerde var statssekretær i Fiskeridepartementet fra 1. februar til 18. oktober 1972.

Kommunalutvalget har hatt tre møter, derav to fellesmøter med gruppa i Norske Kommuners Sentralforbund (tidligere Norges By- og Herredsforbund).

Arbeidsutvalget har hatt en rekke møter, delvis sammen med partiets folk i styret for Norske Kommuners Sentralforbund, og Hovedkomitéen for reformer i lokalforvaltningen.

Arbeidet med omorganiseringen av Norges By- og Norges Herredsforbund til Norske Kommuners Sentralforbund, har også denne perioden opptatt mye av Kommunalutvalgets tid. Saken har stått på dagsorden for alle møtene i utvalget. Det har i den anledning vært holdt gruppemøter under landstingene i 1971 og 1972. Partiet har flertall både i landstinget og styre — og følgelig også formannen. Etter forslag fra partiets gruppe er forbundets formann i heldagsstilling. Arbeidsutvalget har gjennom et nært samarbeid med partiets medlemmer av forbundets styre, fulgt og hatt innflytelse på utviklingen.

I arbeidet med omorganiseringen har det vært lagt avgjørende vekt på å styrke de folkevalgtes muligheter til å styre fellesforbundets virksomhet såvel sentralt som lokalt.

Samarbeidet med partiets fraksjon i Stortingets Kommunalkomité og med Norsk Kommuneforbund har vært godt.

Kursvirksomheten

I samarbeid med Arbeidernes Opplysningsforbund bygges det nå opp en systematisk tillitsmannsopplæring i partiet. En viktig del av dette er kommunalkursene i to trinn. I perioder er det holdt en rekke kommunalkurs trinn I og fra 1972 ble de første kurser i trinn II avholdt. Interessen for ukekursene og tre-dagers kursene er meget stor og kapasiteten er for liten. Etter hvert som en vinner erfaring og de økonomiske forhold tillater det, vil kursvirksomheten på dette område måtte økes. Forøvrig vises til avsnittet om «Skoleringsarbeidet».

Konsulentvirksomheten

har hovedsaklig gått ut på å bistå kommunepartiene og fylkespartiene med utarbeidelse av lokale programmer i forbindelse med Kommunevalget 1971.

I et nummer av «Tillitsmannen» høsten 1971 ble det gitt veiledning i samarbeidsformen mellom partiorganisasjonen og de folkevalgte i kommunale- og fylkeskommunale organer.

Et utvalg med Gunnar Berge som formann, ble oppnevnt av Sentralstyret i juni 1971 for å utarbeide tilrådinger om oppfølging av «Demokratiprogrammet» overfor kommunepartiene og fylkespartiene. Disse tilrådingene ble etter tilslutning fra Sentralstyret, sendt ut til partiavdelingene etter kommunevalget, og ble grunnlaget for en rekke forslag til endringer av arbeidsordningen i kommunestyre og fylkesting.

Statsstøtten til de politiske partiene

Den totale bevilgning til de politiske partier ble for 1971 fastsatt til 8 millioner kroner. Partiets andel av bevilgningen var kr. 3 723 891,— kroner.

For 1972 ble den totale bevilgning økt til 10 millioner kroner. Partiets andel av bevilgningen for 1972 var kr. 4 655 000,—.

Økonomiutvalget som skal fremme innstilling for Sentralstyret om fordeling av statsmidlene, er det samme som i forrige periode. Det består av:

Arne Nilsen, Hordaland, formann,
Bjartmar Gjerde, Oslo,
Sonja Ludvigsen, Kvinnesekretariatet,
Bjørn Tore Godal, AUF,
Ole Knap, Oppland,
Gunnar Berge, Rogaland,
Sven Olsen, Nordland,
Ronald Bye, Sentralstyret,
Frank Andersen, Partikontoret, er utvalgets sekretær.

Etter forslag fra utvalget vedtok Sentralstyret følgende fordeling av midlene for 1971:

Inntekter:

Statsbevilgning 1971	kr. 3 723 891,—
Overført fra 1970	» 203 891,—
	<hr/>
	kr. 3 927 782,—

Utgifter:

Landspartiets virksomhet	kr. 1 788 000,—
Sekretærordningen	» 1 347 000,—
Bevilgning til distriktpartiene	» 400 000,—
Bevilgning til andre organisasjoner	» 158 000,—
Overføres 1972	» 234 782,—
	<hr/>
	kr. 3 927 782,—

For 1972.

Inntekter:

Statsbevilgning 1972	kr. 4 655 000,—
Overført fra 1971	» 234 782,—
	<hr/>
	kr. 4 889 782,—

Utgifter:

Landspartiets virksomhet	kr. 1 729 000,—
Sekretærordningen	» 1 500 000,—
Bevilgning til distriktene	» 600 000,—
Presseformål	» 900 000,—
Overføres 1973	» 2 782,—
	<hr/>
	kr. 4 889 782,—

Statsstøtte til de politiske partiene i forbindelse med folkeavstemningen om tilslutning til De europeiske Fellesskap — EF — i 1972

Det ble gitt statsstøtte til de politiske partiene og til henholdsvis Folkebevegelsen mot norsk medlemskap i EF og til bevegelsen «Ja til EF».

Partiets andel av bevilgningen var kr. 2 327 500,—. Midlene ble i sin helhet brukt på EF-kampanjen i samsvar med det ekstraordinære landsmøtets vedtak om tilslutning til regjeringen Brattelis standpunkt om tilmelding til EF.

Faglig/politisk utvalg

Utvalget har i perioden hatt følgende sammensetning: Tor Aspen-gren, formann, Leif Andresen, Lillian Bekkevad, Ronald Bye, Einar Strand og Otto Totland. Johan Støa har tiltrådt utvalget som representant fra stortingsgruppa. Helge Røed har virket som redaktør av «Tillitsmannen» fram til 1/2 1972. Fra 15/4 1972 har Johan Kleven fungert som redaktør av bladet. Fra Arbeidernes Ungdomsfylking har Bernt Bull møtt. Sekretær for utvalget har vært Øvind Hvattum.

Det er videre oppnevnt en forbundskontakt i 34 av LO-forbundene. Fra stortingsgruppa har en hatt 20 faglig/politiske kontakter, dvs. 1 representant fra hvert valgdistrikt.

Utvalgets virksomhet

Utvalget har i perioden avviklet 12 møter og behandlet en rekke saker. Blant disse saker kan nevnes: Faglig/politisk indre opprustning med påfølgende besøk i samtlige fylker, — den faglige og politiske situasjon i Mo i Rana, Odda, Sauda og på Herøya, — arbeidsplassmiljø. Videre kan en nevne at det har vært en del møter med den politiske ledelsen av Kommunal- og arbeidsdepartementet om utformingen av lovforslaget til bedriftsdemokrati og de nye reglene for det kommunale og statlige arbeidstilsyn.

Faglig/politisk utvalg har avviklet 4 regionale konferanser, hvor en har drøftet de lokale faglig/politiske problemer.

Utvalget har også medvirket til å søke å bilegge stridigheter som har oppstått mellom partiet og fagbevegelsen i endel kommuner.

Foruten aktivitetene i valgkampen er det gjennomført en serie med lokale kontaktkonferanser for arbeidsplasskontaktene.

Faglig/politiske aktiviteter i kommunevalgkampen 1971

Den faglig/politiske valgkampen i 1971 ble ført etter det mønster som vi kjenner fra tidligere valg. Både faglige og politiske sentrale tillitsmenn deltok på arbeidsplassmøter både i spisepausene og etter arbeidstidas slutt. Om lag 6000 av våre arbeidsplasskontakter var med på lokale kontaktkonferanser. Det ble laget endel spesielt materiell beregnet for arbeidsplassene, som våre ca. 20 000 arbeidsplasskontakter spredte ute på den enkelte arbeidsplassen.

Den utadvendte formelle start i den faglig/politiske valgkampen foregikk i Tønsberg i forbindelse med en stor faglig/politisk konferanse i midten av august måned. Det var på denne konferansen man drøftet og tok stilling til Tønsberg-manifestet, som i stor grad kom til å prege debatten i Valgkampinnspurten.

Faglig/politisk utvalg hadde i virksomhet 12 korttidssekretærer til å lede den faglig/politiske valgkampen i ulike distrikter.

Som konklusjon må man dessverre kunne slå fast at vi aldri greide å skape den riktige valgkampstemning, spesielt innenfor fagbevegelsen var dette vanskelig. Det er tegn som tyder på at vi allerede her møtte de første reaksjoner på den EF-strid som skulle følge innad i bevegelsen.

EF-valgkampen 1972

Også i forbindelse med folkeavstemningen om Norges forhold til De europeiske Fellesskap søkte Faglig/politisk utvalg å legge opp til en valgkamp som om det var et ordinært valg. Vi benyttet de vanlige aktivitetene, som møter på arbeidsplassene, konferanser med arbeidsplasskontakter, distribusjon av materiell laget spesielt for arbeidsplassene, møter i fagforeninger og bedriftsklubber, og sist, men ikke minst, søkte vi å spre informasjon ved hjelp av personlig kontakt i små grupper.

Også i denne valgkampen benyttet vi oss av korttidssekretærer, og det var 18 stykker som var i virksomhet i kortere eller lengre tid.

Da vi allerede på et tidlig tidspunkt var klar over at dette ville bli en vanskelig valgkamp, besluttet en å holde fagbevegelsen hele tiden orientert om hva vi aktet å gjøre. Vi hadde derfor allerede den 18/2 1972 det første møte, hvor samtlige forbund var invitert til å delta. På dette møte som ble holdt på Råholt ved Eidsvoll, fikk vi en skikkelig gjennomdrøfting av de politiske problemer vedrørende EF-medlemskap, og vi la fram våre planer for så vidt gjaldt aktiviteter i forbindelse med EF-valgkampen.

Senere ble det avviklet orienteringsmøter i Folkets Hus, samt frokostmøter, hvor fagbevegelsen fortløpende ble orientert om våre aktiviteter.

I dagene 23. og 24. august 1972 arrangerte FPU et stort faglig/politisk møte på Gjøvik. Her møtte det representanter fra de aller fleste LO-forbund. Det var for øvrig i forbindelse med dette møtet at regjeringen Bratteli fattet beslutningen om å gå av, dersom den fikk folkeflertallet imot seg ved folkeavstemningen.

Valgkampen sett under ett må vel kunne karakteriseres som noe av den vanskeligste den norske arbeiderbevegelse har vært igjennom. For Faglig/politisk utvalg fortonet den seg spesielt vanskelig, da det viste seg at motstanden mot EF-medlemskap kanskje var størst ute på våre arbeidsplasser. En opplevde ofte at fagforeningskamerater og partifeller sto opp og kjempet for stikk motsatte standpunkter.

Fra Faglig/politisk utvalgs side vil vi gjerne få takke de av våre arbeidsplasskontakter som tok kampen opp og virkelig slåss for

Arbeiderpartiets standpunkt. Det må nå imidlertid i tida framover være en hovedoppgave for det faglig/politiske arbeid å kunne medvirke til å lege de sår EF-striden skapte. Skal vi kunne møte de utfordringer framtiden byr oss, er det en forutsetning at vi greier å stå sammen.

Kommunevalget 1971

Kommunevalget høsten 1971 ga Arbeiderpartiet 794 784 stemmer, tilsvarende 41,7 prosent, mot 820 527 stemmer og 43,8 prosent ved valget i 1967. 5648 representanter ble invalgt i kommunestyrene for Arbeiderpartiet.

Forberedelsene til kommunevalget begynte tidligere enn vanlig, i og med Demokrati-aksjonen som startet tidlig på våren 1970 i samarbeid med LO. Aksjonen førte fram til handlingsprogrammet «Demokrati i hverdagen», som ble vedtatt på partiets landsmøte våren 1971, og var hovedoppslaget i valgkampen. Arbeiderregjerin-gen ble dannet i mars 1971, slik at regjeringsspørsmålet satte sitt preg på valgkampen.

Sentralt ble det lagt stor vekt på å få til gode programforberedelser i kommune- og fylkespartiene. Alle fylkespartiene og den overveiende del av kommunepartiene utarbeidet og presenterte lokale programmer.

Samtidig ble det lagt stor vekt på å få til et godt arbeid med nominasjonene lokalt. Nominasjonsprosessene kom stort sett til å følge retningslinjene som Landsmøtet behandlet i 1971. Landsmøtevedtak om sosial/boligpolitikk og miljøvern/næringspolitikk ble skjøvet i forgrunnen, sammen med et faglig-politisk valgmanifest som ble vedtatt på startkonferansen i Tønsberg i august før valget.

Organiseringen av valgkampen

En serie på fem valghefter til avdelingene skisserte valgkampens organisasjonsmessige innhold. Tidlig på året startet organiseringen av de lokale valgkampledelsene og utvalg. For å stimulere og dra i gang valgorganiseringen la Partikontoret opp til landsomfattende turnéer med partiets fremste tillitsmenn, foruten kjente underholdningskrefter. Utover våren ble det arrangert en rekke ukekurs og startmøter for valgmedarbeidere over hele landet. Opplegget fulgte stort sett de tradisjonelle retningslinjer, med møter på arbeidsplassene, møter for valgarbeidere, i militærleirene, åpne møter, husmøter, valgabonnement de siste ukene, rodearbeid, osv.

Valgmateriell

Følgende trykksaker ble utgitt av landspartiet:

- 1) Forhåndsstemmesedler.
- 2) Brosjyre om forhåndsstemmegivning.
- 3) Plakat om forhåndsstemmegivning.
- 4) Soldat-brosjyre.

- 5) Pensjonistblad.
- 6) Plakat i to størrelser.
- 7) Velgerbrosjyre til landets husstander.
- 8) Tønsberg-manifestet.

For mer innadventd bruk laget landspartiet:

- 1) «Slik gjør vi jobben», 5 valghefter.
- 2) Demokrati-programmet.
- 3) Politiske poenger.
- 4) Landsmøteuttalelsene.
- 5) «Tillitsmannen» — til arbeidsplasskontaktene.
- 6) «Argumenter og fakta.»

I tillegg kom kommune- og fylkespartienes valgprogrammer og andre lokale trykksaker.

Ordførervalgene

Partiet beholdt ordføreren i Oslo, Trondheim og Tromsø, men mistet ordføreren i Bergen — som i mellomtida var slått sammen med 4 nabokommuner — og i Stavanger.

Arbeiderpartiet fikk ordføreren i 210 av landets 444 kommuner.

Fylkestingene

Ved konstitueringen av fylkestingene fikk partiet fylkesordføreren i disse fylkene: Akershus, Østfold, Hedmark, Oppland, Buskerud, Telemark, Sør-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark.

Nominasjonene

Partiet stilte lister som dekket en større del av velgermassen enn ved tidligere valg. Bare 10 kommuner var uten Arbeiderparti-liste, av totalt 444 kommuner. I 1967 manglet partiet lister i 16 kommuner.

Kommuner hvor partiet ikke hadde lister ved valget i 1971:

Rogaland:	Utsira	(avgitt	145	stemmer	i	1971)
Hordaland:	Tysnes	(»	1587	»	»
	Modalen	(»	76	»	»
Sogn og Fjordane:	Solund	(»	545	»	»
	Jølster	(»	1435	»	»
Nordland:	Lurøy	(»	1223	»	»
	Træna	(»	193	»	»
Troms:	Skånland	(»	1447	»	»
	Bjarkøy	(»	428	»	»
Finnmark:	Hasvik	(»	829	»	»
	Sum:			7908	stemmer	

I disse kommunene ble det stort sett holdt flertallsvalg, eller det ble stilt opp upolitiske lister.

Partiets nye nominasjonsregler ved kommunevalg, vedtatt på Landsmøtet, ble for første gang brukt i 1971. I den grad en har oversikt, ble retningslinjene fulgt av de fleste kommunepartier, og med godt resultat.

Resultatene	Godkjente	Stemmene		Endring	Valgte
	stemmer 1971	prosentvis 1967	1971	1967—71 stemmer	
Arbeiderpartiet	794 784	43,8	41,7	÷ 25 743	5 648
Høyre	341 896	19,3	17,9	÷ 20 050	1 457
Kr. Folkeparti	166 699	7,1	8,7	+ 33 704	1 191
Kommunistpartiet	13 010	1,2	0,7	÷ 9 031	43
Senterpartiet	219 540	9,3	11,5	+ 45 243	2 144
Sosialistisk Folkeparti .	76 839	5,1	4,0	÷ 19 619	285
Venstre	161 457	9,8	8,5	÷ 21 817	1 090
Borg. fellesliste	11 282	0,7	0,6	÷ 1 320	191
Arb. fiskere, småbr. . .	3 142	0,2	—	÷ 3 142	—
Venstresosialister, f.l. .	34 146	—	1,8	+ 34 146	180
Upolitiske o. l.	86 774	3,5	4,6	+ 21 750	1 163
	1 906 433	100,0	100,0	34 127	13 392

EF-valget

Folkeavstemningen om norsk medlemskap i EF 24. og 25. september ga som resultat at et flertall svarte nei til medlemskap. Ved avstemningen stemte 46,5 prosent ja og 53,5 prosent nei. Av de 2 645 349 stemmeberettigede var det 79,2 prosent som deltok i avstemningen. Til sammenligning var frammøtet 83,8 prosent ved stortingsvalget i 1969 og 73,0 prosent ved kommunevalget i 1971. Ifølge oppgave fra Statistisk Sentralbyrå stemte 56 prosent av partiets velgere fra stortingsvalget i 1969 ja, mens 44 prosent stemte nei.

Avstemningsresultatet i de enkelte fylker:

Fylke	Absolutte tall		Prosent	
	ja- stemmer	nei- stemmer	ja- stemmer	nei- stemmer
Østfold	58 931	62 567	48,5	51,5
Akershus	102 521	77 982	56,8	43,2
Oslo	193 980	97 674	66,5	33,5
Hedmark	44 150	55 358	44,4	55,6
Oppland	37 550	56 564	39,9	60,1
Buskerud	59 532	50 855	53,9	46,1

Fylke	Absolutte tall		Prosent	
	ja-stemmer	nei-stemmer	ja-stemmer	nei-stemmer
Vestfold	53 515	40 840	56,7	43,3
Telemark	32 284	51 772	38,4	61,6
Aust-Agder	18 659	22 250	45,6	54,4
Vest-Agder	27 510	36 590	42,9	57,1
Rogaland	62 096	76 505	44,8	55,2
Hordaland	96 996	101 099	49,0	51,0
Sogn og Fjordane	15 923	35 782	30,8	69,2
Møre og Romsdal	33 504	81 205	29,2	70,8
Sør-Trøndelag ..	51 827	70 265	42,4	57,6
Nord-Trøndelag .	19 101	41 394	31,6	68,4
Nordland	33 228	87 751	27,5	72,5
Troms	19 820	46 679	29,8	70,2
Finnmark	10 560	25 149	29,6	70,4

Partiets EF-kampanje

startet umiddelbart etter at det ekstraordinære landsmøte 21. og 22. april 1972 med stort flertall slo fast at partiet skulle gå inn for at Norge ble medlem av EF.

Vår kampanje ble i hovedtrekk organisert som en vanlig valgkamp. Det ble etablert valgleidelse med faste sekretariater i samtlige fylker. Sekretariatene ble forsterket med 12 korttidssekretærer. Dessuten ble det etablert et eget kontaktnett på arbeidsplassene som omfattet ca. 2500 personer. Som et supplement til vårt ordinære valgapparat i kommunene ble det organisert et stort antall A-grupper som hadde til hovedoppgave å drive virksomhet i bomiljøene.

Så vel sentralt som lokalt ble det avviklet en rekke konferanser. Det ble også arrangert flere studieturer til Brussel for tillitsmenn fra de forskjellige kanter av landet. Fra Partikontoret ble det under EF-kampanjen formidlet talere til ca. 2000 arrangementer rundt om i landet.

Pressen og kringkastingen ble orientert om vår virksomhet gjennom en rekke pressekonferanser. For A-pressens redaktører ble det avviklet to seminarer hvor en orienterte om de forskjellige sider ved EF-saken.

Valgkampinnspurten ble åpnet med en stor faglig-politisk konferanse på Gjøvik 23. og 24. august. Dagen før denne konferansen var det et fellesmøte med partiets sentralstyre, Regjeringens medlemmer og Stortingssgruppa styre. I forbindelse med Gjøvik-konferansen ble det om kvelden den 23. august holdt et mønstringsmøte på Gjøvik gård, hvor Trygve Bratteli gjorde det klart at hans regjering ville gå av dersom det ikke ble flertall for EF-medlemskap ved folkeavstemningen.

Følgende trykksaker ble gitt ut:
Husstandsavis.
Fire nummer av «Aktuelt tema».
«Politiske poenger.»
«Fakta og argument.»
Løpekort (serie på 9 kort).
Plakater.
Fiskeribrosjyre.
Diverse flysedler, bl. a. med landsmøtevedtaket og erklæringen fra
Gjøvik-møtene.
Fylkesbrosjyre i enkelte fylker.
To spesialnummer av «Tillitsmannen».
«EF-inform» (Informasjonsblad til EF-kontaktene, utkom med 6
nummer.
Trykksak med råd om forhåndsstemmegivning m. v.
Brosjyre med sitater fra EF-foredrag holdt av Trygve Bratteli.
Einar Gerhardsens syn på EF (to brosjyrer).

1. mai

Parolen for 1. mai 1971 var, i likhet med året før, «*Demokrati i hverdagen*». En valgte også denne gangen å benytte symbolet fra Demokrati-aksjonen på 1. mai-merket, men med en noe annen utførelse enn i 1970.

Fra partiet sentralt ble det formidlet talere til ca. 500 forskjellige arrangementer rundt om i landet. Landsorganisasjonen og Det norske Arbeiderparti sto for feiringen i fellesskap.

Det ble sendt ut følgende opprop:

1. mai 1971

«Arbeiderpartiet har igjen dannet regjering etter at koalisjonen mellom de borgerlige partiene var brutt sammen.

Det regjeringsoppdrag Arbeiderpartiet har tatt på seg er et kollektivt ansvar som krever at både partiet og fagbevegelsen setter sine samlede krefter inn i arbeidet for å skape et bedre samfunn for de store folkegrupper.

Landet trenger nå fast politisk styring. En hovedoppgave er å gjenskape en bedre balanse i norsk økonomi. En stabil vekstøkonomi under fast ledelse er det sikre grunnlaget for trygge arbeidsplasser og sosiale framsteg.

Ved kommunevalget den 20. september må arbeiderbevegelsen sikre seg større muligheter for å gjennomføre sin politikk. Også gjennom lokalpolitikken må vi omforme samfunnet i samsvar med de mål arbeiderbevegelsen har stilt seg: Utvidet demokrati — økt likestilling. Seier ved høstens kommunevalg vil gi oss mulighet til å virkeliggjøre programmet «*Demokrati i hverdagen*», et program som er blitt til gjennom felles innsats fra tusener av medlemmer av Arbeiderpartiet og fagbevegelsen.

1. mai-dagens prinsipper og tradisjoner krever at vi går aktivt inn for en stadig utvidelse av det organiserte og forpliktende samarbeid mellom nasjonene. Dette er bakgrunnen for at Arbeiderregjeringen fører forhandlinger med De Europeiske Fellesskap. Disse forhandlingene og oppklaringene skal gjøre det klart om vi innenfor rammen av et utvidet europeisk samarbeid kan fremme de mål vi stiller oss. Forhandlingene vil bli ført i full åpenhet overfor det norske folk. Alle viktige spørsmål skal bli grundig belyst og brakt ut gjennom en allsidig og saklig informasjon.

Trass i den innsats som hittil er gjort for å minske kløften mellom de fattige og rike folk, lever flertallet av menneskeheten fortsatt i

sult og fattigdom. De folk som nå har det best, blir stadig rikere. Fred, frihet og rettferdighet i verdensmålestokk kan bare skapes gjennom et internasjonalt samfunn bygget på demokrati og likestilling. Ut fra denne målsetting vil norsk arbeiderbevegelse gi sin støtte til alle krefter som arbeider for å virkeliggjøre demokratiets og sosialismens prinsipper.

Store arbeidsoppgaver ligger foran oss. 1. mai-dagen 1971 demonstrerer arbeiderbevegelsen for

Et arbeiderstyrt Norge — Demokrati i hverdagen.

DET NORSKE ARBEIDERPARTI

Trygve Bratteli.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Tor Aspengren.

1. mai 1972

I 1972 ble 1. mai feiret under parolen «Samarbeid og fellesskap». 1. mai-merket var preget av håndtrykk-symbolet.

Det ble formidlet talere til om lag 500 arrangementer over hele landet.

Landsorganisasjonen og Det norske Arbeiderparti sto i fellesskap for feiringen.

I forbindelse med dagen ble det sendt ut et opprop med følgende ordlyd:

1. mai 1972

«Et enstemmig landsmøte i Det norske Arbeiderparti vedtok den 22. april å oppfordre arbeiderbevegelsen til å demonstrere sin styrke gjennom enhet og samhold den 1. mai. Viljen til samhold vil alltid være avgjørende for vår evne til å forme og styre utviklingen i samfunnet.

Norsk arbeiderbevegelse har som felles målsetting å omforme samfunnet i sosialistisk retning. I dagens verden er menneskene stilt overfor truende utsikter. Krig herjer, uvett får lov til å herske over teknologiens uanede krefter, sulten krever enorme ofre.

Den internasjonale arbeiderbevegelse har i dag *en* oppgave som overskygger alle andre: Å skaffe menneskene herredømme over de økonomiske og teknologiske krefter som spiller hasard med menneskehetens skjebne. Derfor må arbeiderbevegelsen, nasjonalt og internasjonalt, samles om dagens oppgaver, og legge bak seg splittelse som ble skapt av gårsdagens problemer.

1. mai 1972 samles vi til kamp for internasjonalt samarbeid og fred. Vi gir vår fulle støtte til den tyske arbeiderbevegelses arbeid

for avspenning mellom øst og vest, og vil aktivt delta i den omformingen av Europa som er underveis.

Vi erklærer vår solidaritet med utviklingslandene i deres kamp for likeverd og menneskelige rettigheter.

Vi gjentar vårt krav om at folket i Vietnam selv må få bestemme over sin framtid, og at alle fremmede makter må trekkes ut av Vietnam.

Norsk arbeiderbevegelse bekrefter sin overbevisning om at den demokratiske sosialisme gir det beste svar på løsningen av tidens dominerende oppgaver, og gir arbeidsgrunnlaget for en verden der urett, vold og undertrykkelse er utryddet — der likhet, demokrati og rettssikkerhet hersker.

1. mai 1972 demonstrerer vi for et inntektsoppgjør som kan skape større rettferdighet mellom de ulike yrkesgruppene. Vi slutter opp om Landsorganisasjonens krav om en betydelig bedring av lavtlønnsgruppene kår.

Det er vedtatt lov om de ansattes medbestemmelsesrett i bedriften. Dette er et viktig skritt på veien mot et samfunn der alle har frihet til å øve innflytelse over sin egen skjebne. Snart vil Regjeringen fremme nye forslag til reformer som kan gi oss alle større muligheter til å utfolde evner og krefter i kampen for et mer rettferdig samfunn. 1. mai 1972 demonstrerer vi for at disse forslag til utvidelse av lokaldemokratiet kan bli virkeliggjort.

Arbeiderbevegelsens mål er *det menneskelige samfunn*. Maktene skal ikke herske over menneskene — det er menneskene som skal beherske maktene.

Norsk arbeiderbevegelse vil vekst — økonomisk, sosialt og kulturelt.

Norsk arbeiderbevegelse vil vern om natur, om miljø og om mennesker.

Norsk arbeiderbevegelse vil kjempe for en verden preget av ..

samarbeid og fellesskap.

DET NORSKE ARBEIDERPARTI

Trygve Bratteli.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Tor Aspengren.

Nordisk samarbeid

Den nordiske Samarbeidskomitéen har hatt to møter i perioden. Det første ble holdt i København 23. januar 1972. På møtet drøftet en europeiske markeds- og sikkerhetspolitiske spørsmål. Det ble ned-satt en gruppe til å arbeide med spørsmål i tilknytning til Den euro-peiske sikkerhetskonferansen og en gruppe som skulle se på spørsmål i forbindelse med utviklingen av det økonomiske samarbeid i Europa.

På møtet i Oslo 28. og 29. oktober 1972 innledet Trygve Bratteli om «Norden og Europa». Det var supplerende innledninger ved Ivar Nørgaard, Danmark, Jussi Linnamo, Finland og Olof Palme, Sverige. Thorvald Stoltenberg innledet om Den europeiske sikkerhetskonferansen.

Det ble vedtatt uttalelser om Nordisk samarbeid, europeiske sik-kerhetsspørsmål og situasjonen i Vietnam.

Det ble besluttet å avholde en Nordisk Arbeiderkongress i Sverige i dagene 16. og 17. juni 1973.

DNA har fungert som sekretariat for Samarbeidskomitéen i 1972.

A-lotteriet — Lotteriservice A/S

Omsetningen av loddbøker i A-lotteriet i 1971 og 1972 har også i denne periode skjedd gjennom distriktpartiene. Denne ordningen har vist seg å være vellykket, og den interesse som distriktpartiene har lagt for dagen har gjort sitt til at A-lotteriet 1971 og 1972 regnes som utsolgt.

Overskuddet på ca. kr. 400 000,— blir fordelt på DNA, AUF, Framfylkingen og distriktpartiene. I perioden er det gjennomført en endring, slik at en vesentlig del blir overført til distriktpartiene.

Salget av hele loddbøker (å 50 lodd) fordeler seg på distriktene således:

	1971:	1972:
Østfold	933 loddbøker	1 050 loddbøker
Akershus	1 071 »	1 100 »
Hedmark	1 319 »	1 300 »
Oppland	1 000 »	1 050 »
Buskerud	1 046 »	1 100 »
Vestfold	828 »	900 »
Telemark	992 »	1 050 »
Agder (Aust- Vest-)	1 000 »	950 »
Rogaland	647 »	800 »
Hordaland	1 200 »	1 250 »
Sogn og Fjordane	600 »	600 »
Møre og Romsdal	837 »	900 »
Sør-Trøndelag	1 000 »	1 050 »
Nord-Trøndelag	800 »	800 »
Nordland	996 »	1 000 »
Troms	700 »	700 »
Finnmark	745 »	800 »
Oslo	1 200 »	1 401 »
Tilsammen	16 914 loddbøker	17 801 loddbøker

De øvrige lodd er solgt direkte fra A-lotteriet som «løse lodd» og til sjøfolk i utenriks fart.

Total omsetning 1 000 000 lodd.

A-lotteriet har i dag 3 ansatte med Tormod Jensen som den daglige leder.

Lotteriservice A/S

Selskapet er i første rekke et innkjøpsorgan for A-lotteriet, men tar også på seg oppgaver for andre organisasjoner.

Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond

I perioden avsluttet fondet arbeidet med oppbyggingen av et trykkeri for fagorganisasjonen i Tyrkia. Trykkeriet er nå overdratt til et andelslag hvor den tyrkiske landsorganisasjonen (Türk-Is), det tyrkiske treindustriarbeiderforbundet (Agac-Is) og det tyrkiske bygningsarbeiderforbundet (Yapi-Is) hver har like mange andeler, og hvor den Internasjonale Bygnings- og Treindustriarbeider Union, Geneve, har en andel.

Under koppe-epidemien sendte fondet til Tyrkia koppe-vaksine for 30 000 kroner. Vaksinen ble siden fordelt fra ambulanserbiler sendt ut i samarbeid med Türk-Is (Landsorganisasjonen).

I januar 1971 ble det innviet en folkeskole for 250 elever i en landsby utenfor Ankara, som inntil da hadde vært uten skole. Analfabetismen i Tyrkia er meget høy. Gjennom et bidrag på 40 000 kroner dekket vi en tredjedel av byggekostnadene, mens Türk-Is overtok resten.

Arbeidet ved fondets prosjekt i delstaten Bihar, India, har hele tiden gått bra framover. Behovet for boring av brønner er nå snart dekket, og det er i perioden lagt vekt på å finne fram til gunstige driftsopplegg for farmene som nå er sikret vann året rundt. Fullstendige driftsplaner for 17 forskjellige arealer i prosjektområdet er utarbeidet, og bøndene høster nå 3—4 avlinger i året. Det tas jordprøver og eksperimenteres med ulike kornslag, for å finne fram til den gunstigste avkastning.

Tore Floden og Laurans Vada sluttet etter endt avtaleperiode i mars 1971 og ble avløst av Halvor Minsås og Magnus Opsahl.

I forbindelse med sitt 75-årsjubileum bevilget Norsk Transportarbeiderforbund 25 000 kroner til Solidaritetsfondet. Etter donators ønske ble beløpet fordelt med 10 000 kroner til frigjøringsbevegelsen i Vietnam, 7500 kroner til organisasjonen for gjennomføring av demokrati i Hellas og 7500 kroner til Spania-komiteéns disposisjon.

Samarbeidskomiteén LO/DNA nedsatte på sitt møte den 22. mars 1971 et utvalg som fikk i oppdrag å vurdere arbeiderbevegelsens internasjonale støtte- og hjelpevirksomhet. Komiteén skulle spesielt vurdere organiseringen og administrasjonen av denne virksomheten som inntil da var underlagt henholdsvis Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond og Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité. I sin

innstilling anbefalte komitéen at de to organisasjonene skulle slåes sammen, slik at den samlede arbeiderbevegelses internasjonale hjelpearbeid bedre kunne koordineres.

Fondets styre ga sin tilslutning til komitéinnstillingen, som også ble godkjent av Samarbeidskomitéen LO/DNA. Det siste årsmøtet i Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond ble holdt den 7. juni 1971. Årsmøtet sluttet seg enstemmig til komitéinnstillingen.

De to organisasjoner ble slått sammen fra 1. januar 1972 under navnet Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité. Administrasjonen av Støttekomitéen er lagt til Landsorganisasjonens internasjonale kontor.

Arbeiderbevegelsens Utredningskontor

Arbeiderbevegelsens Utredningskontor, som kom i gang høsten 1967, drives i fellesskap av Landsorganisasjonen og Det norske Arbeiderparti. Kontoret innstilte sin virksomhet etter at regjeringen Bratteli hadde tiltrådt i mars 1971. Kontoret kom i gang igjen i løpet av november 1972. Kontorets leder har hele tiden vært Per Kleppe. Saksbehandlere har for øvrig vært: Eldrid Nordbø til mars/april 1971. Bjørn Skogstad Aamo ut mars 1971 og igjen fra 16. november 1972. Kontorpersonalet ellers: Bjørg Bakken til april 1971 og igjen fra 1. desember 1972. Haldis Havrøy til april 1971. Kontorets virksomhet deler seg i to atskilte deler, januar-mars 1971 og november-desember 1972.

Perioden januar/mars 1971

Kontoret var sekretariat for Sosialreformkomitéen og dens underutvalg. Innstilling III fra komitéen, om «Samfunnsforhold som skaper sosiale problemer», ble gjort ferdig. I tilknytning til komitéen ble det arbeidet med spørsmålet om garantert minsteinntekt for alle, finansieringssystemet for sosiale ytelser, utdanning av helse- og sosialpersonell og frihetsberøvelse innen helse- og sosialsektoren.

Sekretariatarbeid for en arbeidsgruppe for utredning av spørsmål vedrørende Folketrygdens særtillegg og tilleggspensjonsordning. Avslutning av innstilling om kontroll og omsetning av legemidler. Utarbeidet utkast til sosialpolitisk uttalelse fra landsmøtet.

Kontoret var sekretariat for Miljøkomitéen og utarbeidet grunnlagsmateriale for utkast til boligpolitisk uttalelse fra landsmøtet. Det ble også utarbeidet et stort notat om bostøtte, boligfinansiering og bomiljø.

Det ble nedlagt et betydelig arbeid i tilknytning til Arbeidsgruppen for demokrati og likestilling, i utformingen av utkastet til demokrati-programmet.

Arbeidet med en innstilling om forskningspolitikk ble nesten avsluttet.

Kontoret var sekretariat for DNA/LO's skatteutvalg og innstillinger om boligbeskatning og lønnskatt ble avgitt.

Kontoret var sekretariat for DNA's pendlerutvalg som avga sin innstilling i februar 1971.

Kontoret hadde sekretariatsfunksjonen for det utvalg som utarbeidet innstillingen om Det nye bygdesamfunn. Kontorets medarbeidere skrev flere deler av innstillingen som ble avgitt våren 1971.

Kontoret var sekretariat for utvalget for energiforsyning og miljøvern som avga sin innstilling i februar 1971.

Kontoret deltok i forberedelsen av konferansen «Utdanning og samfunnsomforming» 17. mars 1971, der kontorets leder holdt et av innledningsforedragene.

Kontoret utarbeidet flere notater om planlegging og omorganisering av den offentlige administrasjon. Kontoret utarbeidet også notater om industripolitikk og om ny struktur av bank- og kredittvesenet.

Arbeidet i forbindelse med et sosialistisk Europaprogram fortsatte og likeledes med innsamling av materiale til en internasjonal studie om de multinasjonale selskapene.

For øvrig leverte kontoret forskjellige bidrag til stortingsgruppa, Arbeiderpartiet og LO og bidro med foredrag og artikler.

Perioden november/desember 1972

Kontoret ble i denne perioden gjenopprettet og mye tid gikk med til praktiske oppgaver i den forbindelse.

Hovedoppgaven i denne perioden var å fungere som sekretariat for DNA's programkomité, og i den forbindelse utarbeide først utkast til disposisjon for arbeidsprogrammet 1974—1977 og senere utkast til hele programmet. Kontoret var også representert ved flere møter i partiets komitéer og gjennomgikk et omfattende kommentarmateriale fra fylkespartiene.

Kontoret utarbeidet bidrag til debattopplegg fra LO om boligpolitikk og notat om behovet for forskning og utredning i boligsektoren. Det ble ytet assistanse til boligkooperasjonen i forbindelse med gjennomføring av forslagene i stortingsmeldingen om boligpolitikk.

Kontoret utarbeidet et materiale om utkantproblemer og bygdepolitikk. Kontoret ga bidrag til debatten om en ny struktur i bank- og kredittvesenet og om forskningspolitikk.

Kontoret har også ellers gitt bidrag til stortingsgruppa, partiet og fagbevegelsen og i form av foredrag og artikler.

Arbeiderpartiets stortingsgruppe og regjeringen Bratteli's virksomhet

Grappa og gruppestyret

Høsten 1972 ga Arne Kielland, Sør-Trøndelag, beskjed om at han ikke lenger ville representere Arbeiderpartiet på Stortinget. Gruppas medlemstall ble dermed redusert fra 74 til 73.

Gruppas medlem Guri Johannessen, Buskerud, avgikk ved døden høsten 1972. Egil Ranheim rykket opp som fast representant.

I den periode partiet satt med regjeringsansvar møtte følgende vararepresentanter: Eindride Sommerseth (for Magnus Andersen), Thorbjørn Berntsen (for Trygve Bratteli), Egil Ranheim (for Ragnar Christiansen), Oskar Edøy (for Alv J. Fostervoll), Aage Søgaard (for Odvar Nordli) og Magne Mælumshagen (for Thorstein Treholt).

Etter regjeringsskiftet i mars 1971 fikk gruppestyret følgende sammensetning: Guttorm Hansen, formann, Gunnar Alf Larsen, nestformann, Leif Granli, Arvid Johanson, Arne Nilsen, Margith Munkebye og Magnus Andersen med Rolf Fjeldvær, Annemarie Lorentzen som varamenn.

Da Magnus Andersen gikk inn i regjeringen i januar 1972, ble han etterfulgt av Salve Salvesen.

Fra høstsesjonen 1972 har styret denne sammensetning:

Trygve Bratteli, formann, Guttorm Hansen, nestformann, Gunnar Alf Larsen, Arvid Johanson, Leif Granli, Margith Munkebye og Arne Nilsen, med Rolf Fjeldvær og Annemarie Lorentzen som varamenn.

Sekretariatet

Ved utgangen av 1972 har sekretariatet denne bemanning:

Kjell Kristensen, gruppesekretær, Oluf Fuglerud, Paul Engstad jr., Anders Helseth og Svein-Ragnar Kristensen.

Dessuten disponerer gruppa følgende kontorsekretærer, tilsatt av Stortinget: Laila Engebret, Inga Harlem, Berit Monsen og Elsa Guldvog.

Tillitsmenn i Stortinget og avdelingene

Følgende av gruppas medlemmer har fungert som tillitsmenn i Stortinget og avdelingene i landsmøteperioden:

Stortinget:	President: Leif Granli. Sekretær: Gunnar Skaug.
Lagtinget:	President: Aase Lionæs. Sekretær: Martha Johannessen.

Odelstinget:

President: Håkon Johnsen.

Varapresident: Salve Salvesen.

Sekretær: Astrid Murberg Martinsen.

Varasekretær: Aslak Versto.

Regjeringsskiftet mars 1971

Regjeringen Bratteli tok over i mars 1971, etter at Regjeringen Borten hadde gått langsomt i oppløsning — og til slutt avsatte seg selv etter indre stridigheter.

Arbeiderpartiets sentralstyre og styret i Arbeiderpartiets stortingsgruppe presiserte i en uttalelse fra et felles møte 27. februar 1971 at regjeringsskiftet var utløst ved at statsminister Borten i strid med fastlagt taushetsplikt hadde gjort fortrolige dokumenter kjent for uvedkommende, og ved de motstridende erklæringer som var offentliggjort i denne sammenheng.

Fellesmøtet vurderte det slik at denne situasjonen viste at regjeringen Borten med sine indre politiske motsetninger ikke var i stand til å vareta landets interesser på en forsvarlig måte, og at den siste utviklingen var egnet til å skade norske interesser overfor omverdenen.

Denne situasjonen har bekreftet det som gjennom en lengre periode er blitt avklart, at den borgerlige koalisjonen ikke er noe brukbart politisk grunnlag for landets regjering. Arbeiderpartiet går ut fra at Regjeringen straks søker avskjed, het det i uttalelsen.

Etter et mislykket forsøk fra Kjell Bondevik (Kr. F.) på å danne en ny borgerlig fire-parti regjering, ga så Kongen onsdag 10. mars regjeringssoppdraget til Arbeiderpartiets formann og parlamentariske leder, Trygve Bratteli. Han kunne presentere sin regjeringsliste allerede lørdag 13. mars, etter at sammensetningen var drøftet både i sentralstyret, landsstyret og stortingsgruppa.

Regjeringen Bratteli holdt sitt første statsråd på Slottet onsdag 17. mars, og torsdag 18. mars presenterte statsminister Bratteli regjeringserklæringen i Stortinget. Dermed var den nye Arbeiderparti-regjeringen i arbeid, 5½ år etter at den forrige fratrådte.

Regjeringen Bratteli var en mindretallsregjering, med 74 av Stortingets 150 representanter bak seg. I partiets ansvarlige og avgjørende organer var det likevel ikke tvil om at det var riktig av partiet å påta seg regjeringsansvaret. I mars 1971 var det heller ikke noe reelt alternativ til en regjering av Arbeiderpartiet.

Regjeringen Brattelis arbeidsgrunnlag var Arbeiderpartiets arbeidsprogram for valgperioden 1970—73. Både regjeringserklæringen fra mars 1971 og trontalene som ble lagt fram høsten 1971 og høsten 1972, tok utgangspunkt i dette.

Foruten slutføring av medlemskapsforhandlingene med EF, fikk regjeringen gjort et betydelig arbeid for realiseringen av en rekke av programpostene i de 19 månedene den var i funksjon.

Regjeringens sammensetning

Regjeringen Bratteli fikk denne sammensetningen:

Trygve Bratteli, statsminister.

Oddvar Berrefjord, justisminister.

Andreas Cappelen, utenriksminister.

Ragnar Christiansen, finansminister.

Alv Jakob Fostervoll, forsvarsminister.

Bjartmar Gjerde, kirke- og undervisningsminister.

Olav Gjærevoll, lønns- og prisminister.

Knut Hoem, fiskeriminister (ble 21/1 72 etterfulgt av Magnus Andersen).

Odd Højdahl, sosialminister.

Per Kleppe, handelsminister.

Finn Lied, industriminister.

Odvar Nordli, kommunalminister.

Reiulf Steen, samferdselsminister.

Thorstein Treholt, landbruksminister.

Inger Louise Valle, familie- og forbrukerminister.

Regjeringsærklæringen

Regjeringen Brattelis tiltredelseserklæring hadde denne ordlyden:

«Regjeringen er utgått av Det norske Arbeiderparti som har Stortingets største gruppe, og er dannet etter grunnlaget for en flertallsregjering er falt bort. I det omfattende reformarbeid den tar sikte på, vil Regjeringen søke å oppnå et saklig samarbeid med Stortinget og med arbeidslivets og næringslivets organisasjoner. Arbeiderpartiets arbeidsprogram vil bli lagt til grunn for Regjeringens virksomhet.

Regjeringen vil i sin utenrikspolitikk aktivt bidra til avspenning og fred. Den vil arbeide for å få virkeliggjort en europeisk sikkerhetskonferanse. Regjeringen går inn for en utvidet støtte til og samarbeid med utviklingsland og en klargjøring av de prinsipielle retningslinjer for utviklingshjelpen. Det vil bli tatt skritt med sikte på å søke opprettet gjensidige diplomatiske forbindelser med Nord-Vietnam.

Regjeringen vil holde fast ved den sikkerhetspolitiske hovedlinje Norge hittil har fulgt.

Regjeringen vil på grunnlag av Stortingets vedtak slutføre forhandlingene med De europeiske Fellesskap. Den vil i denne sammenheng vurdere alle sider av markedsspørsmålet for å få klarlagt forutsetningene for norsk medlemskap. Stortinget vil bli holdt orientert om alle sider av denne saken. Regjeringen vil aktivt bidra til at det norske folk får pålitelige og allsidige informasjoner, der alle sider av spørsmålet blir belyst. Ved behandlingen av markedssaken vil Regjeringen legge avgjørende vekt på kravet om gode og trygge kår

for de store folkegrupper, lønnstakere, jordbrukere og fiskere. Regjeringen forutsetter at det holdes en rådgivende folkeavstemning før Stortinget treffer sitt endelige vedtak.

Norden utgjør en naturlig samarbeidsregion, og Regjeringen vil aktivt bidra til en videre utbygging av det nordiske samarbeid.

Regjeringen er klar over at landet står overfor meget store problemer på det økonomiske området. Den vil arbeide for å oppnå en bedre balanse i norsk økonomi og sikre en bedre styring av den økonomiske utvikling. Dette er en nødvendig forutsetning for en omfattende reformpolitikk. Regjeringen vil motvirke en pris- og kostnadsstigning som fører til økte skjevheter i inntekts- og formuesfordelingen og reduserer vår konkurransevne overfor utlandet. Arbeidet med å skape en rimeligere inntektsfordeling og et mer rettferdig skattesystem vil bli gitt høy prioritet.

Regjeringen vil føre en aktiv næringspolitikk, særlig for å fremme utbygging av arbeidsplasser i distrikter med ensidig næringsgrunnlag. Arbeiderpartiets aksjonsplaner for Nord-Norge og Vestlandet vil bli fulgt opp. Det vil bli lagt spesiell vekt på å få sterkere virkemidler i distrikts- og industripolitikken. Oljepolitikken vil baseres på norske og samfunnsmessige interesser. Denne virksomhet må legges under sikker statlig ledelse og full statskontroll.

Regjeringen vil i sin samferdselspolitikk søke å sikre en effektiv og samfunnsøkonomisk transportavvikling i alle deler av landet.

Regjeringen vil bidra til større valgmuligheter i arbeidslivet for dem som i dag har vanskelig for å finne høvelig arbeid. Den vil sikre større trygghet for arbeidstakerne under omstillingene i næringslivet. Arbeidet for bedre forhold på arbeidsplassene vil bli tillagt stor vekt.

Regjeringen ser vernet av natur og miljø som en av de sentrale samfunnsoppgaver. Den vil gå inn for effektive tiltak på dette område og øke mulighetene for fri ferdsel i naturen.

Tiltak som bedre fremmer forbrukernes interesser vil bli foreslått. Regjeringen vil legge stor vekt på en sosialt forsvarlig boligpolitikk. Den vil arbeide for å utvikle allsidige bomiljøer med tilfredsstillende servicetilbud til alle aldersgrupper. Regjeringen vil fremme forslag for å motvirke prisstigningen på fast eiendom. Lovregler for fastsettelse av ekspropriasjonerstatninger og en forenklet skjønnsordning vil bli foreslått. De unge familiers økonomiske og sosiale situasjon vil bli klarlagt.

Regjeringen vil ta fatt på en omforming av utdanningssystemet. Voksenopplæringen vil bli bygd ut. Kulturoppgaver vil bli gitt høyere prioritet.

Regjeringen vil gå inn for en omorganisering av forskningen og en mer systematisk bruk av den.

Regjeringen vil ta fatt på et dyptgripende sosialpolitisk reform-

arbeid. Omfattende tiltak for de ulike grupper av funksjonshemmede vil bli foreslått. Regjeringen går inn for at den alminnelige pensjonsalderen senkes til 67 år fra 1. januar 1973, med mulighet for etter nærmere regler å gå av inntil 3 år før eller fortsette inntil 3 år etter den alminnelige pensjonsalder. Ytelsene i folketrygden vil bli foreslått hevet samtidig med vårens indeksoppgjør. Spørsmålet om økning av minstepensjonene vil bli utredet.

Regjeringen vil foreslå omfattende reformer for å utvide og levedegjøre demokratiet på alle områder av samfunnslivet. Det vil bli lagt fram forslag om et utvidet bedriftsdemokrati. En grundig undersøkelse av de faktiske maktforhold i det norske samfunn vil bli satt i gang.

Regjeringen vil gjennomføre en desentralisering av et stort antall avgjørelser som i dag treffes av sentrale myndigheter. Fylkesorganene vil bli foreslått utbygd og samordnet og i det vesentlige lagt under fylkestinget. Direkte valg til fylkestinget vil bli foreslått. Det vil bli lagt vekt på å sette kommunene bedre økonomisk i stand til å løse sine oppgaver.

Regjeringen vil gjennomføre en omfattende modernisering av den sentrale statsadministrasjon, derunder en revisjon av departementsinndelingen. En tar blant annet sikte på å få et departement med særlig ansvar for miljøspørsmål.»

Trontalene

I trontalen den 2. oktober 1971 varslet Regjeringen at det ville bli tatt opp forhandlinger om opprettelse av diplomatiske forbindelser med Nord-Vietnam. Den ga beskjed om at den i samsvar med Stortingets vedtak av 17. juni 1971 ville føre forhandlingene om medlemskap i De europeiske Fellesskap til en avslutning.

Stortinget ville få meldinger om lønnskatt og om målsetting og virkemidler i distriktsutbyggingen. Det ville bli tatt nye skritt for å følge opp utbyggingsplanene for Nord-Norge og Vestlandet. Mulighetene for å få reist nye statsbedrifter i Nord-Norge skulle bli utredet.

Regjeringen opplyste at den ville legge fram forslag om en statlig organisasjon for kontinentalsokkelsaker, herunder opprettelse av et statlig oljeselskap. Regjeringen ville utarbeide melding om et finansieringsinstitutt for vekst og omstilling i industrien. Den varslet forslag til lov om ferie for fiskere, ny lov for Statens Fiskarbank, ny konsesjonslov, ny reindriftslov og ny fjell-lov. Den varslet også lovforslag om angrefrist ved forbrukerkjøp og om markedsmissbruk.

I trontalen ga Regjeringen beskjed om at den ville få utarbeidet en plan for gjennomføring av 40 timers arbeidsuke og fremme forslag om effektivisering av det lokale arbeidstilsynet. Det ville også

bli utarbeidet en melding til Stortinget om vernet sysselsetting for yrkesvalghemmede.

Regjeringen sa fra at den ville fremme forslag om økt medbestemmelserett for de ansatte i bedriftene, om direkte valg til fylkestinget og om oppretting av et likestillingsråd. Dessuten ville maktforholdene i samfunnet bli utredet.

Det ville bli lagt fram forslag om opprettelse av et departement for miljøvernaker og forslag om verneplan for vassdrag. Regjeringen bebudet endringer i boligfinansieringen, omlegging av bostøtteordningen og tiltak for bedring av bomiljøene. Det skulle dessuten bli lagt fram forslag om forenkling av skjønnsordningen og forslag til lov om tomtefeste.

Regjeringen ga i trontalen beskjed om at den ville legge fram forslag om nedsettelse av pensjonsalderen og la Stortinget få en melding om folketrygdens økonomi.

Innenfor samferdselen ville det bli satt i gang et omfattende utrednings- og planleggingsarbeid. Stedsvalget for ny hovedflyplass for Oslo-området ville bli ferdigbehandlet, og det ville bli fremmet forslag om bygging av flyplass på Svalbard.

Regjeringen varslet forslag til lov for en felles videregående skole, forslag med sikte på integrering av funksjonshemmede i det ordinære skoleverk, melding om utbygging av kulturaktivitetene i årene framover og en melding om tillitsmannsordningen i Forsvaret.

Da trontalen for stortingsesjonen 1972/73 ble skrevet, var det klart at regjeringen Bratteli kom til å innlevere sin avskjedssøknad umiddelbart etter at Stortinget var kommet sammen. Denne trontalen ble derfor utformet som en liste over de saker som var ferdigbehandlet, eller under arbeid, med sikte på å bli lagt fram for Stortinget.

Blant sakene Regjeringen nevnte var tiltak for å dempe prisstigningen, en omfattende utredning om prisproblemene i det moderne samfunn, styrking av den samfunnsmessige styring av det private bank- og kredittvesen og etablering av en Statens Forretningsbank.

Den avgående regjering opplyste videre at den hadde under arbeid tiltak i forbindelse med omstillingsproblemer i industrien og spørsmålene om opprettelse av et industriøkonomisk institutt og et statlig forvaltningsselskap.

Dessuten arbeidet den med den praktiske gjennomføring av en etableringskontroll, med en ny utbyggingsplan for Nord-Norge, finansiering av A/S Norsk Jernverks utbyggingsplaner, utbygging av drift av flyplasser i Troms og Finnmark og en aksjonsplan for de samiske bosettingsområdene.

Blant sakene den hadde regnet med å legge fram for Stortinget var også et nasjonalt markedsførings- og produktutviklingsorgan for fiskeriene og endring av støtteordningene i jordbruket. Regjeringen meddelte at den arbeidet med å få opprettet en egen institusjon

for radio- og fjernsynsundervisning. Den var opptatt av å styrke de rutegående kommunikasjonsmidlers stilling og styrke arbeidet for trafikksikkerhet. De funksjonshemmedes kommunikasjonsproblemer var blant de saker som ville bli viet spesiell oppmerksomhet.

Regjeringen opplyste for øvrig at den arbeidet med spørsmålet om direkte valg til fylkestinget, sikring av de ansattes medbestemmelserett i alle deler av vårt arbeidsliv og med forslag til lov om utvidet medbestemmelsesrett for de ansatte i statsbedriftene, foruten en rekke andre saker.

Markedssaken

Det norske Arbeiderpartis landsmøte i 1969 gikk enstemmig inn for at Norge måtte opprettholde søknaden om medlemskap i EF og ta initiativ for å påvirke utviklingen i den retning vi ønsker. Under Stortingets behandling av markedssaken i juni 1970 sluttet det store flertall av Arbeiderpartiets stortingsgruppe seg til forslaget om å forhandle med EF for å få klarlagt vilkårene for norsk medlemskap i et eventuelt utvidet EF. Denne markedspolitiske linjen vant tilslutning fra flertallet på samtlige årsmøter i partiets distriktsorganisasjoner våren 1971.

I sin tiltredelseserklæring i mars 1971 sa regjeringen Bratteli at den ville slutføre forhandlingene med EF på grunnlag av Stortingets vedtak fra juni 1970.

Arbeiderpartiets landsmøte i mai 1971 ga med 212 mot 71 stemmer sin tilslutning til at forhandlingene med EF skulle slutføres, slik at en kunne få klarhet over hva norsk medlemskap i et utvidet fellesskap ville innebære. Mindretallet avviste fullt medlemskap og stemte for at forhandlingsopplegget skulle endres med sikte på andre markedspolitiske løsninger.

Regjeringen Brattelis stortingsmelding om markedssaken ble i juni 1971 debattert i Stortinget, som med 113 mot 37 stemmer sluttet seg til at forhandlingene om medlemskap skulle fortsette.

Regjeringen Bratteli sluttførte forhandlingene med EF i samsvar med stortingsvedtakene, vedtaket på landsmøtet i mai 1971 og vedtak i landsstyremøter 18. november 1971 og 19. januar 1972. Behandlingen av saken i partiets organer har foregått i samsvar med disse vedtak og etter vanlig organisasjonsmessig praksis.

Regjeringen kom ut fra en samlet vurdering til at medlemskap i EF ville gi Norge de beste muligheter, ikke bare økonomisk, men også sosialt og politisk. Den anbefalte derfor at Norge ble medlem av det utvidete Europeiske Fellesskap.

Arbeiderpartiets ekstraordinære landsmøte 21.—22. april 1972 ga med 227 stemmer sin tilslutning til regjeringens forslag. 73 stemte for å fraråde norsk medlemskap og for at det skulle søkes en frihandelsordning med EF.

Da Stortinget drøftet saken igjen i juni 1972, ble det ikke fattet noe vedtak, men det store flertall av representantene sluttet seg i debatten til regjeringens anbefaling om medlemskap. Stortinget vedtok enstemmig å holde en rådgivende folkeavstemning.

I løpet av sommeren ble det stadig, og med økende styrke, stilt spørsmål om hvordan regjeringen ville stille seg til resultatet av den rådgivende folkeavstemningen 24. og 25. september 1972. Etter at saken var drøftet blant annet i et felles møte av regjeringen, sentralstyret og gruppestyret avgå statsminister Bratteli på regjeringens vegne en erklæring under et stort møte i Gjøvik i august, der konklusjonen var:

«Et (slikt) negativt resultat vil, slik Regjeringen vurderer det, skape en situasjon som både politisk og praktisk tar bort den nåværende regjeringens virkemuligheter. Regjeringen har bedt om folkets støtte til et viktig forslag, og skulle svaret bli nei, vil Regjeringen måtte ta følgen av det.»

På et felles møte av regjeringen, landsstyret og stortingsgruppa 29. september ga statsminister Bratteli beskjed om at regjeringen ville ta konsekvensen av at folkeavstemningen hadde gitt flertall mot medlemskap. Når Stortinget var konstituert, trontalen og finanstalen holdt og statsbudsjettet og nasjonalbudsjettet for 1973 lagt fram, ville regjeringen inngi sin avskjedssøknad.

Fellesmøtet ga sin tilslutning til dette, mot 1 stemme. Det ga ellers enstemmig uttrykk for at norsk medlemskap i EF ikke er aktuell politikk og at Norges forhold til EF nå måtte søkes basert på en handelsavtale.

I en siste melding til Stortinget om markedssaken (nr. 15 for 1972/73) gjør regjeringen Bratteli rede for sin fullmakt til å forhandle om medlemskap og resultatet av folkeavstemningen som førte til at det ikke ble aktuelt med ratifikasjon av traktaten om tiltredelse til De europeiske Fellesskap.

Regjeringen Bratteli innleverte sin avskjedssøknad 7. oktober og ble 18. oktober avløst av regjeringen Korvald, sammensatt av representanter fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre.

Det var enighet i Stortinget om snarest mulig å be om forhandlinger med EF på det nye grunnlaget.

10-punkt-erklæringen

Under trontale- og erklæringsdebatten i oktober 1972 la Arbeiderpartiets stortingsgruppe fram denne 10-punkt-erklæringen:

Den nye markedsordningen i Europa stiller Norge overfor særlige problemer på en rekke områder. Arbeiderpartiet vil løse disse problemer ved en politikk som best mulig ivaretar de store folkegruppers

interesser. Denne politikk må baseres på at folkeavstemningen avviste medlemskap i EF.

Under henvisning til regjeringen Brattelis trontale, lagt fram for Stortinget 3. oktober 1972, vil Arbeiderpartiets stortingsgruppe stille følgende arbeidsoppgaver i forgrunnen i inneværende sesjon:

1. Utvikling og trygging av arbeidsplasser i alle landsdeler. Nødvendige tiltak for å lette industriens omstillingsproblemer. Opprettelse av et industriøkonomisk institutt. Fastlegging av omfang og tempo i kraftutbyggingen. Videreføring av Arbeiderpartiets oljepolitikk.
2. En aktiv arbeidsmarkedspolitikk. Utbygging av vernet sysselsetting og spesiell innsats for å bedre arbeidsmulighetene for ungdom. Bedring av arbeidsplassmiljøet og styrking av arbeidervernet.
3. Videreføring av Arbeiderpartiregjeringens distriktpolitiske opplegg, med klarlegging av mål og virkemidler i distriktsutbyggingen. Praktisk gjennomføring av etableringskontroll. En ny utbyggingsplan for Nord-Norge må gjøres ferdig.
4. Sterk vekt på utjæmningspolitikken. Tiltak for å motvirke en urimelig prisstigning. Utredning av gradert moms eller subsidier på matvarer. Bedring av barnefamiliens økonomi. Utbygging av eldreomsorgen med bedre boligtilbud og sysselsettingsmuligheter. Bedring av de funksjonshemmedes vilkår.
5. Styrking av den samfunnsmessige styring av det private bank- og kredittvesen. Etablering av en Statens Forretningsbank.
6. Fortsatt høyt tempo i boligbyggingen, med bokostnader som ligger på et rimelig nivå for den enkelte familie. Tiltak for bedring av bomiljøet og for bedre utnyttning av den eldre boligmasse. Spesiell vekt på sikring av tomteforsyning og boligbygging i større byområder. Motvirkning av prisstigningen på fast eiendom.
7. Klarlegging av mål og virkemidler i miljøpolitikken. Samordning av lovgivningen om vern mot forurensninger. Vern om naturområder og sikring av friluftsområder.
8. Styrking av kulturaktiviteten. Videre utbygging av virksomheten for idrett, fysisk fostring og ungdomsarbeid.
9. Utbygging av voksenopplæringen. Opprettelse av en egen institusjon for undervisning i radio og fjernsyn.
10. Videreføring av arbeidet med å desentralisere offentlige oppgaver og styrke det lokale demokrati. Sikring av de ansattes medbestemmelsesrett i alle deler av vårt arbeidsliv.

Statsbudsjettet for 1972

Høsten 1971 kunne regjeringen Bratteli legge fram sitt første selvstendige budsjettopplegg. Nasjonalbudsjettet og statsbudsjettet for 1972 hadde som hovedsiktemål å skape bedre balanse i norsk økonomi. Budsjettforslaget bygget på disse hovedretningslinjer:

- Styrking av Statens innsats for å få løst viktige fellesoppgaver i samfunnet.
- Fremme økonomisk aktivitet i distriktene ved spesielle tiltak og ved utforming av nye virkemidler i distriktspolitikken.
- Mer rettferdig fordeling av den økning i skatter og avgifter som er nødvendig.
- Unngå og heve avgifter som direkte fører til høyere priser.

Budsjettets samlede utgifter viste en økning på om lag 14,6 prosent sammenliknet med året før. Utgiftene viste en samlet sum på 27,3 milliarder kroner. Det såkalte «overskottet før lånetransaksjonene på forslaget til statsbudsjett for 1972 var på 400 millioner kroner.

Budsjettet tok sikte på å rette opp noen av skjevhetene i skattesystemet ved forslag om gjennomføring av formueskatt på høye personlige formuer og for aksjeselskaper, avskaffelse av fradragsretten for representasjonsutgifter og innføring av skatt på gevinst ved aksjesalg. Det ble nødvendig å moderere forslagene noe for at de skulle bli vedtatt, og forslaget om å oppheve fradragsretten ved representasjon ble uthullet av de borgerlige partiene. Regjeringen foreslo og fikk vedtatt en betydelig økning av klassefradragene.

Budsjettet bebudet senkning av den alminnelige pensjonsalder til 67 år fra 1. januar 1973, og fortsatt bedring av de trygdedes kår. Folketrygdens utgifter ble beregnet å øke med om lag 25 prosent fra 1971 til 1972. Regjeringen foreslo i en senere proposisjon en styrking av trygdens utgifter. De økte satsene for avgifter til trygden i 1972 ble i første rekke lagt på arbeidsgiveravgiften og på de selvstendige næringsdrivende.

I vårsesjonen 1972 fremmet regjeringen Bratteli forslag om at en ikke skulle plassere noen av fondsmidlene fra Folketrygdfondet i private banker. Dette ble forkastet av Stortinget mot Arbeiderpartiets stemmer.

Statsbudsjettet for 1973

Det statsbudsjettet som regjeringen Bratteli la fram for 1973 viste en samlet utgift på 30,8 milliarder kroner, en stigning på 11,7 prosent fra budsjettet for 1972. For første gang i historien fremmet regjeringen et forslag til bevilgningsbudsjett for Folketrygden. Bud-

sjettforslaget var på 14,7 milliarder kroner, en samlet utgiftsøkning på 20 prosent.

Det økonomiske og politiske opplegg som lå til grunn for budsjettforslaget var at Regjeringen tok sikte på å holde veksten i den totale etterspørselen innenfor de grenser som produksjonskapasiteten setter. Det var nødvendig å bevare den bedrede økonomiske balansen som var oppnådd, og hindre at det på nytt oppsto et uønsket etterspørselspress. Dette var nødvendig for å sikre kontrollen med pris- og kostnadsutviklingen. Dessuten ønsket Regjeringen å sikre det realøkonomiske grunnlag for den store sosialpolitiske reform som nedsettelse av pensjonsalderen fra 1. januar 1973 representerte. Det ble derfor nødvendig å foreslå økte avgifter til folketrykden.

Budsjettopplegget tok sikte på en klar og bevisst prioritering. Det var særlig innen fem områder hvor det ble tatt krafttak:

1. Bevilgningene til utviklingshjelp ble foreslått økt med 110 millioner kroner.
2. I 1973 tok en sikte på å øke innsatsen på området miljøvern og regionplanlegging fra 104 til 140 millioner kroner.
3. Den sterke økningen på området arbeidsliv og distriktsutbygging utgjorde mellom 33 og 34 prosent.
4. I elektrisitets- og vassdragsutbyggingen økte innsatsen sterkt.
5. Innsatsen i Televerket og Postverket økte med 30 prosent.

Etter at regjeringen Bratteli hadde lagt frem budsjettforslaget overtok regjeringen Korvald. Den svekket folketrykdens inntekter med 225 mill. kroner ved å foreslå en lavere økning for arbeidsgiveravgiften og avgiften for selvstendig næringsdrivende. Samtidig med tilleggforslag på 65 mill. kroner foreslo en økte avgifter på tobakk og alkohol for å prøve å balansere budsjettet etter at det var svekket med til sammen 260 mill. kroner.

Under budsjettbehandlingen foreslo Arbeiderpartiets fraksjon å styrke Fondet for vekst og omstilling i industrien med 50 mill. kroner ut over Regjeringens forslag. Men forslaget ble stemt ned av de borgerlige. Det ble et flertall imot regjeringen Korvald's forslag om å redusere kraftutbyggingen med 30 mill. kroner.

Forslaget om økte særavgifter ble først nedstemt i Stortinget av DNA og Høyre til tross for at saken ble utsatt en uke. Fram til salderingen av budsjettet foregikk det en intens drakamp mellom Høyre og regjeringsfraksjonen. Den førte til at vedtaket om særavgiftene og om å fjerne 80 % av begrensingsregelen for skatt i skattevedtaket ble omgjort. P. g. a. de svekkelser som budsjettet fikk under behandlingen, måtte Regjeringen be om fullmakt til ikke å nytte statsutgifter for 150 mill. kroner og dertil redusere statsbankenes utlån med 5 prosent.

Tautrekkingen mellom de borgerlige førte til ytterligere reduksjon i statens virksomhet på 30 mill. kroner.

Priser og lønninger

I 2-årsperioden desember 1970 — desember 1972 steg konsumprisindeksen med 12,9 prosent fra 118,4 poeng til 133,7 poeng. Fra desember 1970 til desember 1971 steg konsumprisindeksen med 4,9 prosent. Den største delen av prisstigningen faller således på det siste året. Fordelingen av prisstigningen på de to årene har nær sammenheng med bruken av prisstopp som prispolitisk virkemiddel i denne perioden. Den første prisstoppen gjaldt fra november 1970 til november 1971, mens den andre ble innført fra 7. september 1972 og gjaldt ut året. Matvareprisene steg i 2-årsperioden med (13,2) prosent.

I perioden har en hatt en indeksregulering og ett ordinært tariffoppgjør. Indeksreguleringen våren 1971 ga et tillegg på 59 øre pr. time for voksne arbeidere i den private sektor. I den offentlige sektor ble det gitt et prosentvis tillegg på 4,56 prosent, minimum kr. 1220,— pr. år.

Det ordinære tariffoppgjøret våren 1972 ble preget av en svak konjunktursituasjon på viktige norske eksportmarkeder og Landsorganisasjonens krav om særskilt store tillegg til de lavest lønnede. Rammen for lønnsoppgjøret i den private sektor ble på 5,6 prosent. Tilleggene omfattet et generelt tillegg på 35 øre pr. time første år og 20 øre pr. time annet år og et lavtlønnstillegg varierende fra 8 øre til 45 øre pr. time. I den offentlige sektor ble rammen for lønnsoppgjøret 9,75 prosent med et generelt tillegg på 5,7 prosent minimum kr. 1850,— første år og 1,6 prosent annet år. Videre blir det fra annet år gitt et tillegg på 2 prosent som fortjenesteutviklingsgaranti. Så vel i den private som i den offentlige sektor er grunnlaget for indekstillegget våren 1973 prisstigningen i perioden 15. mars 1972 — 15. mars 1973.

Reallønnsøkningen er beregnet til 5,4 prosent første år og 2,0 prosent for annet år.

Bolig- og tomtepolitikken

I vårsesjonen 1972 la regjeringen Bratteli fram en omfattende melding om boligspørsmål med en rekke nye forslag om bl. a. bofinansiering, bostøtteordning og bedring av boligmiljøene. Blant de tiltak som ble vedtatt etter Regjeringens initiativ kan nevnes:

- en vesentlig omlegging av hele husbankfinansieringen med sikte på lavere bo-utgifter de første år etter innflytting i nye boliger
- innføring av en ordning med lån til dekning av egenkapital for husstander med særlige behov

- en ny og utvidet bostøtteordning, basert på at støtten skal dekke 65 prosent av det som de faktiske bo-utgifter overstiger rimelige bo-utgifter med
- bedring av mulighetene for eldre og funksjonshemmede til å overta nye boliger og få utbedret eldre boliger.

Tiltakene tar sikte på at bo-utgiftene i en vanlig husbankbolig de første år etter innflytting ikke skal overstige 20 prosent av en gjennomsnittlig industriarbeiderinntekt. Det er lagt vekt på å gi særlig store fordeler til husstander med forholdsvis lave inntekter og forholdsvis høye bo-utgifter.

Boligmeldingen tok også opp i stor bredde tiltak for bedring av bomiljøet og presenterte den første omfattende utredning om boservice i Norge. Ved budsjettbehandlingen fikk Arbeiderpartiet ikke oppslutning om å redusere grensen for refusjon av moms til 100 m² for å skaffe penger til tiltak for bedre bomiljøer.

Regjeringen gjorde viktige framstøt for å dempe prisstigningen på tomtegrunn og styrke kommunenes stilling på tomtemarkedet. Forslag om skattemessige tiltak for å motvirke prisstigningen på grunn-eiendommene ble vedtatt høsten 1971, samtidig med at en vedtok en ordning om oppregulering av skattemessig kostpris på visse tomtesalg. Det ble også innført 10 prosent lavere inntektsbeskatning ved tomtesalg til det offentlige enn ved salg til private. To viktige lovproposisjoner ble fremmet, men behandlingen av dem ble utsatt til januar 1973. Det gjaldt forslag om nye regler for utmåling av erstatning ved ekspropriasjon av fast eiendom og forslag om endringer i skjønnsordningen. Arbeidet med å få en lov om tomtefeste var i full gang ved regjeringsskiftet. A-regjeringen ville legge fram forslag til en lov som kunne gi festerne bedre beskyttelse i forhold til grunneierne.

Distriktpolitikken

I forhold til den borgerlige regjerings budsjettforslag som ble lagt fram høsten 1970, er bevilgningene over statsbudsjettet til distriktpolitikk tredoblet på to år — fra 92 mill. kr. for 1971 til 268 mill. kr. for 1973.

Regjeringen Bratteli la fram to stortingsmeldinger — en om Regionalpolitikken, lands og landdelsplanleggingen og en om Mål og midler i distriktsutbyggingen — som på en vesentlig klarere og mer utfyllende måte enn tidligere presiserer målsettingene i regionalpolitikken og for distriktsutbyggingen. Hovedmålet må være å bygge ut og styrke sentra i distrikter og landsdeler som i dag er svakt utbygd. Det tas sikte på utbygging av både lokalsentra, regionsentra og

landsdelsentra og legges stor vekt på samspillet mellom sentra og omland, ikke minst ved utformingen av samferdselsnett.

Når det gjelder den fysiske/økonomiske planlegging la regjeringen Bratteli opp til en styrking av landsplanlegging og fylkesplanlegging.

I en stortingsmelding ble det understreket at regionplanlegging og distriktsutbygging er oppgaver som må prege alle deler av den offentlige politikk, og ikke kan utskilles som en egen sektor. Det ble derfor lagt opp til en mer omfattende samordning av regionpolitikken og distriktsutbyggingen blant annet med samferdselspolitikken, landbrukspolitikken og fiskeripolitikken.

Generelt sett har det funnet sted en økning av de midler som har betydning for grunnlagsinvesteringer. Dessuten er det over Veibudsjettet foretatt en økning av bevilgningene til Distriktsveimidler.

Regjeringen Bratteli la opp til en bevisst differensiering av de enkelte virkemidler så som investeringstilskott, og regionalpolitisk transportstøtte til fordel for Nord-Norge og de vanskeligstilte deler av Vestlandet.

Arbeidsmarkedspolitikken

Arbeidsløsheten i 1971 var i gjennomsnitt på 12 200, som er et av de laveste årsgjennomsnitt registrert. Også vinteren 1972 var ledigheten lav, mens den sommeren 1972 var noe høyere enn de nærmest foregående år.

På grunn av frykt for ledighet vinteren 1971—72 ble det utarbeidet en beredskapsplan mot arbeidsløshet og avsatt 100 mill. kroner som kunne brukes til ulike typer tiltak dersom behovet meldte seg. Det ble opprettet et overvåkingsutvalg som skulle rapportere til regjeringen om forholdet på arbeidsmarkedet, og et beredskapsutvalg som raskt kunne bistå kommunale og fylkeskommunale myndigheter og enkeltbedrifter ved større driftsinnskrenkninger eller driftsstans.

Regjeringen tok kontakt med partene i arbeidslivet med sikte på forhandlinger som kan avklare en plan for en alminnelig reduksjon av arbeidstiden til 40 timer i uka. Arbeidervernloven ble endret slik at arbeidstiden i hel- og døgnkontinuerlige skift skal bli redusert til 40 timer pr. uke.

Den offentlige arbeidsformidling er styrket og det er gjennomført forbud mot privat utleie av arbeidskraft. Et forslag om å styrke og bygge ut det lokale arbeidstilsyn er vedtatt.

Regjeringen la fram en stortingsmelding om utbyggingsplan for vernet sysselsetting. Innsatsen i yrkesopplæring for voksne er økt vesentlig. Det er foreslått en rekke tiltak for å bedre pendlernes forhold. Fra juli 1971 er det iverksatt nye og strengere regler for behandling av søknader om arbeidstillatelse for utenlandske arbeidssøkere.

Regjeringen har hatt i arbeid et utvalg som har utformet et aksjonsprogram for økt kvinnelig sysselsetting.

Pensjonsalderen. Sosiale spørsmål

I tråd med regjeringserklæringen fremmet regjeringen Bratteli først melding og deretter proposisjon om senking av den alminnelige pensjonsalder til 67 år fra 1. januar 1973, «med mulighet for etter nærmere regler å gå av inntil 3 år før eller fortsette inntil 3 år etter den alminnelige pensjonsalder». Saken ble inngående drøftet i stortingsgruppa. Loven som ble vedtatt i juni 1972 inneholder blant annet en bestemmelse om at den som helt eller delvis fortsetter i sitt arbeid etter å ha fylt 67 år, får et ventetillegg på den delen av pensjonen som ikke blir tatt ut.

Før regjeringsskiftet i 1971 ba Arbeiderpartiets stortingsgruppe om utredning av spørsmålet om å heve folketrygdens minsteytelser til kr. 10 000 for enslige og kr. 15 000 for ektepar, men ble stemt ned. Regjeringen Bratteli tok det opp igjen, med det resultat at minsteytelserne fra 1. januar 1973 blir kr. 10 445 for enslige og kr. 16 220 for ektepar. I tilknytning til sosialbudsjettet for 1973 la for øvrig regjeringen Bratteli fram et eget trygdebudsjett, det første i sitt slag.

Folketrygdens økonomi har vært gjenstand for stor oppmerksomhet i hele perioden, og regjeringen utarbeidet en omfattende stortingsmelding om finansieringsproblemene som ble grundig drøftet i stortingsgruppa. Det ble blant annet pekt på den store belastning som sykeandelen er i ferd med å bli.

Regjeringen Bratteli ble avbrutt i sitt arbeid med å gi statens arbeidere en like god pensjonsordning som de øvrige ansatte i staten. Regjeringen Bratteli tok sikte på en pensjonsordning for alle statsansatte. Stortingsgruppa fulgte opp saken og henstilte til regjeringen Korvald å gjøre forslaget ferdig. Den nye regjeringen la fram et forslag som på langt nær var så omfattende, men etter behandlingen i Stortinget får statsarbeiderne fra 1. januar 1973 pensjon på linje med medlemmene av Statens pensjonskasse.

Regjeringen Bratteli la fram for Stortinget en melding om utbygging av helsetjenesten utenfor sykehus, fikk økt omfanget av hjemmehjelpsordningene vesentlig og fulgte opp Arbeiderpartiets målsetting om fordobling av antall plasser i daginstitusjoner for barn.

Regjeringen Bratteli foreslo og fikk vedtatt ferieordninger også for jordbrukere og fiskere.

Utdanning, kulturpolitikk, forskning

Regjeringen Bratteli la fram forslag til lov om gymnaset, på grunnlag av retningslinjene i Arbeiderpartiets program. Etter dette vil gymnaset bli en felles og frivillig 3-årig videregående skole med varierte undervisningstilbud til alle som har gjennomgått 9-årig grunnskole. Regjeringen la også fram forslag til lov om lærerutdanningen, som en mener bør bli 3-årig og med tiden gå inn i distrikts-

høgskolesystemet. Disse lovforslagene skal behandles i vårsesjonen 1973.

Regjeringen fikk utarbeidet ny mønsterplan for grunnskolen, som fører til at en vesentlig del av ansvaret for det pedagogiske opplegget blir overlatt til den enkelte kommune og skole, og utredet mulighetene for senking av begynneralderen i grunnskolen med et halvt år. Bevilgningene til høgskoler og universiteter ble økt betydelig og voksenopplæringen vesentlig styrket. Forslag om oppretting av en egen offentlig institusjon for radio- og TV-undervisning, som også skulle ta seg av læremiddelutvikling og læremiddelproduksjon, var under arbeid da regjeringen fratrådte. Behovsprøvingen ved søknad om lån i Statens lånekasse for utdanning ble opphevet.

I vår regjeringssperiode fikk Norge sin første musikkhøgskole, og det ble satt i gang høyere fiskeriundervisning, samtidig som Sekretariatet for Norges Fiskerihøgskole ble etablert i Tromsø. Regjeringen Bratteli sørget for en betydelig økning av bevilgningene til kulturtiltak, fremmet forslag til en bedre organisering av teatervirksomheten og faste støtteordninger for museene, og fikk reorganisert selskapet Norsk Film. Regjeringen hadde praktisk talt ferdig en omfattende melding om kulturvirksomheten i 1970-årene, og forslag om den videre utbygging av virksomheten for idrett og fysisk fostring og om enkelte tiltak vedrørende ungdomsarbeidet.

Regjeringen Bratteli gjorde et meget omfattende forberedende arbeid med sikte på en stortingsmelding om forskningens administrasjon og organisasjon. Meldingen skulle også inneholde regjeringens langsiktige plan for forskningsarbeidet.

Industri og olje

Regjeringen Bratteli fulgte opp stortingsgruppas tidligere forslag om et statlig fond for vekst og omstilling i industrien. Saken vil bli behandlet i Stortinget i vårsesjonen 1973. Arbeiderpartiet betrakter fondet som et sentralt virkemiddel under den omstillingsprosessen som foregår i vår industri. Regjeringen Bratteli fikk også gjort det forberedende arbeid for opprettelse av et industriøkonomisk institutt som kan arbeide systematisk med framtidsmulighetene for norsk industri. Også på andre måter la vår regjering vekt på å få styrket den statlige styringen på industrisektoren. I tråd med Arbeiderpartiets program ble det for øvrig lagt stor vekt på å få økt tempoet i kraftutbyggingen igjen. Et forslag fra regjeringen Korvald om å redusere Arbeiderparti-regjeringens opplegg på kraftsektoren med 30 millioner kroner for 1973, ble stemt ned i Stortinget. Under siste budsjettbehandling satset gruppa sterkt på regjeringen Brattelis forslag om utvidelse av aksjekapitalen ved A/S Norsk Jernverk, A/S Raufoss Ammunisjonsfabrikker og Kongsberg Våpenfabrikker. Alle forslag fra Arbeiderpartiet ble vedtatt. Bare Høyre stemte imot.

Regjeringen Bratteli medvirket sterkt til industrireisningen på Mongstad på Vestlandet, la fram en stortingsmelding med forslag til utbyggingsplan for vernet sysselsetting og utformet et aksjonsprogram for økt kvinnelig sysselsetting.

Oljepolitikken var høsten 1970 kommet sterkt i forgrunnen. Regjeringen Bratteli fulgte opp Arbeiderpartiets program og de initiativ som partiet hadde tatt før regjeringsskiftet. For å få en selvstendig og slagkraftig norsk virksomhet på dette feltet foreslo Regjeringen i mars 1972 at det skulle opprettes et statens oljedirektorat og et statlig oljeselskap. Forslagene ble inngående drøftet av gruppa, som stort sett sluttet opp om dem. Plasseringen av direktoratet og selskapet medførte en del uenighet. Av partiets medlemmer i industrikomiteén gikk to inn for Stavanger, to for Bergen og to for Trondheim. Flertallet i Stortinget sluttet seg til regjeringens forslag om Stavanger.

Fiske og jordbruk

Regjeringen Bratteli fremmet forslag til ny lov om Statens Fiskarbank. Forslaget fikk sterk støtte av gruppa, og det ble vedtatt av Stortinget. Regjeringen satte i gang utredning av det viktige spørsmålet om et nasjonalt produktutviklings- og markedsføringsorgan for fiskeriene, og førte både for 1972 og 1973 opp midler til anlegg for dobbeltfrysing av fisk.

I forbindelse med budsjettbehandlingen høsten 1972 gjorde gruppa gjennom sine medlemmer i fiskerikomiteén, jordbrukskomiteén og kommunalkomiteén et fellesopplegg for vannforsyningen til landsbygda og fiskeridistriktene.

Et forslag fra regjeringen Bratteli, med sterk støtte fra gruppa, om at bidrag til jorddyrking skal være behovsprøvet ble høsten 1972 stemt ned i Stortinget med 65 mot 64 stemmer.

Fortsatt øker inntektskløften mellom større og mindre bruk og mellom utkantene og sentrale strøk. I tråd med gruppas syn satte regjeringen Bratteli ned et utvalg som skal vurdere støtteordningene for jordbruket, spesielt kornordningen. Kornordningen har flere ganger vært drøftet av gruppa, som mener den har utviklet seg i en skjev retning. Gruppas oppfatning er at en må ta sterkere sosiale hensyn under utformingen av støtteordningene.

Miljøvern og friluftsliv

Trygging av adgangen til alle deler av naturen var blant de første oppgaver regjeringen Bratteli tok fatt på. Allerede våren 1971 fremmet Regjeringen forslag til permanent lov om planlegging i strandområder (Strandloven), som skulle gjelde både langs sjøen og for

vassdrag i innlandet. Den ble vedtatt i desember samme år. Da sto Senterpartiet alene om å gå imot opplegget. Tiden hadde arbeidet for en sak Arbeiderpartiet hadde kjempet for i flere år.

Regjeringen Bratteli fikk opprettet to nye nasjonalparker, fredet fem større og mindre naturreservater og satt i gang arbeid for å få opprettet to større skjærgårdsparker i Aust-Agder. Bevilgningene til sikring av friuftsområder ble økt betydelig.

Videre la Regjeringen fram forslag om en verneplan for vassdrag, der behovet for en landsplan for vassdrag som bør reserveres for naturvern- og friluftsfremgang er avveid mot behovet for utbygging av hensyn til kraftforsyningen. Spørsmålene i forbindelse med energiforsyning og miljøvern er i perioden blitt drøftet både av et ad hoc-utvalg oppnevnt av Sentralstyret og et utvalg oppnevnt av gruppestyret.

Før regjeringen Bratteli fratrådte, la den fram forslag til ny fjelllov for statsalmeningene som bl. a. ville gi alle norske borgere rett til småviltjakt uten hund og til sportsfiske med stang. Proposisjonen ble seinere trukket tilbake av regjeringen Korvald.

Regjeringen Bratteli hadde tatt sikte på en omfattende innsats på miljøvernområdet. Det ville bl. a. blitt lagt fram en melding om målsetting og virkemidler i miljøvernpolitikken, som ville gitt et godt grunnlag for det videre arbeidet.

Demokrati og likestilling

Med sikte på å realisere Arbeiderpartiets og LO's opplegg for bedriftsdemokrati, med bedriftsforsamlinger og styrerepresentasjon, fremmet regjeringen i oktober 1971 forslag til endringer i aksjeloven. Regjeringen satte samtidig i gang et omfattende arbeid for å sikre større medbestemmelsesrett for de ansatte også i statsselskaper, i annen offentlig virksomhet, i bygge- og anleggsnæringen og handelen og i alle kooperative bedrifter. Arbeiderparti-regjeringens forslag til endringer i aksjeloven fikk under behandlingen i Odelstinget og Lagtinget våren 1972 flertall på praktisk talt alle viktige punkter. De nye lovbestemmelsene gjelder fra 1. januar 1973.

Regjeringen Bratteli oppnevnte Hovedkomitéen for reformer i lokalforvaltningen. Den arbeider nå med en rekke av oppgavene fra Arbeiderpartiets og LO's demokratiprogram. Arbeiderparti-regjeringen tok også initiativ til utvidet demokrati både i skolene og i Forsvaret.

Regjeringen Bratteli tok i oktober 1971 initiativ til oppretting av et likestillingsråd. Det skal bl. a. undersøke om likelønnsprinsippet blir praktisert på de ulike tariffområder. Det skal klarlegge forhold som motvirker likestilling og virke for tiltak som kan fremme likestilling mellom kvinner og menn.

Internasjonale spørsmål — utviklingshjelp

Med utgangspunkt i arbeidsprogrammet foreslo regjeringen Bratteli og fikk vedtatt opprettelse av gjensidige diplomatiske forbindelser mellom Norge og Den Demokratiske Republik Vietnam (Nord-Vietnam). Regjeringen og gruppa har ellers:

- deltatt aktivt i det internasjonale miljøvernssamarbeid og tatt initiativet til Oslo-konferansen om forbud mot dumping av giftstoffer i Nordsjøen.
- arbeidet aktivt for å få i stand konferansen om sikkerhet og samarbeid i Europa, bl. a. gjennom drøftelsene i NATO.
- arbeidet for at Folkerepublikken China skulle bli opptatt som medlem av FN, noe som lyktes høsten 1971.

På det nordiske plan ble det tatt initiativ i det nordiske ministerrådet som har resultert i utarbeidelse av et nordisk handlingsprogram med forslag til felles tiltak innen næringspolitikken, regionalpolitikken og miljøvernet. Det ble ellers tatt initiativ til etablering av et permanent fellesnordisk sekretariat for det nordiske ministerrådet.

Når det gjelder utviklingslandene er det lagt fram en stortingsmelding med forslag til nye retningslinjer for Norges samarbeid med utviklingslandene og forslag om en vesentlig øking av de offentlige norske bevilgninger til utviklingslandene.

Forslagene til ny valgordning og forslaget om oppløsningsrett

Utenriks- og konstitusjonskomitéens medlemmer delte seg i spørsmålet om en ny valgordning som var foreslått av en valgordningskommisjon. Et flertall i komitéen gikk inn for forslaget fra flertallet i valgordningskommisjonen, men de enkelte medlemmer la til dels forskjellige premisser til grunn for sitt standpunkt. Flertallsforslaget gikk ut på: «at Stortinget får i alt 165 representanter, 15 av de 165 skulle være såkalte utjamningsmandater som skulle fordeles på riks-basis mellom de partier som tilfredsstiller sperren for deltakelsen i utjamningen, og utpekes blant partienes kandidater som er nominert i valgdistriktene, men ikke valgt ved distriktsoppgjørene. Sperren for deltakelse i utjamningen ble foreslått satt til 3 % av stemmene i hele landet.

Mindretallet i utenrikskomitéen tok opp et forslag om å øke antallet mandater i Akershus og Oslo med henholdsvis 3 og 2 representanter.

Alle komitéens øvrige medlemmer ga dette forslaget sin subsidiære støtte. Utenrikskomitéens medlem, Per Borten, fremmet samme forslag som Erland Steenberg hadde tatt opp som medlem av valgordningskommisjonen, nemlig i alt 165 representanter med 11 utjamningsrepresentanter.

I Stortinget ble det først stemt over Senterpartiets forslag som bare oppnådde 24 stemmer. Deretter ble det stemt alternativt på forslagene fra flertallet og mindretallet i Utenrikskomitéen.

Flertallsforslaget om utjamningsmandater oppnådde ikke det nødvendige flertall for en grunnlovsendring. Det ble forslaget om 155 representanter, dvs. en øking av mandatene til Akershus og Oslo med henholdsvis 3 og 2 representanter som til slutt ble vedtatt av Stortinget.

Spørsmålet og oppløsningsrett. Et flertall i Forsvarskomiteén foreslo at det skulle innføres en oppløsningsrett i vår forfatning som skulle tillegges Kongen uten forhåndsbedingungen og at nyvalget skulle gjelde for resten av den regulære valgperioden.

Forslaget fikk ikke de nødvendige grunnlovmessige flertall i Stortinget.

Andre initiativ

Både av gruppa og regjeringen Bratteli er det tatt en rekke initiativ på mange områder. Regjeringen fremmet melding til Stortinget om en lønnskattordning som, om den blir vedtatt, vil bety at flertallet av lønntakerne slipper å sende inn selvangivelse og at minsteafdraget økes betydelig samtidig som det innføres et særskilt lønntakerfradrag for lønntakere og trygdede. Det ble opprettet et markedsråd og en egen stilling som forbrukerombudsmann for å føre kontroll med utilbørlig reklame, og satt i gang en omfattende levekårsundersøkelse for å kartlegge lavinntektsgruppens situasjon og foreslå tiltak til forbedringer. Det ble også satt i gang en bred utredning av maktforholdene i samfunnet og en omfattende utredning av ungdommens situasjon.

Det er etter forslag av regjeringen Bratteli foretatt en rasjonalisering av stykkgodstransporten gjennom opprettelsen av A/S Linjegods. Det er utarbeidet en langtidsplan for jernbanen, lagt fram melding om den videre utbygging av flyplasser i Oslo-området (trukket tilbake av regjeringen Korvald), opprettet et Statens Trafikksikkerhetsutvalg og gjennomført spesielle trafikksikkerhetsaksjoner. Spørsmålet om bygging av flyplass på Svalbard ble tatt opp til løsning, og det ble i kontakt med Stortinget funnet fram til en løsning på spørsmålet om utbetalinger til norske sjøfolk som seilte ute i krigsårene (Nortraships-oppgjøret).

Etter at saken var drøftet i flere møter i gruppa la regjeringen Bratteli fram et godt forberedt forslag om opprettelse av Miljøverndepartementet og Forbruker- og administrasjonsdepartementet i stedet for Lønns- og prisdepartementet og Familie- og forbrukerdepartementet. Meningen var å arbeide videre med departementsorganisasjonen og spørsmålet om desentralisering av forvaltningen. Regjeringen Korvald la kort tid etter at den hadde tiltrådt fram forslag om bevilgning til en ekstra statsråd i Kirke- og undervisningsdepartementet, på en slik måte at det ble oppfattet som en deling av departementet uten at dette var nærmere vurdert. Gruppa fant ikke å kunne godta forslaget, og det ble også nedstemt i Stortinget.

Sosialistisk Perspektiv

Arbeiderpartiets tidsskrift «Sosialistisk Perspektiv» hadde i begynnelsen av januar 1973 et abonnenttall som var noe større enn for to år siden. Tallet på abonnenter har økt hvert år siden starten i 1964, men økningen i abonnenttallet har vist en avtagende tendens fra år til år. Det årlige frafallet av abonnenter er imidlertid etter hvert blitt mindre (her er 1972 et unntak, noe som åpenbart henger sammen med den indre strid i DNA om EF-medlemskap).

Løssalget har variert en del fra nummer til nummer, men har som oftest ligget på et lavt nivå. Det trykte opplag har i de senere år variert mellom 4500 og 5000 eksemplarer.

«Sosialistisk Perspektiv» har siden starten for 9 år siden kommet regelmessig med 6 nummer hvert år. Sidetallet pr. årgang er økt fra 264 i de første årene til 312 i de senere år.

Prisen for et årsabonnement var inntil 1. januar 1973 uforandret fra 1964 — kr. 25,— (kr. 15,— for AUF-medlemmer). Selv om abonnenttallet er steget (ved siste årsskifte var det vel fire ganger så stort som det Arbeiderpartiets tidligere tidsskrift «Kontakt» hadde i 1954), har «Perspektiv» aldri vært noe overskuddsforetagende. For at en skal bli i stand til å dekke en større del av de sterkt økende produksjonsomkostninger, ble derfor abonnementsprisen, fra og med 1973, forhøyet til kr. 40,— pr. år. Det er påkrevet å gjøre mer for å øke bladets utbredelse.

Tidsskriftets redaktør er Inge Scheflo, og forretningsfører Frank Andersen. Trykk og lay-out: Aktietrykkeriet.

Kvinnebevegelsen

Landskvinnekonferansen

Landskvinnekonferansen ble åpnet søndag 21. mars 1971 i Samfunnssalen, Oslo.

Kvinnesekretariatets formann, Sonja Ludvigsen, åpnet den 20. konferansen med å ønske representanter og gjester velkommen. Ordfører Brynjulf Bull ønsket velkommen til Oslo. Helvi Saarinen, Finland, hilste fra de nordiske gjester og Elfride Eilers fra de øvrige utenlandske gjester.

Trygve Bratteli, som få dager før var blitt statsminister, hilste fra partiet og de øvrige norske gjester.

Birgit Gjernes intervjuet Einar Gerhardsen om hans bok «Felleskap i krig og fred», og Per Aspelin underholdt med sang og musikk.

Landskvinnekonferansen ble holdt 22.—23. mars. Foruten de lovbestemte landsmøtesakene omfattet saklista «Forbrukerdemokrati» etter innledninger av Reiulf Steen, «Forbrukersamfunnet — tar det makten fra oss?» Odvar Nordli, «Felleskapets forbruk — belastning eller ytelse», Arve Johnsen, «Masseforbruk og forbrukerrolle», Inger Louise Valle, «Forbrukernes rett til å vite, velge og bli hørt».

Under behandlingen av «Forbrukerdemokrati» vedtok Landskvinnekonferansen et forbrukerpolitisk handlingsprogram.

Sonja Ludvigsen innledet til debatt om «Kvinnebevegelsen i 70-åra».

Landskvinnekonferansen behandlet også 64 forslag som var sendt inn fra avdelinger og kvinneutvalg.

En referatprotokoll som også omfatter Sonja Ludvigsens foredrag og ordskiftet etter de andre foredragene er trykt. Likeledes er foredragene om «Forbrukerdemokrati» — og «forbrukerpolitisk handlingsprogram» trykt i egne hefter.

Kvinnesekretariatet

som ble valgt på Landskvinnekonferansen 1971, har hatt følgende sammensetning: Formann Sonja Ludvigsen, nestformann Gerd Hagen Schei, sekretær Bjørg Bergh, styremedlemmer Ragnhild Eriksen, Aase Bjerkholt, Hanne Marie Tjensvoll, Lillian Bekkevad, Britt Hildeng Hauge.

Varamenn: Elsa Rastad Bråten, Else Wiker Gullvåg, Annemarie Lorentzen, Turid Dankertsen, Torild Lien Utvik.

Sentralstyrets representant: Arne Michael Olsen.

Landskvinnekonferansen har tidligere besluttet at den til enhver tid sittende formann i Oslo Arbeiderpartis Kvinneutvalg, tiltrer Kvinnesekretariatet. I 1971 og til august 1972 møtte Grethe Irvoll i Kvinnesekretariatet. Fra september 1972 møtte Kari Pedersen.

På Landskvinnekonferansen i 1971 gikk følgende medlemmer ut av Kvinnesekretariatet: Rakel Seweriin, Liv Haug.

Kvinnesekretariatets representant til Sentralstyret er: Sonja Ludvigsen, med varamann Gerd Hagen Schei.

I Samarbeidskomitéen mellom LO's kvinnenemnd og Kvinnesekretariatet møter: Sonja Ludvigsen, Ragnhild Eriksen, Bjørg Bergh.

Internasjonalens kontakt: Turid Dankertsen, med Gerd Hagen Schei som varamann.

Kvinnesekretariatet hadde i 1971 23 møter, i 1972 17 møter.

Kvinnesekretariatets komitéer

Landskvinnekonferansen påla Kvinnesekretariatet å utarbeide et handlingsprogram med tanke på å likestille menn og kvinner. Kvinnesekretariatet satte ned en komité bestående av: Formann Britt Hildeng Hauge, sekretær Unni Rastad og medlemmer Lisa Nilsen, Sissel Rønbeck, Gerd Hagen Schei, Haldis Havrøy, Rolf Lasse Lund og Per Eggesvik.

Komitéen fikk følgende mandat:

«Komitéen skal foreta en generell analyse av kvinnens situasjon i samfunnet og påpeke forhold i det norske samfunn i dag som virker diskriminerende overfor kvinner.

Det kan gjelde forhold innen arbeidslivet, utdanningsverket, organisasjonslivet og familien så vel som bestemmelser i lovverket og håndhevelsen av disse.

Videre søker komitéen å fremme forslag på konkrete tiltak for motarbeidelse av misforhold og fremme av likestilling. Disse forslag bør utarbeides som handlingsprogram for Arbeiderpartiets kvinnebevegelse og Arbeiderpartiet sentralt og lokalt.

Komitéen bør søke å tilrettelegge sitt arbeid slik at dette kan danne grunnlag for den likestillingsaksjon som partiet vil sette i gang fra høsten 1972. Kvinnesekretariatet vil forsøke å få dannet en rekke mindre komitéer på forskjellige steder i landet som arbeider parallelt med den sentrale komitéen.»

Komitéen leverte et utkast til handlingsprogram i oktober 1972.

Kvinnesekretariatet besluttet å sende utkastet til avdelingene og partiets programutvalg. Når merknadene fra avdelingene foreligger vil Kvinnesekretariatet utarbeide innstilling til Landskvinnekonferansen om handlingsprogrammet.

Ellers har Kvinnesekretariatet hatt en rekke komitéer i arbeid som bl. a. har gjennomgått innstillinger fra offentlige komitéer om:

Barnefamilienes økonomi, Forbrukerrådets organisasjonsform og arbeid, utbygging av daginstitusjoner, om utdanning av sosial- og helsepersonell.

Komiteene har lagt fram utkast til uttalelser og etter behandling i Kvinnesekretariatet er uttalelser om disse innstillinger sendt departementer og Arbeiderpartiets stortingsgruppe.

Representasjon i komitéer og utvalg

LO's kvinnenemnd:

På årsmøtet 1971: Gerd Hagen Schei og Bjørg Bergh.

På årsmøtet 1972: Gerd Hagen Schei og Bjørg Bergh.

Norsk forening for familieplanlegging:

I styret Gerd Hagen Schei, Torild Lien er varamann til styret.

På årsmøtet 1971: Lillian Bekkevad og Gerd Hagen Schei.

På årsmøtet 1972: Torild Lien og Annemarie Lorentzen.

Kvinnenes samarbeidskomité for fest uten alkohol:

I styret: Gunvor Eker.

På årsmøtet 1971: Ragnhild Eriksen, Guri Johannessen.

På årsmøtet 1972: Martha Pettersen, Martha Johannessen.

Arbeidernes Opplysningsforbund:

I styret Sonja Ludvigsen.

På årsmøtet 1971: Sonja Ludvigsen, Torild Lien.

På årsmøtet 1972: Gerd Hagen Schei.

Arbeidernes Solidaritetsfond:

På årsmøtet 1971: Turid Dankertsen, Bjørg Bergh, Raket Seweriin, Hanne Marie Tjensvoll.

Eilert Sundts Forskningsfond:

I styret Elsa Rastad Bråten.

På årsmøtet 1971: Britt Hildeng Hauge.

På årsmøtet 1972: Britt Hildeng Hauge.

Europabevegelsen i Norge:

På årsmøtet 1971: Annemarie Lorentzen.

På årsmøtet 1972: Bjørg Bergh.

Landsnemnda for Husmorgymnastikk:

I styret Astrid Murberg Martinsen.

På årsmøtet 1971: Bjørg Bergh, Astrid Murberg Martinsen.

På årsmøtet 1972: Bjørg Bergh, Kari Pedersen.

Norsk Samband for Småbarnoppfostring:

I styret i 1971 Edda West Christensen.

På årsmøtet 1971: Britt Hildeng Hauge, Ragnhild Bekkevold.

På årsmøtet 1972: Grethe Frydenlund, Liv Andersen.

A/S Riktige Leker:

På årsmøtet 1971: Tove Heggen Larsen.

På årsmøtet 1972: Tove Heggen Larsen.

Rachel Grepp Heimens Gavefond:

I styret Bjørg Bergh og Britt Hildeng Hauge.

På AUF's Landsmøte i 1971 møtte:

Sonja Ludvigsen og Ragnhild Eriksen.

AOF-konferanse om norsk utviklingshjelp:

Fra Kvinnesekretariatet møtte Turid Dankertsen.

Landsorganisasjonens Kvinnenemnds nordiske studieuke på Rapham 1971:

Fra Kvinnesekretariatet møtte Unni Rastad.

LO's Kvinnenemnds nordiske kurs i Malmö 1972:

Fra Kvinnesekretariatet møtte Ingjerd Berntsen.

Norges Familieråds seminar om bolig-, helse og sosialpolitikk:

Fra Kvinnesekretariatet møtte Hanne Marie Tjensvoll.

Kristelig Folkepartis konferanse om sosialpolitikk:

Fra Kvinnesekretariatet møtte Hanne Marie Tjensvoll.

Norske Kvinners Nasjonalråds seminar om kvinners utdanningsmuligheter:

Fra Kvinnesekretariatet møtte Gerd Hagen Schei.

På årsmøter i Forbrukerrådet i 1971—1972 møtte 5—6 representanter fra kvinnebevegelsen på hvert årsmøte.

Kvinnesekretariatet har i tillegg til dette representanter i en lang rekke komitéer som partiet har satt ned.

Tillitskvinnekonferansen 1972

ble holdt på Sørmarka 22. og 23. januar 1972. Det møtte 24 representanter fra kvinneutvalgene. Foruten Kvinnesekretariatet møtte representanter fra LO's Kvinnenemnd, Arbeidernes Opplysningsforbund, Arbeidernes Ungdomsfylking, Framfylkingen, Det norske Arbeiderparti, Regjeringen og en del av våre stortingskvinner.

Guttorm Hansen innledet om «Norge og EF».

Thorbjørn Mork om «Sosialpolitikken og EF».

Sonja Ludvigsen om «Kvinnene og EF».

Panel med: Gerd Hagen Schei, Britt Hildeng Hauge, Bjørg Bergh.

«Våre nærmeste arbeidsoppgaver.»

Det ble vedtatt en uttalelse til Regjeringen om slutføringen av forhandlingene med De Europeiske Fellesskap.

Årsmøter

Kvinnesekretariatet har vært representert på kvinneutvalgenes årsmøter ved:

	1971	1972
Oslo	Ragnhild Eriksen	Sonja Ludvigsen
Akershus	Bjørg Bergh	Sonja Ludvigsen
Østfold		Bjørg Bergh
Hedmark	Else Bakke	Astrid Murberg Mar- tinsen
Oppland	Liv Andersen	Annemarie Lorentzen
Buskerud	Sonja Ludvigsen	Gerd Hagen Schei
Vestfold	Bjørg Bergh	Sonja Ludvigsen
Telemark	Margith Munkebye	Inger Louise Valle
Aust-Agder	Rakel Seweriin	Aase Bjerkholt
Vest-Agder	Turid Dankertsen	Bjørg Bergh
Rogaland	Sonja Ludvigsen	Thorbjørn Mork
Hordaland		Inger Louise Valle
Sogn og Fjordane		Gerd Hagen Schei
Sunnmøre	Ragnhild Eriksen	Lulla Fosslund
Romsdal	Ragnhild Eriksen	Lulla Fosslund
Nordmøre	Aase Bjerkholt	Martha Johannessen
Sør-Trøndelag	Elsa Rastad Bråten	Ragnhild Eriksen
Inn-Trøndelag	Astrid Murberg Mar- tinsen	Elsa Rastad Bråten
Namdal	Gerd Hagen Schei	Margith Munkebye
Helgeland	Guri Johannessen	Bjørg Bergh
Salten	Margith Munkebye	Lulla Fosslund
Troms	Guri Johannessen	
Finnmark	Astrid Murberg Mar- tinsen	Sonja Ludvigsen

Tillitskvinnekonferanser og helgekurs

	1971	1972
Oslo		Sonja Ludvigsen
Akershus	Lars Buer	Sonja Ludvigsen
Østfold	Elsa Rastad Bråten Bjørg Bergh	Bjørg Bergh
Hedmark		Gerd Hagen Schei
Oppland		Elsa Rastad Bråten
Buskerud		Inger Louise Valle
Vestfold		Gerd Hagen Schei
Aust-Agder	Bjørg Bergh	
Rogaland		Aase Lionæs
Sogn og Fjordane	Sonja Ludvigsen	
Sør-Trøndelag	Rakel Seweriin Britt Hildeng Hauge	
Inn-Trøndelag	Ragnhild Eriksen	Lulla Fosslund
Namdal		Lulla Fosslund
Troms	Lulla Fosslund	
Finnmark	Annemarie Lorentzen	Inger Louise Valle

Vestlandskvinnekonferanse 21.—22. august 1971, Sonja Ludvigsen.

Landsdelskvinnekonferanse for Østlandet på Leangkollen 4.—5. mars 1972 for fylkene Oslo, Akershus, Østfold, Buskerud, Vestfold og Telemark, Sonja Ludvigsen.

Nord-norsk Arbeiderkvinnekonferanse i Mosjøen 1.—2. juli 1972, Sonja Ludvigsen.

Fylkeskvinnekonferanse i Møre og Romsdal i 1971 ved Elsa Rastad Bråten.

Fylkeskvinnekonferanse i Møre og Romsdal i 1972 ved Sonja Ludvigsen.

Valgkampen 1971

Våren 1970 inviterte Norske Kvinners Nasjonalråd (de upolitiske kvinners fellesorgan) de politiske partier til en konferanse. De foreslo å legge opp til en aksjon for økt kvinnerepresentasjon i kommunestyrene. Arbeiderpartiet avsto å delta i aksjonen. Årsaken var at partiet hadde vedtatt en ny nominasjonsordning, som en regnet med ville virke til fordel for underrepresenterte grupper.

Studieaksjonen «Demokrati i hverdagen» som var i full gang, drøftet også kvinnenens manglende innflytelse og de skadevirkninger det medførte.

I januar 1971 sendte Samarbeidskomitéen et brev til kommune-partiene og nominasjonskomitéene undertegnet av Trygve Bratteli og Tor Aspengren.

I brevet ble det appellert til nominasjonskomitéene om å gjøre en ekstra innsats for å øke kvinnes innflytelse i kommunestyrene.

Kvinnesekretariatet sendte ut skriv til alle avdelinger om spesielle tiltak i valgkampen.

Arbeideravisene ble oppfordret til å intervju nominerte kvinnelige kandidater, noe som ble fulgt opp. I september sendte Kvinnesekretariatet ut en appell til velgerne om ikke å stryke kvinner under kumuleringen.

Ved kommunevalget øket kvinnes representasjonen i kommunestyrene fra 9,5 % til 14,8 %.

Arbeiderpartiets kvinner øket sin representasjon fra 10,7 % til 14,8 %. Det vil si fra 630 til 863 representanter. Kvinneavdelingene deltok aktivt i valgkampen med arrangement av husmøter, foredrag, utdeling av materiell o. a.

Kvinnesekretariatets medlemmer holdt en rekke foredrag på forskjellige steder i landet.

Nye avdelinger og kontakter

Avdelinger:

Østfold:	Glombo (seinere Rød Krets Arbeiderlags Kv.-gruppe).
Hedmark	Magnor Arbeiderlags Kvinnegruppe.
Møre og Romsdal	Neset Arbeiderpartis Kvinnegruppe.
Nordland	Mo Arbeiderlags Kvinnegruppe.
Troms	Silsand Arbeiderkvinnelag.

Pr. 31. desember 1972 er det: 433 kvinnegrupper og lag.

Pr. 31. desember 1972 er det: 252 kontaktutvalg i arbeiderlaga.

Organisasjonsarbeidet i kvinnebevegelsen

I en del distrikter har en gått inn for å få kvinnegruppene til å innstille sin møtevirksomhet. Hensikten var å styrke frammøtet på partilagenes møter. Noen steder virker dette etter hensikten, men det er også steder hvor kvinnene blir borte fra arbeiderbevegelsens møter. Årsakene kan være mange, men få møter i partilagene, og uvante møteopplegg er pekt på som årsaker fra tillitskvinnene.

De aktive kvinnegrupper har møter hver annen uke eller en gang i måneden. Møtevirksomheten blir også lagt opp slik at medlemmene skal få tid til kameratslig samvær.

Kvinnesekretariatet har i perioden utarbeidet 2 møteprogramopplegg. Ett om forbrukerpolitikk bygget over Landskvinnekonferansens vedtak fra 1971. Det andre programopplegget er om u-hjelp.

Tilbudene om møteoppleggene er sendt samtlige avdelinger i partiet. Materiellet til møtene distribueres av partisekretærene.

Kvinnesekretariatet har i samarbeid med LO's Kvinnenemnd arrangert en rekke møter for tillitskvinner fra partiet og fagbevegelsen samt våre kvinnelige stortingsrepresentanter.

Det har vært holdt møter om:

Inntrykk fra FN's 25. Hovedforsamling, Kommunevalget 1971, Miljøvern, Tariffrevisjonen 1972, Internasjonalt samarbeid.

1.—2. september 1972 arrangerte LO's Kvinnenemnd og Kvinnesekretariatet en felles konferanse om EF og arbeidet etter Folkeavstemningen. En representant fra hvert fylke ble invitert. Som EF-forelesere møtte:

Astrid Lulling, Luxembourg,
Kåre Sandegren og Tor Aspengren fra LO,
Reiulf Steen fra DNA.

Per Haraldsson innledet om LO-inform, og Sonja Ludvigsen om arbeidet fram til Stortingsvalget.

Det møtte 23 deltakere fra DNA og 25 fra LO.

Thina Thorleifsens studiefond

Kontingenten til Thinafondet er gått inn med kr. 8075,— i 1971.

Kontingenten til Thinafondet er gått inn med kr. 8423,— i 1972.

I 1971 ble følgende stipend delt ut:

AOF-kurs på Leangkollen «Vi planlegger og bygger daginstitusjoner for barn» 18.—23. april 1971, 5 deltakere.

Sosialt grunnkurs arrangert av AOF på Ringsaker 23.—28. mai 1971, 7 deltakere.

Nordisk Studieuke 1971 på Roskilde Højskole 15.—20. august, 5 deltakere.

Følgende kvinneutvalg har fått tilskott til helgekurs i 1971:

2 kurs i Finnmark, 1 kurs i Oslo, Buskerud, Akershus, Vestfold, Troms, Nordland.

I 1972 ble følgende stipend delt ut:

Nordisk Studieuke i Finland med 9 deltakere.

Internasjonalt seminar i Singapore 1 deltaker.

Følgende kvinneutvalg har fått tilskott til helgekurs i 1972:

Aust- og Vest-Agder felleskurs, Troms, Akershus, Vestfold, Vest-Agder, Buskerud, Salten, Finnmark.

Høsten 1971 ble A-skolens grunnkurs ferdig. Deltakere fra kvinnebevegelsen som gjennomførte kurset fikk alle utgifter dekket. Styret i Thinafondet besluttet å anbefale kvinnebevegelsens medlemmer at de konsentrerte sin studievirksomhet om A-skolen.

I vårsesongen 1972 gikk det ut melding til kvinneavdelingene om at skoleringskurs for kommunale ombud ble subsidiert med kr. 10,— pr. deltaker fra Thinafondet. Det er imidlertid en rekke kurstilbud fra Folkets Brevskole og AOF, både internatkurs og brevkurs som kvinnene ønsker å delta i, men som Thinafondet ikke har økonomiske muligheter for å dekke. Kvinnesekretariatet har derfor sendt en henvendelse til AOF om det finnes muligheter for en ordning slik at fagorganisertes familiemedlemmer kan få stipend gjennom opplysningsfondet.

Våren 1971 utarbeidet Kvinnesekretariatet et kursopplegg for trimming av møteledere. Fra Arbeiderpartiet og AOF ble det gitt tilsagn om kr. 300,— pr. kurs i tilskott, når kurset hadde minst 20 deltakere. Thinafondets styre ga samme tilsagn. De kvinneutvalg som fulgte opplegget kunne derved få kr. 900,— til dekning av utgiftene. De fleste kvinneutvalg arrangerte slike kurs.

Tilbudet om at nystiftede kvinnegrupper får brevkurset i «Organisasjonskunnskap» gratis til 5 deltakere er benyttet av de fleste nystiftede avdelinger.

Studiearbeidet i kvinneavdelingene

I AOF's oversikt over studiearbeidet i 1971 er det registrert 120 studieringer med 752 deltakere, 1 kveldskursklasse med 36 deltakere, 5 korte kurs med 130 deltakere.

I 1972 47 studieringer med 282 deltakere, og 8 korte kurs med 212 deltakere.

Kvinnebevegelsens medlemmer har deltatt i A-skolens grunnkurs, men dette kommer ikke til uttrykk i AOF's statistikk fordi et stort antall er felleskurs med arbeiderlag og fagforeninger. De blir derfor registrert enten på partilaget eller AOF-foreningen.

Ellers kan en av de beretninger om kvinneavdelingenes virksomhet, som kommer til Kvinnesekretariatet, registrere at et stort antall avdelinger har egne studieringer eller deltakere på AOF-kurs.

Statens Edruskapsdirektorat har også i 1971 og 1972 gitt tilsagn om stønad til helgekurs i distriktene når en del av kurstiden ble benyttet til opplysning om edruskapsproblemer.

Flere kvinneutvalg har benyttet tilbudet.

I 1971 fikk Oslo, Rogaland og felleskurs Aust- og Vest-Agder tilskott.

I 1972 fikk Landskonferansen for Østlandet, og nord-norsk kvinnekonferanse det samme.

Arbeiderkvinnen

kom ut 6 ganger i 1971 og 6 ganger i 1972.

Randi Bratteli redigerer Arbeiderkvinnen.

Sonja Ludvigsen er ansvarlig redaktør. Abonnementstallet er ca. 7000.

Frafall og nye abonnenter er omtrent jevnt.

Gjennom annonsering i arbeiderpressen og ved medlemmers innsats har en demmet opp for de medlemmer som faller fra.

Kontingenten kommer regelmessig inn selv om det må purring til.

Arbeiderkvinnen koster kr. 10,— pr. år.

Underskottet på Arbeiderkvinnen dekkes ved tilskott fra Det norske Arbeiderparti.

I forbindelse med verveaksjonen 1971/72 besluttet Kvinnesekretariatet å benytte Arbeiderkvinnen nr. 1 — 1972 til en presentasjon av kvinnebevegelsen. Det ble trykket et ekstra opplag på 5000 eksemplarer som ble spredt gjennom partiavdelingene og kvinnebevegelsen.

Rachel Grepp Heimen

Heimens styre ble valgt på Landskvinnekonferansen 1971 og består av: Aase Bjerkholt, formann, Martha Johannessen, Margith Munkebye, Hanne Marie Tjensvoll, Margot Klemetsen.

Med følgende varamenn: Ella Larsen, Else Marie Sikkerbøl, Rakel Seweriin, Merle Sivertsen, Gerd Hagen.

Sosialdepartementets representant i styret er Thora Lund, med Eldrid Løvvig som varamann.

Oslo Kommunes representant i styret er Ragnhild Eriksen, med Trygve Liedholm som varamann.

Thora Johansen er konsultativt medlem, oppnevnt av Landskvinnekonferansen.

Leder for Heimen er Else H. Thingstad.

For øvrig er det ansatt 1 assistent, 1 vaktmester, 1 deltids vaskehjelp og 1 deltids nattevakt.

Sosialdepartementet gir bevilgning svarende til renter av avdrag, og Oslo Kommune dekker underskudd på driften.

Styret har utarbeidet en brosjyre for å presentere Rachel Grepp Heimen. Den er trykket både på norsk og engelsk. Sosialdepartementet og Rachel Grepp Heimens Gavefond dekket utgiftene til brosjyren.

Det er fremdeles stor søkning om plass på Heimen. I beretningsperioden har det kommet 167 søknader. De fleste søknader er avslått. I alt har 63 mødre bodd på Rachel Grepp Heimen i beretningsperioden.

De fleste mødrene nytter oppholdet på Heimen til å skaffe seg utdanning, eller fullføre en påbegynt utdanning. De fleste er i arbeid før de forlater Heimen. Fremdeles er boligspørsmålet det vanskeligste

problem for mødrene, også fordi de trenger en kombinasjon av bolig, arbeid og tilsyn med barna.

Mødrene kommer fra alle deler av landet.

I 1970 fremmet Ragnhild Eriksen forslag i Oslo bystyre om å bygge egen mødreheim for Oslo. Denne saken er ennå ikke ferdigbehandlet.

Til Rachel Grepp Heimen er knyttet 4 fond.

Det er Ragna Hagens minnefond, som nyttes til bokkjøp.

Nanna Brochs studiefond I og II. Disse nyttes til utdannings-tilskott.

Tidligere sekretær i Østfold faglige samorganisasjon har gitt Heimen 7000 kroner til et bibliotekfond. Han døde i 1972 og hadde testamentert ytterligere 3000 kroner til fondet samt endel av sin boksamling.

Rachel Grepp Heimens Gavefond

Fondet ble opprettet i 1969. Styret har i beretningsperioden bestått av Bjørg Bergh, formann, Martha Johannessen og Britt Hildeng Hauge.

Fondet får pengegavene som kommer fra arbeiderbevegelsens organisasjoner. Disse står på egen konto og skal anvendes til gagn for Heimen og mødrene, til utgifter som ikke naturlig dekkes av driftsbudsjettet.

Gavefondets konto er i Landsbanken A/S, konto nr. 9001.22440.

Pr. 31. desember 1972 var kontoen kr. 20 779,—.

I 1972 ble det bevilget kr. 5000,— til trykking av brosjyre om Rachel Grepp Heimen.

Nordisk og Internasjonalt samarbeid

Nordiske sosialdemokratiske kvinners samarbeidskomité har hatt følgende møter:

I København 16. april 1971. Fra Norge møtte Sonja Ludvigsen og Bjørg Bergh.

I Helsinki 6. februar 1972. Fra Norge møtte Sonja Ludvigsen og Bjørg Bergh.

Til kongress i Finland i 1972 møtte Bjørg Bergh.

Til kongress i Sverige i 1972 møtte Gerd Hagen Schei, Bjørg Bergh og Lillian Bekkevad.

I 1971 ble den nordiske studieuken arrangert av Sosialdemokratiet i Danmark på Roskilde Højskole 15.—20. august. Emnet var: «Ungdom — alkohol og narkomani» med 7 norske deltakere.

I 1972 var kurset i Finland og ble holdt på Kommunalarbetarnes kurscenter i Karis 11.—17. juni. Emnet var «Bolig og miljøproblemer». Det var 8 norske deltakere. Evelyn Andersen var gruppens leder og norsk foreleser var Thorbjørn Rodahl.

LO's Kvinnenemnd inviterer en representant fra Kvinnesekretariatet til sine nordiske kurs. I 1971 møtte Unni Rastad og i 1972 Ingjerd Berntzen. Kvinnesekretariatet sender innbydelse til en representant fra LO's Kvinnenemnd til våre nordiske kurs.

I Internasjonalens kvinnekomité møter Turid Dankertsen.

Hun har møtt på følgende møter:

I Helsinki 19. mai 1971. I Wien 9—11. oktober 1971. I Paris 4.—5. mars 1972. I Wien 22. juni 1972 og i London 21.—22. oktober 1972.

På Internasjonalens Kvinnekongress 23.—25. juni 1972 møtte Sonja Ludvigsen, Bjørg Bergh og Turid Dankertsen.

Kvinnesekretariatet sendte 2 forslag til behandling på kongressen. Et forslag om kontroll med reklame og et forslag om produktkontroll. Dessuten oversatte Kvinnesekretariatet til engelsk handlingsprogrammet om forbrukerpolitikk og delte det ut på kongressen.

Irene Petry, Belgia, ble valgt til ny formann for ICSDW.

På Internasjonalens kongress i Wien 26.—29. juni 1972 møtte 4 representanter fra partiet. Bjørg Bergh var medlem av delegasjonen og Turid Dankertsen møtte som observatør.

Den internasjonale kvinnekomité arrangerte sommerskole i Finland 19.—25. mai 1971. Fra Norge møtte: Turid Dankertsen, Nina Smid, Hildur Eriksen og Torild Lien Utvik.

Fra 22. november til 8. desember 1971 arrangerte Internasjonalen et seminar i Singapore, hvor en rekke europeiske og asiatiske kvinner deltok. Fra Norge møtte Gerd Hagen Schei og Lillian Bekkevad. LO dekket Lillian Bekkevads utgifter.

Fra OMEP fikk Kvinnesekretariatet innbydelse til seminar om «Barn og lek» i Bonn 5.—12. august 1971.

Fra Norge møtte: Gerd Wickstrøm, Porsgrunn, med stipend fra Porsgrunn Kommune.

Kvinnesekretariatet har 20.—24. oktober 1971 hatt besøk av Rachel Adiv og Nova Arad fra Israel Arbeiderparti.

Kvinnesekretariatet bevilget i 1972 50 pund (ca. 800,— n. kr.) til støtte for innkjøp av strikkemaskiner til et arbeidssenter for kvinner i Calcutta.

Henvendelser til myndighetene

Fra Landskvinnekonferansen 1971 ble det sendt en rekke henvendelser og uttalelser til Regjering, departementer og andre institusjoner.

Fra nord-norsk kvinnekonferanse i juli 1972:

Til Sosialdepartementet om representasjon i aldersheimenes styrer og endring av reglementsbestemmelsene.

Til Norsk Rikskringkasting, Arbeiderpartiets sentralstyre, Statens Edruskapsdirektorat o. a. om en rekke forslag vedrørende rusgiftproblemer.

Til Sosialdepartementet og Arbeiderpartiets Stortingsgruppe om bygging av mødreheim i Nord-Norge.

Ellers er sendt:

Til Sosialdepartementet fra Kvinnesekretariatet som anbefaler å endre Jordmorlovens § 1, slik at yrket også blir åpent for menn.

Til Sosialkomitéen i Stortinget fra fellesmøtet for arbeiderkvinnelaga i Nord-Østerdal, om at alderspensjonister må stilles likt med sykehjemspasienter når det gjelder å beholde en del av pensjonen under sykehusopphold.

Til Departementet for familie- og forbrukersaker fra Kvinnesekretariatet, om barnefamiliens økonomi.

Til Departementet for familie- og forbrukersaker fra Kvinnesekretariatet, om innstilling om utbygging av daginstitusjoner for barn.

Til Departementet for familie- og forbrukersaker fra Kvinnesekretariatet, om Forbrukerrådets arbeidsoppgaver, sammensetning og organisasjon m. v.

Til Arbeiderpartiets Stortingsgruppe fra Vestfold Arbeiderpartis Kvinneutvalg, om Forbrukerrådet og om daginstitusjoner for barn.

Til Sosialdepartementet og Kirke- og undervisningsdepartementet fra Kvinnesekretariatet om sykepleieutdanningen.

Til Regjeringen og Arbeiderpartiets Stortingsgruppe fra Finnmark Arbeiderpartis Kvinneutvalg, om indre Riksvei Kautokeino—Karasjøk.

Til Arbeiderpartiets Stortingsgruppe fra Finnmark Kvinneutvalg, om bedre støtteordninger for videregående skoleungdom fra distriktene.

Til Sosialdepartementet og Arbeiderpartiets Stortingsgruppe fra Kvinnesekretariatet om «Utredning om utdanning av sosial- og helsepersonell» (del I).

Til Arbeiderpartiets Stortingsgruppe fra Akershus Kvinneutvalg, om fortgang i arbeidet med bibliotekloven.

Til Samferdselsdepartementet fra Kvinnesekretariatet som støtter Landsrådet for Trygg Trafikk om førerkort på prøve for billister mellom 18—22 år.

Til Sosialdepartementet fra Kvinnesekretariatet (etter henstilling fra den sosialistiske kvinneinternasjonalen) om at kvinner i utviklingsland får full adgang til alle nivå i undervisningssystemet på lik fot med menn, slik at de kan delta i sitt lands oppbygging.

Til Arbeiderpartiets Stortingsgruppe (etter henstilling fra den sosialistiske kvinneinternasjonalen) om at Arbeiderpartiet medvirker til å få økt Norges andel av u-hjelp til 0,7 % av brutto nasjonalproduktet innen 1975.

Arbeidernes Ungdomsfylking

Innledning

Landsmøteperioden har vært preget av til dels dramatiske, politiske begivenheter. AUF's 32. ordinære landsmøte satte to politiske oppgaver i forgrunnen: Valgseier for Arbeiderpartiet ved kommunevalget 1971 og kampen mot norsk medlemskap i EF.

Ved den rådgivende folkeavstemning, 24.—25. september 1972, fikk EF-saken sin avklaring i samsvar med AUF's vedtak. Arbeidet med markedssaken har vært organisasjonens mest krevende oppgave. Også den øvrige arbeiderbevegelse satte inn store ressurser i EF-valgkampen.

Det medvirket sterkt og sannsynligvis avgjørende til resultatet at det lyktes å etablere et nært samarbeid med viktige deler av den øvrige organiserte arbeiderbevegelse. AUF tok sammen med Norsk Arbeidsmannsforbund og Norsk Grafisk Forbund initiativet til opprettelse av Arbeiderbevegelsens Informasjonskomité mot EF (AIK), som senere også fikk økonomisk støtte fra bl. a. Norsk Jern og Metallarbeiderforbund.

EF-saken skapte sterke indre spenninger i arbeiderbevegelsen og førte også til at en på begge sider i striden innledet ulike former for tverrpolitisk samarbeid for å underbygge de to standpunkter.

Som i den øvrige arbeiderbevegelse er arbeidet med andre politiske og organisatoriske oppgaver kommet i bakgrunnen. AUF's 32. ordinære landsmøte trakk i større grad enn det som er vanlig, opp detaljerte retningslinjer for arbeidet i perioden. For viktige punkters vedkommende har det bare delvis vært mulig å oppfylle kravene.

Store økonomiske vansker og sterk prioritering av EF-saken på alle organisasjonsnivåer er hovedårsakene til dette.

I det meste av perioden har Arbeiderpartiet hatt regjeringsmakten. Arbeidet med de øvrige politiske saker både under forberedelsene til Arbeiderpartiets landsmøte og kommunevalget i 1971 og på annen måte, har det vært mulig å avvikle i mer normale samarbeidsformer.

Det faglige arbeidet har tatt seg opp, selv om det er langt igjen til at det har den nødvendige slagkraft. Den brede kontakt som ble opprettet under EF-striden er ikke i tilstrekkelig grad fulgt opp på annen måte. Arbeidet på yrkesskolesektoren er blitt prioritert.

Mulighetene for å virkeliggjøre et bredere organisasjonsarbeid i samsvar med intensjonene fra Arbeiderbevegelsens Ungdomsutredning er tatt opp i slutten av perioden etter at saken har hvilt i lengre tid.

På det internasjonale plan har samarbeidet med de europeiske

sosialistiske ungdomsorganisasjoner bedret seg. Den Demokratiske Republikk Vietnam (Nord-Vietnam) er blitt anerkjent av regjeringen Bratteli. Det nordiske samarbeidet er søkt styrket.

En alminnelig vurdering av årene 1971—1972 må bli at AUF har styrket sin plass i det politiske bildet, men at økt politisk bredde og et vesentlig sterkere organisasjonsarbeid er nødvendig dersom Fylkingen skal få den slagkraft arbeiderbevegelsens ungdomsorganisasjon har krav på.

AUF's framtid er også nært knyttet til den øvrige arbeiderbevegelsens evne til åpenhet og fornyelse, slik at Det norske Arbeiderparti og Landsorganisasjonen i Norge for de store grupper av lønnsarbeidere, fiskere, jordbrukere og ungdom framstår som et redskap for en sosialistisk utvikling i Norge.

Landsmøtet 1971

AUF's 32. ordinære landsmøte ble avviklet i Samfunnsalen i Oslo i dagene 26.—28. februar 1971.

Det møtte 297 representanter for distriktslagene sammen med Landsstyret, Sentralstyret, kontoret og gjester.

I sin minnetale omtalte formannen spesielt AUF's tidligere formann, Ola Teigen og Kåre Pehrsen, Viktor Jensen, Ingvald Hansen, Ivar Viken, Werna Gerhardsen, Alf Prøysen, Lars Moen, Halvard Lange og Peder Næsheim.

Han omtalte også de som har mistet sitt liv i kampen for nasjonal og sosial selvstendighet, i Indochina og det sørlige Afrika.

I åpningstalen sa AUF's formann at svarene på de vanskene AUF har vært oppe i, er å finne i den situasjon vi befinner oss i. Det gjelder det norske samfunn, arbeiderbevegelsen som en del av det norske samfunn og Norge som en del av verdenssamfunnet. Han pekte på USA's dominerende stilling og dens undertrykking av Vietnam. AUF's ansvar er å rive Norge løs fra alliansen med disse kreftene. Det største ansvar har likevel AUF i å gjøre opp med våre egne kapitalister. Skal dette løses ved at «samfunnet vokser seg inn i et sosialistisk samfunn», må reformene være av en slik art at de peker mot et sosialistisk samfunn. Han viste her til utkastet til nytt program.

Formannen pekte på tre hovedoppgaver i tida som kommer: arbeidet med utforming og gjennomføring av Demokratiprogrammet, kommunevalgekampen og arbeidet for å holde Norge utenfor EEC.

Til slutt i sin innledning tok formannen opp arbeiderbevegelsens ungdomsarbeid og uttrykte ønske om at hele bevegelsen vil interessere seg for de spørsmål som angår ungdomsbevegelsen.

Oslo bys ordfører Brynjulf Bull ønsket representantene velkommen til Oslo, LO's formann Tor Aspengren hilste på vegne av de

innenlandske gjestene, og SSU's formann Bosse Ringholm hilste på vegne av de utenlandske gjestene.

Hans Raastad innledet om AUF's beretning for perioden. 5 talere hadde ordet til beretningen.

Landsmøtet vedtok et nytt skoleprogram i tre deler. Programmet bygger på tanken om en enhetsskole.

Landsmøtet vedtok også et nytt prinsippprogram der det bl .a. heter: «Reformarbeid og krav om reformer som et ledd i en samlet plan for å bryte ned kapitaleiernes maktposisjoner og styrke arbeiderklassens stilling vil være viktige virkemidler for å nå et revolusjonært mål. Reformene må settes i sammenheng med dette målet, og ha sitt utgangspunkt i en sosialistisk analyse av samfunnet. Den sosialistiske analyse vil fortsatt finne sitt viktigste hjelpemiddel i marxismen.» Til slutt i programmet heter det: «Sammen med og gjennom arbeiderbevegelsens masseorganisasjoner, Det norske Arbeiderparti, Landsorganisasjonen i Norge og arbeidernes kultur- og interesseorganisasjoner vil Arbeidernes Ungdomsfylking arbeide for gjennomføringen av en sosialistisk samfunnsreform ut fra prinsippene i dette program.»

Trygve Bratteli innledet om «Perspektivet i den politiske situasjon». Han viet hovedvekten av foredraget på oppgavene i programmet for Demokrati i hverdagen. I tidens idédebatt finner noen kun trygghet i de klassiske skrifter. En sosialistisk bevegelse må imidlertid leve midt i hverdagen. Der har den sin gjerning å gjøre. Og der må den være mer opptatt av framtiden enn av fortiden. Arbeiderpartiet ser det som en sentral oppgave å gjennomføre demokratiet på alle områder i samfunnslivet. Dette er utgangspunktet for aksjonen «Demokrati i hverdagen».

I sin behandling av markedssaken trakk Bratteli linjene fra arbeiderbevegelsens mangel på internasjonal organisering etter splittelsene fram til aktiv innsats for nordisk og internasjonalt samarbeid. Etter en omfattende gjennomgåelse av markedssaken kom Bratteli inn på den aktuelle regjeringssituasjon. Han kritiserte regjeringen for uklareheter omkring dens markedspolitik, og for manglende utarbeidelse av informasjon om markedssaken for folket og Stortinget. Han pekte også på regjeringens dobbeltspill ved at «ledende medlemmer av regjeringen og kretser som står den nær og aviser som hører dem til, gjennom lengre tid har drevet noe som nesten ikke kan kalles annet enn systematisk motvirkning av den politikk regjeringen selv har bedt Stortinget og tilslutning til». Formannen nevnte til slutt kommunevalget, og pekte der på Fylkingens og bevegelsens samlede ansvar for å mobilisere den unge familie — gruppene mellom 20 og 30 år — til støtte for Arbeiderpartiets politikk.

I debatten etter Trygve Brattelis foredrag deltok 22 talere.

Landsmøtet vedtok en uttalelse om faglige spørsmål, der en slo fast at arbeidet med disse spørsmålene måtte prioriteres i perioden.

I «Retningslinjer for AUF's internasjonale arbeid» tok en opp spørsmålet om AUF's holdning til internasjonalt ungdomsarbeid, og vedtok å støtte kravet om en palestinsk stat med like rettigheter for alle landets innbyggere.

Landsmøtet besluttet at laga heretter skulle bruke betegnelsen AUF mot tidligere AUL.

Ved avslutningen av møtet hilste Reiulf Steen på vegne av gjestene.

Landsstyret

Landsstyret er sammensatt av formennene i AUF's 25 D/lag samt sentralstyrets 8 medlemmer.

Landsstyret har i landsmøteperioden hatt fire møter og ett postmøte.

I landsstyrets møte 5.—6. juni 1971 på Sørmarka ble følgende saker behandlet:

- AUF's politiske oppgaver,
- AUF's organisatoriske planlegging,
- Arbeiderbevegelsens ungdomsarbeid.

Landsstyret vedtok en uttalelse om Norges forhold til NATO, der det ble understreket at AUF ved en rekke anledninger har gitt uttrykk for at Norge bør gå ut av den vestlige militæralliansen.

Landsstyret vedtok videre en faglig uttalelse, hvor alle lag og D/lag ble oppfordret til å ta fatt på arbeidet som skulle legge grunnlaget for AUF's oppfatninger om faglig politikk.

Landsstyret stadfestet det syn AUF hadde på Norges forhold til EF, en uttalelse som ble enstemmig vedtatt. I uttalelsen het det at arbeidet for å hindre norsk medlemskap i EF skulle være AUF's hovedoppgave i de kommende måneder.

I landsstyrets møte 6—7. november 1971 i AUF's møtelokaler i Skippergt. 29 ble følgende saker behandlet:

- AUF's EEC-arbeid,
- IUSY-saken,
- Den organisasjonsmessige situasjon,
- Nye D/lagsgrenser i det området som tidligere er dekket av AUF i Ofoten,
- Arbeiderbevegelsens Ungdomsutredning.

Landsstyret vedtok en uttalelse om AUF's forhold til IUSY. Det het at AUF måtte ut av IUSY, men en understreket nødvendigheten av å opprettholde et nært samarbeid med de gjenværende europeiske IUSY-organisasjoner, og at dette måtte skje innenfor rammen av IUSY's europeiske komité, på de betingelser våre europeiske kamerater var villige til å gi oss.

Landsstyret vedtok videre en uttalelse om arbeiderbevegelsens behandling av EEC-saken. Landsstyret hilste med glede den tillit som var blitt vist AUF ved at stadig større grupper i fagbevegelsen, blant annet gjennom landsmøtevedtak, hadde oppfordret sine medlemmer til aktivt å støtte opp om AUF's arbeid mot EF-medlemskap.

Landsstyret vedtok en uttalelse om statsbudsjettet, likeså en uttalelse om støtte til teater teknikernes kamp for å bedre disse lønns- og arbeidsforhold. Videre at distrikt 25, AUF i Ofoten, skulle oppløses, og at de to gjenværende laga i distriktet, Narvik AUF og Drag og Hellan AUF, henholdsvis skulle knyttes til AUF i Troms og AUF i Salten.

I møte 8.—9. april 1972 i Skippergt. 29 drøftet landsstyret følgende saker:

Regnskap for 1971,
Orientering om budsjettet fram til landsmøtet,
EF-sakens videre politiske og organisatoriske behandling,
Arbeidet fram til landsmøtet.

Det ble vedtatt en uttalelse om Vietnam-konflikten, hvor AUF's landsstyre gjentok AUF's synspunkt om støtte til det vietnamesiske folk.

I møte den 1. oktober 1972 i Gjøsteinsalen behandlet landsstyret «Den politiske situasjon etter folkeavstemningen», om hvorvidt Norge skulle slutte seg til De Europeiske Føllesskap (EF), og «Organisasjonsoppgaver».

Landsstyret fattet følgende vedtak på møtet: «AUF's landsstyre, samlet til møte 1. oktober 1972, vil uttale sin tilslutning til de politiske vedtak som ble fattet på AIK-samlinga 1. oktober 1972.»

I postmøte i landsstyret 19.—23. desember 1972 besluttet en å utsette AUF's landsmøte i to måneder, til 16.—18. mars 1973.

Sentralstyret

Etter landsmøtet 1971 fikk sentralstyret denne sammensetning: Bjørn Tore Godal, Rolf Lasse Lund, Bernt Bull, Rune Gerhardsen, Sissel Rønbeck, Sturla Bjerkaker, Arne Kielland og Børre Pettersen. Representant fra DNA's sentralstyre: Øivind Hvattum.

Varamenn: Finn Arne Eriksrud, Jorun Hynes, Olav Boye og Gunnar Tore Hansen.

Arne Kielland ba seg 26/9 1972 fritatt fra sitt verv som medlem av sentralstyret, og meldte seg samtidig ut av AUF.

I brev av 16/11 1972 ba Børre Pettersen seg fritatt fra sitt tillitsverv.

3/6 1971 overtok Herlof Gjerde som representant for DNA etter Øivind Hvattum. Fra 8/1 1972 har Jakob Grava vært DNA's representant i sentralstyret. Som varamann for disse var oppnevnt Helge

Røed fram til 10/5 1972, hvoretter Johan Kleven overtok som vara-mann.

De ansatte sekretærene har hatt adgang til sentralstyremøtene.

Sentralstyret har siden landsmøtet i 1971 avholdt 36 møter og behandlet 501 saker.

Organisasjonsarbeidet

Virksomheten i perioden kan deles i tre hovedfaser. Den første fasen var perioden fram til kommunevalget, der valgkamparbeidet var den viktigste oppgaven. I annen fase av perioden la en vekt på å gjøre AUF's vedtak og programmer kjent utad. Det gjaldt først og fremst skoleprogrammet som ble vedtatt på landsmøtet, og en aksjon for fagorganisert ungdom «Hvordan er din jobb?» Fra januar 1972 kom dessuten EF-kampanjen til å spille en viktig rolle i arbeidet ute i laga, i form av skolering og seinere aktiv innsats i kampanjen foran folkeavstemningen.

Grunnlaget for organisasjonsarbeidet sentralt har vært den politiske og organisatoriske utvikling laga har vært inne i de siste åra. Den allmenne politiske virksomhet og interesse i laga er skjerpert, og den politiske skolering opptar en stor del av lagas virksomhet. Den organisatoriske praksis har derfor mange steder endret seg. En slik endring skyldes også at de politiske virkemidler rent allment er blitt mer mangfoldige. Ut fra dette stilte sentralstyret seg som målsetting å styrke lagas og D/lagas deltakelse i den sentrale politiske beslutningsprosess i perioden. Den organisatoriske praksis måtte i større grad ta sikte på toveis kontakt. Dette gjelder så vel diskusjon om den generelle politiske linje, som i den daglige strategi innad i arbeiderbevegelsen og i forhold til andre organisasjoner.

Med dette utgangspunkt ønsket en å styrke D/lagas plass. På våren og ettervalgshøsten ble det planlagt og gjennomført turnéer til de enkelte D/laga. Såvidt mulig tok en sikte på lokal deltakelse i fylkesturnéene. En tok også sikte på å gjøre AUF's vedtak kjent først gjennom lagas egen virksomhet, før en brukte de store massemedia.

Målsettingen om å styrke kontakten til lag og D/lag, ved å rette den organisatoriske virksomhet sentralt mot D/laga og derigjennom styrke disse organer, ble ikke fulgt opp i tilstrekkelig grad. Pågående polemikk i EF-striden gjorde det nødvendig med så bred informasjonsspredning som mulig. Kontorets begrensede ressurser hindret en i å utvikle D/lagskontakten i den grad en hadde ønsket.

I kontakten med lag og D/lag og i de sentrale kurs har en lagt vekt på å skjerpe den formelle praksis i organisasjonen. Kontingenten er igjen tillagt kontoret, og en har lagt ned meget arbeid i å følge opp med informasjon til lag som ikke gjør opp kontingent i samsvar med reglene.

Medlemstallet er gått noe tilbake i perioden. Andelen av nye medlemmer er gått tilbake, mens det ser ut til å være en tendens til at en står lengre som medlemmer, og at alderssammensetningen endres i forhold til medlemsundersøkelsen i 1970.

Kommunevalgkampen 1971

På sentralt hold ble valgkampen ledet av et utvalg oppnevnt av sentralstyret. En valgte å ta sikte på organisering av valgkampen direkte gjennom lagas styreorganer, og ikke som tidligere å skille ut egne valgkampgrupper.

Hovedinnslagene i valgkampen var:

1. Programarbeidet som ledet fram til programmet «Demokrati i hverdagen.»
2. Arbeidet for nominering av AUF-medlemmer til valglistene.
3. Spredning av Fritt Slag og annet materiell 1. mai.
4. Sommerleir på Utøya.
5. Camping raids.
6. Aksjoner overfor militære mannskaper.
7. Spredning av valgmateriale.

AUF tok særlig opp forholdet til den unge familie i valgkampen. Et utvalg bestående av Tone Bratteli Jamholt og Rune Gerhardsen utarbeidet AUF's kommentar til den offentlige innstilling om Barnefamiliens økonomi. Denne kommentaren ble sterkt angrepet i borgerlig presse like etter valget. AUF trykket også en velgerbrosjyre i 90 000 eksemplarer om «Den unge familie» og Fritt Slag i 250 000 eksemplarer.

EF-saken

Arbeidet mot norsk medlemskap i EF har vært Fylkingens politiske hovedoppgave i landsmøteperioden. AUF's vedtak på det 32. landsmøte har vært retningsgivende for EF-arbeidet og den prioritering det har fått.

I tida fram til DNA's ordinære landsmøte i 1971 ble hovedvekten lagt på det indre organisatoriske plan med sikte på å oppnå sterkest mulig innflytelse på partilandsmøtets behandling av saken. Landsmøtet ga med 212 mot 71 stemmer sin tilslutning til at det ble opp tatt forhandlinger om norsk EF-medlemskap. Tross dette nederlag noterte en seg klare understrekninger fra bl. a. redaksjonskomitéens formann at vedtaket ikke innebar noe standpunkt til EF-spørsmålet, men tok sikte på å klargjøre betingelsene for medlemskap.

En rekke distriktsorganisasjoner tok etter hvert opp et aktivt arbeid i Folkebevegelsen mot norsk medlemskap i Fellesmarkedet, men de fleste organisasjonsledd la hovedvekten på egne aktiviteter. For det formål ble det utarbeidet egnet materiale i form av AUF's EEC-avis, løpesedler, studieopplegg, plakater m. v.

Landsstyret behandlet EF-spørsmålet på alle sine møter i perioden.

Utover høsten 1971 ble det en viss aktivitet i DNA's markedsutvalg, der 15 tilhengere og 5 motstandere var med. Det var imidlertid ikke mulig å få igjennom krav om alternative utredninger om andre løsninger enn medlemskap. Heller ikke ville en være med på at alternativt materiale skulle sendes partiavdelingene som en del av forberedelsene til avklaringen på DNA's ekstraordinære landsmøte i mai 1972. Etter at forhandlingene med EF ble avsluttet i januar 1972 ble det ikke holdt flere møter i markedsutvalget, selv om det aldri ble formelt oppløst.

Den alminnelige linje fram til forhandlingsgjennombruddet i januar 1972 var fra partiets og LO's side at bevegelsens organisasjonsledd ikke skulle realitetsbehandle EF-spørsmålet i påvente av forhandlingsresultatet. Forhandlingene dreide seg imidlertid i hovedsak om jordbruk og fiske. I mellomtida var det stort sett umulig å få til noen prinsipiell eller bred debatt om EF-spørsmålet. Inntrykket var likevel at de fleste av dem som ikke ville ha debatten for lengst hadde bestemt seg. Det viste seg da også at straks forhandlingene ble brakt i havn, ble det fra flere hold blant tilhengerne framholdt at en for lenge hadde vært opptatt av fiskets og jordbrukets problemer.

I løpet av forholdsvis få uker skulle så arbeiderbevegelsens organisasjoner fullføre den brede, demokratiske saksbehandling som

1971-landsmøtet krevde. Det ble ingen god debatt, ikke minst fordi det de fleste steder var uråd å slippe fram med begge syn på en likeverdig måte før vedtaket ble fattet. Under inntrykk av den ensidige saksbehandling forberedte Fylkingens sentrale organer det videre arbeid med saken.

I desember 1971 tok Fylkingen kontakt med Norsk Arbeidsmandsforbund og Norsk Grafisk Forbund for å få til et nærmere samarbeid mellom de organisasjoner i arbeiderbevegelsen som hadde samme syn. I januar 1972 ble Arbeiderbevegelsens Informasjonskomité mot norsk medlemskap i EF (AIK) dannet med representasjon fra de nevnte organisasjoner. Komitéen fikk denne sammensetning:

Bernt H. Lund, formann,
Ole Flesvig, Norsk Arbeidsmandsforbund,
Harry Pedersen, Norsk Grafisk Forbund,
Bjørn Tore Godal, Arbeidernes Ungdomsfylking,
Johs. Aanderaa,
Einar Førde,
Harriet Holter,
Thorbjørn Berntsen.

Komitéen fikk seinere økonomisk støtte fra en rekke organisasjoner og enkeltpersoner, hvorav støtten fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund betød mest.

AIK opprettet sitt sekretariat på AUF's kontor, og Magne Bjørnerud ble ansatt som sekretær. Etter hvert ble også andre knyttet til sekretariatet i fulltids- eller deltidslønnet arbeid. Disse var Bengt Calmeyer, Henning Hanto, Bent Arne Sæter, Arne Treholt og Harald Munthe Kaas. En lang rekke personer tok del i arbeidet på dugnadsbasis.

Det ble utarbeidet et omfattende informasjons- og brosjyremateriale.

Etter hvert ble det naturlig å innlede et noe nærmere tverrpolitisk samarbeid. Ungdomsfronten mot EF ble dannet med tilslutning fra:

Arbeidernes Ungdomsfylking,
Kommunistisk Ungdom,
Kristelig Folkepartis Ungdom,
Noregs Ungdomslag,
Norges Bygdeungdomslag,
Norges Godtemplar Ungdomsforbund,
Norges Unge Venstre,
Sosialistisk Folkepartis Ungdom,
Senterungdommens Landsforbund.

Ungdomsfrontens organisasjoner sendte ut sin politiske erklæring «Felles Mål» høsten 1971. Alf Hildrum fra AUF var ansatt som

sekretær i Ungdomsfronten. En del materiale ble utarbeidet til bruk i organisasjonens utadvendte arbeid.

Fylkingen deltok også i samarbeid med Folkebevegelsens faglige utvalg om en del oppgaver på arbeidsplassene. En deltok også med innledere og utsendinger på Folkebevegelsens to faglige landskonferanser. Matz Sandman fra AUF var sekretær for Faglig utvalg. Ved en del anledninger deltok også representanter fra AUF på Folkebevegelsens styre- og rådsmøter. Særlig i sluttfasen ble det nødvendig med en omfattende samordning av Fylkingens, AIK's og Folkebevegelsens og Ungdomsfrontens foredragsformidling.

Lag og D/lag viet EF-arbeidet stor plass. Alle D/lag bortsett fra ett sluttet opp om det 32. landsmøtes vedtak om EF-saken. På det organisasjonsmessige plan var det variasjoner. Noen D/lag deltok ikke i Folkebevegelsens eller Ungdomsfrontens arbeid. Alle hadde imidlertid egen eller AIK-aktivitet.

Folkeavstemningen ble avholdt 24.—25. september 1972 og ga som resultat at et flertall stemte nei til norsk medlemskap i EF.

Økonomien

Det har nokså lenge vært slik at Fylkingens økonomi har vært vanskelig. Dette har bl. a. hatt sin årsak i en vilje til aktivitet som har vært større enn en kunne bære økonomisk. På den måten har Fylkingen flere ganger etter krigen hatt forholdsvis store gjeldsaneringer.

I tiden etter AUF's landsmøte i januar 1969 har de økonomiske problemer endret karakter både ved sin årsak og ved sin størrelse. Det sentrale ved den nye situasjon er at Fylkingen ikke lenger har et inntektsbudsjett som dekker den alminnelige virksomhet til organisasjonen. Det er ikke nå snakk om overaktivitet, for meget «sløseri» med midler. Det er kort og godt snakk om å makte å opprettholde en fastlønnnet sekretærstab til å arbeide politisk og organisatorisk med de midler det krever i form av kontorutgifter, lønninger og ikke minst reiseutgifter.

Årsakene til denne forandring ligger ganske enkelt i det forhold at AUF's inntekter ikke på langt nær har økt i takt med utgiftene. De viktigste årsakene til utgiftøkningen er selvsagt den alminnelige lønns- og prisutvikling. Hertil kommer to spesielle forhold:

1. Den alminnelige avgiftsøkning til 20 %, og innføring av avgift på tidligere avgiftsfrie ytelser.
2. Innføringen av 2-årige landsmøteperioder.

Til nå har AUF søkt å dekke de umiddelbare problemer dette skaper på tre måter:

1. Ved å stifte betydelige mengder gjeld.
2. Ved å redusere utgiftene til materiell og reiser.

3. Ved å ta mer ut av lag og D/lag i form av tilbakeholding av kon-tingent og strengere regler for tilsending av materiell.
4. Ikke oppfylle internasjonale forpliktelser.

Fra 1/1 1973 har en funnet det riktig å utvide dette med et punkt:

5. Nedsjæring av bemanningen, idet skolesekretær og faglig sekre-tær er oppsagte fra 1/1 1973, og en av de fastlønnede tillitsmenn (jfr. § 8 b i Lover for AUF) fratrer som lønnet ved kontoret fra 15/1 1973.

Studiearbeidet

Studiearbeidet har alltid hatt en sentral plass i virksomheten. I de seinere åra har helgekursene tatt over som den viktigste studie-formen i Fylkingen. Dette har blant annet også sammenheng med det økonomiske grunnlaget for slike kurs som er sterkt forbedret i løpet av de siste åra. Antall ukekurs har også økt.

Mange AUF-ere har deltatt i A-skolens nøkkelpkurs, og i studie-aktivitet i faglig og partimessig regi, foruten i studieaktiviteter i Fylkingens regi.

Utøya

Utøya har også i denne periode vært åpnet for drift. Driften har vært ledet av et utvalg nedsatt av sentralstyret. I sesongen har det vært tilsatt en bestyrer. I 1971 Stål Rønbeck, Oslo, og i 1972 Jan Ekeberg, Stavsjø.

I juni 1971 avviklet Framfylkingen sin landsleir på øya, og i juli avviklet Fylkingen sin valgkampsamling med vel 150 deltakere. For øvrig ble øya benyttet av skoleklasser, fritidsklubber og idrettslag i tillegg til ungdomslagene egne arrangement.

I 1972 leiet Die Falken, Hannover, øya i tre uker for en leir som samlet ca. 575 deltakere. I tilknytning til dette arrangement ble det engasjert AUF-ere til å stå for våre forpliktelser i leieavtalen med tyskerne.

Feriefondet bevilget for 1972 kr. 15 000,— til utvidelse av brygge, oppsetting av gjerde, samt bygging av ny forbrenningsovn. Arbeidene er utført.

Øyas drift har gått med et mindre underskudd i begge år, noe som må tilskrives for få inntekter av egne arrangement i Fylkingens regi.

Fritt Slag

Opplagstallene for Fritt Slag har i perioden holdt seg på om lag 30 000 eksemplarer pr. nummer. Det er fortsatt vansker med å styrke det individuelle abonnementstall.

Et problem gjennom flere år har vært distribusjonsordningen. Det kommer til uttrykk ved at det er usikkerhet med distribusjonen av nye abonnenter (det gjelder også ajourføringen). En del av disse vanskene kan nok føres tilbake til en sprengt ekspedisjon i AUF, men det har gjennom lengre tid vært en oppfatning at hovedvanskene ligger i vedkommende ekspedisjonsfirma. I denne perioden har en siden Eriksrud overtok vært i forhandlinger med andre firmaer om overtakelse av ordningen. Tidlig fikk en avtale med datasentret i LO/Samvirke, men på grunn av store forsinkelser er en ennå ikke kommet inn på denne ordningen. Dette har også ført til at en har utsatt planlagte abonnementskampanjer, av frykt for at abonnementsordningen med Fritt Slag skulle komme i ytterligere miskreditt ute i laga.

Fritt Slag strir med betydelige økonomiske problemer. Det har ikke vært mulig å øke inntektene, og da tryknings- og distribusjonsutgiftene har vist en sterk utgiftsøkning i perioden, har det oppstått til dels betydelige underskott som er dekket av AUF. I tillegg til det ordinære underskott har AUF også dekket et erstatningsbeløp som avisen pådro seg overfor «Organisasjonen for Studiereiser» etter en artikkel i 1970, på ialt ca. kr. 20 000,—.

Det økonomiske fundament ligger i forbundenes kollektive abonnement. Fra 1/1 1973 har Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund sagt opp sitt abonnement på 3000 ekspl. Det råder også uklarhet om Bekledningsarbeiderforbundets 800 abonnenter. Dette har satt avisas økonomiske grunnlag i stor fare, og det er urimelig å regne med at avisa fortsatt kan komme ut i sin nåværende form. Styret i Fritt Slag har nedsatt en hurtigarbeidende komité til å vurdere og komme med forslag til å møte denne uheldige utviklingen.

Det er 18 forbund som sammen med AUF utgir Fritt Slag. John Sjursø sluttet som redaktør 20/3 1971. Finn Arne Eriksrud ble ansatt som ny redaktør fra 1/4 1971. Han sluttet i stillingen 31/12 1972. Fritt Slags styre har konstituert Jens Olav Simensen som redaktør fra 1/1 1973. Redaktørene har i tillegg til sitt arbeid med Fritt Slag også utført endel organisatoriske arbeidsoppgaver for AUF.

Fritt Slags styre består i dag av: Sigurd Kvilekval, Jernbaneforbundet, formann, Kolbjørn Aune, Jern og Metall, Bjørn Engebretsen, Handel og kontor, Øystein Larsen, Arbeidsmandsforbundet, Arne Martinsen, Papirindustriarbeiderforbundet, Bjørn Tore Godal, AUF og Bernt Bull, AUF. Redaktøren har tiltrådt styret.

Politiske saker

AUF har i perioden behandlet og fulgt opp følgende politiske saker:

Arbeidet mot norsk medlemskap i EF,
Sikkerhetspolitikk,

Hellas-arbeidet,
Vietnam,
Midt-Østen,
Landarbeiderne i USA,
Hauglin-komiteéns innstilling om offentlig støtte til ungdoms-
arbeidet,
Barnefamiliens økonomi,
Utredning av ungdommens stilling,
Statsbudsjettet for 1971 og de utdanningssøkendes økonomi,
Familieplanlegging,
Embetsmennesenes Landsforbunds streik,
Teaterarbeiderkonflikten,
Arbeidsplassmiljøet,
Nynorske lærebøker,
Upper Clyde-konflikten,
Aksjon mot krigsleketøy,
Sivilarbeidernes stilling,
Soldatarbeidet,
Bank- og kredittvesenet,
Fredsprisen til Willy Brandt,
Offentlig støtte til internasjonalt ungdomsarbeid.

Teknisk utbygging

A-pressen har også i 1971 og 1972 fortsatt sin tekniske utbygging i forbindelse med omleggingen til offset. Utviklingen både i 1971 og 1972 har bekreftet at omleggingen til offset har gjort våre aviser mere konkurransedyktige, og har vært en vesentlig årsak til A-prensens forholdsmessig pene opplagsøkning de siste årene.

Den 4. januar 1971 kom Arbeider-Avisa med sitt første nummer trykt i offset. Den hadde fått installert en ny 6-units Goss Community offsettrotasjon med Surburban falseapparat, slik at den var i stand til å trykke inntil 48 tabloidsider.

Vestfold, Tønsberg har anskaffet en 7-units Goss Community offsettrotasjon. Den 8. mars 1971 gikk, foruten Vestfold, også Vestfold Fremtid, Sandefjord og Nybrott, Larvik over til offset. Samtlige aviser trykkes i avisa Vestfolds trykkeri.

Trykkingen av Karmøybladet, Kopervik, som i 1971 ble kjøpt av Norsk Arbeiderpresse A/S, ble den 2. april overført til Rogalands Avis, Stavanger, hvor den trykkes i offset i tabloidformat.

Aura Avis, Sunndalsøra, har måttet gå til anlegg av nytt trykkeri. Den har installert en brukt 3-units Goss Community offsettrotasjon som kom fra Sørlandet, Kristiansand.

Fra 1. oktober 1971 ble avisa trykt i offset i Tidens Krav, inntil den fra 9. november kunne ta i bruk sitt eget offsettrykkeri.

Sørlandet, Kristiansand fikk i 1971 installert en ny 5-units Goss Community offsettrotasjon som trykker hurtigere og flere sider enn den Community-rotasjonen som ble overført til Aura Avis.

Overgangen til fotosats har fortsatt, slik at det nå er bare noen ytterst få av våre offsettaviser som ikke har tatt i bruk moderne fotosatsmaskiner.

Ved denne overgangen til fotosats er der foregått en radikal endring i avisenes setterier, og som også har ført til triveligere arbeidsplasser, samtidig som der er blitt en mer rasjonell og økonomisk drift.

Vi har vært forholdsvis heldige og fått solgt til ganske tilfredsstillende priser avisenes tidligere rotasjoner, varmsatsmaskiner og annet teknisk utstyr som er blitt ledig etter overgangen til offset.

Stadig flere av avisene har fått offset aksidensmaskiner, samtidig som overgangen til offset har ført til at avisene har fått trykkarbeider på sine avisrotasjoner, og som har vært av økonomisk betydning for de berørte aviser.

Felleskjøp

A-pressens store behov for grafiske maskiner og annet teknisk utstyr, forbruksartikler etc. har gitt A-pressen en sterk kjøperposisjon som har ført til en ganske vesentlig reduksjon av prisene, enten innkjøpene foregår gjennom norsk agent, eller direkte fra fabrikk.

Datamaskiner i avisproduksjonen

Det er i dag klart at i stadig større grad vil datamaskiner bli tatt i bruk i avisproduksjonen, både i de tekniske, administrative og redaksjonelle avdelinger.

Et stort antall av A-pressens aviser har overført sine abonnementsrutiner til datamaskiner. Dette er en utvikling som vil fortsette. På dette område er der et meget nært samarbeid med svensk A-presse.

Mikrofotografering av avisene

Mikrofotografering av A-avisenes gamle årganger er nå fullført. Arbeidet er utført av Universitetsbiblioteket.

En tar nå sikte på også å få fotografert alle aviser som er gått ut fra arbeiderbevegelsen, men som av en eller annen grunn nå er borte. Ikke minst av historiske grunner vil dette være av betydning.

Antall aviser og endringer i utgivelsen

I perioden er det samlede antall aviser økt fra 40 til 41. Den 17. januar 1971 ble Karmøybladet, Kopervik, kjøpt. Utgivelsen av avisa ble overtatt fra 2. april, samtidig som antall utgivelsesdager ble økt fra 1 til 2 ganger ukentlig. Den trykkes i offset i Rogalands Avis, Stavanger.

Den 1. mars 1972 gikk Nybrott, Larvik over til morgenavis, som har gitt seg utslag i en pen opplagsøkning.

Fra 20. juni 1972 er Bladet Risørs trykning overført fra Telemark Arbeiderblad til Sørlandet, Kristiansand. Den reduserte samtidig antall utgivelsesdager fra 6 til 3 pr. uke, og ble en mere utpreget lokalavis enn da den hadde det meste av stoffet felles med Telemark Arbeiderblad. Omleggingen er blitt godt mottatt.

A-pressen består ved utgangen av 1972 av 33 dagsaviser, 2 kommer ut fem ganger ukentlig, 5 tre ganger og 1 to ganger pr. uke.

Avisenes opplag

Den samlede A-presse hadde i 1971 en meget tilfredsstillende opplagsøkning, som førte til at den også i 1971 økte sin prosentvise andel av landets samlede avisopplag, og styrket sin stilling som landets mest utbredte lokalavis.

Samlet økte A-pressen i 1971 med 17 656. Dette fordeler seg med 15 501 på lokalavisene, og 2155 på Arbeiderbladet.

Når denne meldingen skrives, foreligger ennå ikke de kontrollerte tall fra 1972. Men det bør kunne være mulig at A-pressen også i 1972 vil øke sin prosentvise andel av landets samlede opplag, slik den har gjort i praktisk talt alle etterkrigsårene.

Opplagsutviklingen i årene 1968—71, sammenstilt med de øvrige politiske pressegrupper, går fram av nedenstående oppstilling:

	Lokalpressen					Hele landet				
	Antall		Prosent			Antall		Prosent		
	1971	1971	1970	1969	1968	1971	1971	1970	1969	1968
A.	366 092	29,5	28,8	28,3	28,1	456 965	24,4	24,3	23,6	23,4
H.	344 825	26,7	27,4	27,8	27,8	578 731	30,8	31,6	31,5	31,9
V.	343 692	26,6	26,8	26,5	27,0	455 030	24,3	24,5	25,2	24,4
Sp.	68 011	5,3	5,3	5,3	5,3	90 198	4,8	5,0	4,9	5,0

Avisenes navn, deres redaktører og disponenter pr. 31/12 1972

<i>Avisenes navn:</i>	<i>Utgiversted:</i>	<i>Redaktør:</i>	<i>Disponent:</i>
<i>Alle hverdager:</i>			
Arbeiderbladet	Oslo	Reidar Hirsti	Dir. Roar Adler
Arbeider-Avisa	Trondheim	Eigil Gullvåg	Arnulf Nordgård
Bergens Arbeiderblad	Bergen	Odd Ragnar Torvik	Ingvar Eriksen
Dagningen	Lillehammer	Johan Johansen	Odd Dissen
Demokraten	Fredrikstad	Charlie Jansson	R. Refsnes Eriksen
Finnmark Dagblad	Hammerfest	Reidar Nielsen	Aksel Olsen
Finnmarken	Vadsø	Sverre Nilssen	Karen Pedersen
Fremover	Narvik	Aage Ulvik	Johan Woll
Fremtiden	Drammen	Jon Vraa	Knut A. Næss
Glåmdalen	Kongsvinger	Egil Toreng	Erling Eig
Halden Arbeiderblad	Halden	Oddvar Dalastøl	Aage Johansen
Hamar Arbeiderblad	Hamar	Kaare Fr. Wilhelmsen	Jostein Nådland
Helgeland Arbeiderblad	Mosjøen	Einar Jensen	Torfinn Skogsaas
Moss Dagblad	Moss	Frank Berg	Aage Johansen
Namdal Arbeiderblad	Namsos	Gunnar Solum	Arne Varem
Nordlands Framtid	Bodø	Lars J. Odland	Alf Myrbakk
Nordlys	Tromsø	Magne Jønsson	Otto K. Thoresen
Nybrott	Larvik	Arne Tumyr	Alf Nagel
Oppland Arbeiderblad	Gjøvik	Leif Sveen	Arve Barli
Rana Blad	Mo i Rana	Øvind Hirsti	Eilif Granhaug
Rjukan Arbeiderblad	Rjukan	Ola Torp	Konrad Anderson
Rogalands Avis	Stavanger	Per Brunvand	Jon Aass
Romsdal Folkeblad	Molde	Kolbjørn Eide	Kolbjørn Berg
Sarpsborg Arbeiderblad	Sarpsborg	Ole Moe	Kjell Sønsteby
Sogn Dagblad	Høyanger	Per Dingsøy	Eirik Sæbøe
Sunnmøre Arbeideravis	Ålesund	Torstein Dreyer	Erling Kvamme
Sørlandet	Kristiansand	Odd Lien	Bjørn Langenes
Telemark Arbeiderblad	Skien	Alf Skåum	Gunnar Toft
Tiden	Arendal	Jens Kvale	
Tidens Krav	Kristiansund	Per Chr. Haugen	Fritz Nilsson
Vestfold	Tønsberg	Einar Olsen	Einar Roadseth
Vestfold Fremtid	Sandefjord	Ivar Tollnes	Odd Normann Hansen
Østfold-Posten	Askim	Ole Moe	Kjell Sønsteby

5 ganger ukentlig:

Akershus Arbeiderblad	Lillestrøm	Tor Erling Hansen	Ole Egeland
Romerikes Blad	Jessheim	Tor Erling Hansen	Ole Egeland

3 ganger ukentlig:

Arbeidets Rett	Røros	Erling Olsen	Ingmar Sødal
Aura Avis	Sunndalsøra	Steinar Slagstad	Svein Holtet
Firdaposten	Florø	Odd Brandsøy	Odd Brandsøy
Hardanger Folkeblad	Odda	Øivind Madssen	Øivind Madssen
Bladet Risør	Risør	Oddvar Mykland	Astrid Karlsen

2 ganger ukentlig:

Karmøybladet	Kopervik	Terje Johannessen	Gunnar Andreassen
--------------	----------	-------------------	-------------------

Norsk Arbeiderpresse A/S hadde i 1971 dette styre:

<i>Styremedlemmer:</i>	<i>Personlige varamenn:</i>	<i>Aksjegruppe:</i>
Tor Aspengren, formann	Einar Strand	Serie A
Lage Haugness	Henry Nicolaysen	» A
Thor Andreassen	Jens Torp	» A
Olav Brunvand	Egil Toreng	» B
Frank Andersen	Magne Nedregård	» B
Reidar Hirsti	Ole Moe	» B
Gunnar Toft	Arve Barli	» C

Styret i 1972 var det samme, bortsett fra at Ronald Bye gikk inn som varamann i stedet for Magne Nedregård.

Arbeiderpressens Samvirke A/L hadde i 1971 og 1972 dette styre:

<i>Styremedlemmer:</i>	<i>Personlige varamenn:</i>
Gunnar Toft, Telemark Arbeiderblad, formann.	Arve Barli, Oppland Arbeiderblad.
Reiulf Steen, DNA, nestformann.	Frank Andersen, DNA.
Thor Bjurstrøm, Arbeiderbladet.	Odd Kjus, Arbeiderbladet.
Roar Adler, Arbeiderbladet.	Per Wiedswang, Arbeiderbladet.
Egil Toreng, Glåmdalen.	Kaare Wilhelmsen, Hamar Arbeiderblad.
Einar Olsen, Vestfold.	Kolbjørn Eide, Romsdal Folkeblad.
Odd R. Torvik, Bergens Arbeiderblad.	Ivar Tollnes, Vestfold Fremtid.
Otto K. Thoresen, Nordlys.	Johan Woll, Fremover.
Arnulf Nordgård, Arbeideravisa.	Alf Nagel, Nybrott.
Lage Haugness, Norsk Arbeiderpresse A/S.	Thor Andreassen, Norsk Arbeiderpresse A/S.
Simen Kr. Hangaard, Arbeiderpartiets Presseforbund.	Kåre Bredesen, Arbeiderpartiets Presseforbund.

Administrasjonen

Disponent for selskapene Norsk Arbeiderpresse A/S og Arbeiderpressens Samvirke A/L har vært Johan Ona. Redaktør for Arbeidernes Pressekontor har vært Olav Brunvand, reklamesjef for Arbeiderpressens Annonsekontor, Rudolf Lindquist og forretningsfører for Arbeiderpressens Tarifforening, Henning Dahl.

Arbeiderbladet og Aktietrykkeriet A/S

Styret i Arbeiderbladet og Aktietrykkeriet A/S har i 1971 hatt denne sammensetning:

Trygve Bratteli, formann, Tor Aspengren, nestformann, Odd Højdahl, Rolf Hansen, Roar Adler, Reidar Hirsti, Ragnar Dahl, Odd Sevje (personalets representant).

Varamenn: Leif Skau, Ronald Bye, Arne Werner Karlsen (personalets representant).

Representantskapet (bedriftsforsamlingen) har i 1971 hatt denne sammensetning:

Reiulf Steen, ordfører, Lage Haugness, varaordfører, Rolf Lasse Lund, Liv Østlie, Sverre Frogner, Jens Torp, Øystein Larsen, Thor Andreassen, Ragnar Hornkjøl, Johan Gaarder, Einar Linderud, Aslaug Kringler (de 4 sistnevnte var personalets representanter).

Varamenn: Fritz Hannestad, Øyvind Larsen, Jan Haldorsen, Olaf Axelsen, Frode Paulsen, Ingrid Haugen (de 2 sistnevnte var personalets representanter).

Styret i Arbeiderbladet og Aktietrykkeriet A/S har i 1972 hatt denne sammensetning:

Trygve Bratteli, formann, Tor Aspengren, nestformann, Odd Højdahl, Rolf Hansen, Roar Adler, Reidar Hirsti, Ragnar Dahl, Rolf Døhlie (personalets representant).

Varamenn: Leif Skau, Ronald Bye, Odd Sevje (personalets representant).

Representantskapet (bedriftsforsamlingen) har i 1972 hatt denne sammensetning:

Reiulf Steen, ordfører, Lage Haugness, varaordfører, Rolf Lasse Lund, Liv Østlie, Sverre Frogner, Jens Torp, Øystein Larsen, Thor Andreassen, Ragnar Hornkjøl, Johan Gaarder, Einar Linderud, Aslaug Kringler (de 4 sistnevnte var personalets representanter).

Varamenn: Fritz Hannestad, Øyvind Larsen, Jan Haldorsen, Olaf Axelsen, Frode Paulsen, Astrid Haugen (de 2 sistnevnte var personalets representanter).

Selskapets direktør i 1971 og 1972 var Roar Adler.

Arbeiderbladet

Omsetning

Omsetningen i årene 1971 og 1972 var henholdsvis kr. 40 277 000 og kr. 41 480 000. Stigningen i omsetningen skyldes prisøkning på abonnement og løssalg, mens annonseinntektene på grunn av dårligere markedsforhold viser tilbakegang.

Opplag

Det gjennomsnittlige trykte opplag i 1971 var 88 807 og i 1972 80 925 eksemplarer. Netto betalt opplag de samme år ble 75 372 og 69 159. Opplagstallet for 1971 er det høyeste vi har hatt. I løpet av 1972 gikk opplaget tilbake til 69 159. Året 1971 ga oss særlig mange nye abonnenter ved at Morgenposten gikk inn samtidig som valget dette året førte til stor framgang. Tilbakegangen i 1972 skyldes først og fremst prisøkning, dårligere distribusjon og tildels markedsdebattene. Abonnementsprisen fra 1. oktober 1971 var kr. 324,— pr. år og ble økt til kr. 372,— fra 1/10 72.

Stoff- og annonsemengde

Det samlede sidetall i 1971 og 1972 ble henholdsvis 8248 og 7632 pr. årgang. Tilbakegangen skyldes redusert annonsemengde, som igjen har ført til redusert stoffmengde. Sidene fordeler seg slik:

1971: 5309 stoffsider og 2939 annonsesider.
1972: 4996 » » 2636 »

Annonsemengden i 1971 var i balanse med 1970, mens 1972 viste tilbakegang på 9,9 %. En årgang av Arbeiderbladet veide i 1971 46,4 kg og i 1972 43,2 kg.

Personalet

Ved utgangen av 1972 var det ansatt ialt 173 personer, herav 92 i redaksjonen, 2 i distribusjonen og 79 i forretningsavdelingen.

Vårt pakkeripersonale ble våren 1972 overført til A/S Distribusjonssentralen som etablerte seg i det nye bygg vi fikk overtatt på Løren fra Norske Drosjeeieres Felleskjøp.

Ansvarlig redaktør er Reidar Hirsti, forretningsavdelingen ledes av direktør Roar Adler og informasjonssjef Per Wiedswang.

Aktietrykkeriet

Bedriften anskaffet i 1971 en tittelsetter for filmsats og i 1972 er skiftet ut en mindre boktrykkpresse, en falsemaskin og en skjæremaskin for papir. For offset er anskaffet et nytt reprokamera og noe mindre utstyr som gir raskere plateframstilling. I 1971 ble videre bilparken fornyet og utvidet med en lastebil, liksom taket over hallbygningen ble isolert og fikk nytt dekke.

Produksjonen

Trykkeriet har produksjonsmuligheter i avis- og offsetrotasjon, ark-offset og boktrykk.

De nye maskiner og utstyr i offset har svart til forventningene og produksjonen viser en betydelig og gledelig stigning begge år. I 1971

og dels i 1972 var likevel ikke produksjonskapasiteten fullt utnyttet grunnet mangel på fagfolk.

De øvrige avdelinger hadde jevn produksjon, mens avisavdelingene fikk mindre å gjøre i takt med Arbeiderbladets reduksjon av sidetallet. Siste del av 1972 ble preget av et usikkert marked med mindre ordretilgang og et sterkt prispress grunnet overkapasitet i grafisk industri.

I samarbeid med Distribusjonsentralen er bedriften i gang med å opprette en moderne avdeling for trykksak- og bladdistribusjon.

Arbeiderbevegelsens Arkiv

Årene 1971—72 var arkivets 62. og 63. driftsår. Arbeidet med ordningen av eldre og nytt tilsendt samt innkjøpt stoff har fortsatt som før. I tillegg til den vanlig løpende tilveksten fra organisasjoner og andre forbindelser, er det i to-årsperioden mottatt større og mindre samlinger fra i alt 69 forskjellige organisasjoner og institusjoner. Fra privatpersoner er mottatt 42 større og mindre gaver i form av bøker, tidsskrifter, brosjyrer, fotos og manus samt hele privatarkiver.

Bytteforbindelsen med arkiver i utlandet har fortsatt.

I to-årsperioden er det kjøpt inn 927 skrifter. Til Universitetsbibliotekets samkatalog er sendt kort for nye og utenlandske bøker og tidsskrifter. Det er laget i alt 2900 fotostatkopier. Av større stoffsamlinger, trykt og utrykt nevner vi her stoff fra Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet og arkiver etter Nils Langhelle og Kjell Aabrek.

Det har vært arrangert 6 utstillinger i arkivets lokaler. Besøket på lesesalen har vært ca. 5000. Det er lånt ut fra arkivet 2375 skrifter, 297 fotos, 8 faner og 5 lydbånd. Det langt større utlån på lesesalen er som før ikke registrert. Et stort antall personer og organisasjoner har fått spørsmål — vesentlig vedrørende påtenkte jubileumsskrifter, hovedfagsoppgaver og særoppgaver i historie — besvart pr. brev eller telefon.

Arbeidet med å samle stoff og reise lokalarkiver har fortsatt. Det eksisterer i dag Arbeiderbevegelsens lokalarkiv i Tønsberg og Kristiansand. Andre steder har det vist seg vanskelig å få fart i arbeidet. I Nord-Norge, Trøndelag og Stavanger har en forsøkt å realisere tanken om lokalarkiver knyttet til offentlige institusjoner. Året 1973 vil trolig vise om det er mulig å berge arbeiderbevegelsens lokale arkivstoff på denne måten.

Som før er det gitt orientering om arkivet i lag, organisasjoner og institusjoner. Det har vært 6 større omvisninger i arkivet. Med jevne mellomrom har det vært stoff om arkivet i aviser og fagblad. Arbeidet med å yte service overfor fagbevegelsen når det gjelder handboksamlinger, har fortsatt.

Tilgangen på nye studenter og forskere som søker materiale i Arbeiderbevegelsens Arkiv øker fremdeles. Kontakten med forskningsmiljøene i Trondheim, Bergen og Oslo er god. Arkivaren har fortsatt som sensor og eksaminator i historie ved Universitetet i Oslo og har ellers gitt undervisning i arbeiderbevegelsens historie. Det samme gjelder også den vitenskapelige assistenten.

Arkivaren har deltatt i de internasjonale samlingene av historikere og arkivfolk med arbeiderbevegelse som arbeidsfelt som hver høst foregår i Østerrike (Internationale Tagung der Historiker der Arbeiterbewegung), og på møter i International association of labour history institutions (Stockholm 1971 og Zürich 1972). Han deltok også etter invitasjon fra Deutsche Historiker-Gesellschaft på historikerkongress i Dresden høsten 1972.

Arbeidet med å oppspore brever fra norske arbeiderledere i utenlandske arkiver har fortsatt. Fra Marx-Lenin-instituttet i Moskva og fra Arbejderbevægelsens bibliotek og arkiv i København er en rekke brever overført i fotokopier.

I perioden har det vært en rekke utenlandske forskere i arkivet. — Arkivet har fortsatt tilsynet med biblioteket på Sørmarka.

I 1972 har arkivet for første gang hatt økonomisk tilskott fra Staten. Staten er samtidig blitt representert i arkivets styre. Den offentlige støtten har gjort det mulig å utvide personalet med en vitenskapelig assistent.

Det har vært holdt 8 styremøter.

Henrik Hjartøy, formann for styret i Arbeiderbevegelsens Arkiv døde 20. november 1971. Han var arkivar i Arbeiderbevegelsens Arkiv fra høsten 1936 til 1. april 1946, og styreformann fra 1945 og til sin død.

Arkivets styre i 1972: Ivar Leveraas, (formann), Kurt Mosbakk (viseformann), Per Haraldsson, Oscar Olsen, alle fra LO, Edvard Bull, John Sundhagen og Håkon Johnsen fra DNA, samt Statens representant, riksarkivar Dagfinn Mannsåker.

Personalet i 1972: Arkivar Arne Kokkvoll, bibliotekarene Berit Ch. Nielsen og Kari Lund Bråthen (fra 1. august 1972), vitenskapelig assistent Svein Damslorå (fra 1. september 1972), arkivassistentene Gunhild Wang og Kåre Auale.

FONDS OG STIPEND

Conrad Mohrs legat og Chr. Holtermann Knudsens stipend

Partiets medlemmer av komitéen som skal innstille kandidater har vært Bjørg Bergh og Reiulf Steen.

Conrad Mohrs legat for 1971 ble tildelt Simon Strøm, og for 1972 tildelt Ivar Leveraas.

Christian Holtermann Knudsens stipend ble for 1971 tildelt Richard Trælnes og for 1972 tildelt Helge Røed.

